

TARİHTEN DİJİTAL ÇAĞA KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Editörler

Ali YILDIRIM

Rıza YILMAZ

© Copyright 2026

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Her bölümün içeriğinden o bölümün yazarları sorumludur.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-362-012-7	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Tarihten Dijital Çağa Kadına Yönelik Şiddet	47518
Editörler	Baskı ve Cilt
Ali YILDIRIM	Vadi Matbaacılık
ORCID iD: 0000-0002-0401-283X	Bisac Code
Rıza YILMAZ	SOC028000
ORCID iD: 0000-0002-1003-375X	DOI
Yayın Koordinatörü	10.37609/akya.4145
Yasin DİLMEN	

Kütüphane Kimlik Kartı

Tarihten Dijital Çağa Kadına Yönelik Şiddet / ed. Ali Yıldırım, Rıza Yılmaz.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2026.

526 s. : tablo, şekil. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253620127

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Şiddet, insanlık tarihinin en köklü ve yıkıcı fenomenlerinden biridir. Bir yönüyle biyolojik varoluşun kırılğanlığına, diğer yönüyle toplumsal düzenin iktidar ilişkilerine temas eder. Sadece fiziksel bir eylem değil; aynı zamanda bir düşünme biçimi, bir iktidar pratiği, bir toplumsal düzenleme aracı ve kimi zaman da sessizliğin içinde varlığını sürdüren önemli bir halk sağlığı sorunu ve insan hakları ihlalidir. Tarih boyunca farklı biçimlerde tezahür eden şiddet, bireyin bedensel varlığında, ruhsal bütünlüğünde ve hafızasında iz bırakırken; toplumların sağlık yapısını, kültürel ve etik kodları ile hukuki sistemlerini de derinden etkilemiştir.

Kadına yönelik şiddet ise bu genel çerçevenin ötesinde, tarihsel sürekliliği ve yapısal derinliği olan özgül bir olgudur. Bu şiddet biçimi, yalnızca bireysel sapmaların değil; toplumsal cinsiyet rollerinin, kültürel normların ve kurumsal yapılanmaların iç içe geçtiği çok katmanlı bir gerçekliğin ürünüdür.

Tarihsel perspektif kadına yönelik şiddetin fiziksel, cinsel saldırı biçimlerinden psikolojik baskıya, ekonomik kısıtlamalardan, dijital ortamlarda ortaya çıkan yeni taciz pratiklerine kadar uzanan geniş bir yelpazede biçim değiştirerek süreklilik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu süreklilik, özellikle kadına yönelik şiddetin yalnızca bireysel patolojilerle açıklanamayacağını; aksine güç ilişkileri, toplumsal normlar ve yapısal eşitsizlikler tarafından yeniden üretilen çok katmanlı bir olgu olduğunu düşündürmektedir. Kitaba katkı sunan tüm yazarlara teşekkür ederiz.

Bilginin dönüştürücü gücüne inanan biz yazarlar bu eserde, kadına yönelik **şiddeti yalnızca betimlemeyi değil**; onu anlamayı, sorgulamayı ve **dönüştürmeye** katkı sunmayı hedeflemektediriz. Disiplinler arası bir perspektifle kaleme alınan bu çalışma akademik literatüre katkı sunmayı, politika yapımcılar ve uygulayıcılar için yol gösterici olmayı ve toplumsal farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır.

Prof. Dr. Ali YILDIRIM

Prof. Dr Rıza YILMAZ

23.04.2026

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	“Kadınların Tarihi” veya Özgün Adıyla “A History of Women in The West” Adlı Beş Kitaplık Serinin, Kadına Yönelik Şiddet Çerçevesinde Etik İlkeler ve Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi.....	1
	<i>Rıza YILMAZ</i> <i>Hasan BUDAK</i> <i>Kutay BABAKUŞ</i> <i>Bekir KARAMAN</i>	
BÖLÜM 2	Kadına Yönelik Şiddetin Tarihçesi	43
	<i>Tuğba ATASEVEN</i> <i>Selçuk ÇETİN</i>	
BÖLÜM 3	Kesişimsellik	59
	<i>Hacı Seyit BÖLÜKBAŞI</i> <i>Güven Seçkin KIRCI</i> <i>Erdal ÖZER</i>	
BÖLÜM 4	Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet.....	67
	<i>Ali YILDIRIM</i> <i>Muhsin Gürkan GÜRSOY</i> <i>Veysel Osman SOĞUKPINAR</i>	
BÖLÜM 5	Kadına Yönelik Duygusal Şiddet	93
	<i>Hümeyra HANÇER TOK</i> <i>Selma SABANCIOĞULLARI</i>	
BÖLÜM 6	Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet	123
	<i>Veysel Osman SOĞUKPINAR</i> <i>Ali YILDIRIM</i>	

BÖLÜM 7	Cinsel Şiddete Maruz Kalan Olgulara Yaklaşım.....	153
	Bekir KARAMAN Hasan BUDAK Kutay BABAKUŞ Elif Dilşad ÇENGEL Rıza YILMAZ	
BÖLÜM 8	Çocuk Kadınlar ve Çocuk Anneler	213
	<i>Hasan BUDAK</i> <i>Aysun ÜNAL BUDAK</i>	
BÖLÜM 9	Dijital Çağda Kadınların Online İstismarı ve Israrlı Takip	223
	<i>Erdoğan KARA</i> <i>Rıza YILMAZ</i>	
BÖLÜM 10	Türk Edebiyatında Kadının Yeri ve Kadına Yönelik Şiddetin Romana Yansıyan Görüntüsü	247
	<i>Şenay KOCA</i>	
BÖLÜM 11	Kadına Yönelik Şiddetin Tanımı, Önemi, Sınıflandırılması, Görülme Sıklığı, Sağlığa Etkileri ve Sağlık Uygulamaları.....	293
	<i>Ergün Haldun SÜMER</i>	
BÖLÜM 12	Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri, Çözüm Önerileri ve Korunmada Halk Sağlığı Yaklaşımı	327
	<i>Ergün Haldun SÜMER</i>	
BÖLÜM 13	Kadına Yönelik Şiddetin Birinci Basamakta Yönetimi	353
	<i>Elif ALICI BIYIK</i> <i>Yeltekin DEMİREL</i> <i>Ersin BIYIK</i>	
BÖLÜM 14	Kadına Yönelik Şiddet ve Hukuksal Boyutu.....	369
	<i>Hakan HAKERİ</i>	

BÖLÜM 15	Tarihsel Süreçte Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Maruz Kalan Kadın: 6284 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kadına Yönelik Şiddetin Değerlendirilmesi	383
	<i>Hüseyin KARAAHMETOĞLU</i>	
	<i>Cihat Alp KARAAHMETOĞLU</i>	
BÖLÜM 16	Aile İçi Değil, Toplumsal: Kadına Yönelik Şiddetin Medya ve Sosyal Kuramlar Ekseninde Çözümlemesi	409
	<i>Nurgül ERGÜL</i>	
BÖLÜM 17	Şiddetin Önlenmesinde, Cinsiyet Eşitliğinin Desteklenmesinde ve Toplumsal Tutumların Değiştirilmesinde Eğitimin Rolü	419
	<i>Hümeyra HANÇER TOK</i>	
	<i>Selma SABANCIOĞULLARI</i>	
BÖLÜM 18	Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Küresel Girişimler, Politikalar ve Kuruluşlar	447
	<i>Murat ŞENAVCI</i>	
	<i>Özlem EREL</i>	
BÖLÜM 19	Kadına Yönelik Şiddette Destek Sistemleri.....	483
	<i>Samet KIYAK</i>	
BÖLÜM 20	Şiddete Uğramış Kadınların İzleyebileceği Yöntemler ve Adımlar	503
	<i>Rıza YILMAZ</i>	
	<i>Erdoğan KARA</i>	
	<i>Hakan EFİL</i>	

YAZARLAR

Uzm. Dr. Tuğba ATASEVEN

Ordu İl Sağlık Müdürlüğü, Ordu Devlet Hastanesi, Adli Tıp Kurumu

Uzm.Dr. Kutay BABAKUŞ

Adli Tıp Kurumu

Dr. Elif ALICI BIYIK

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Ersin BIYIK

Adli Tıp Kurumu, Sivas Adli Tıp Şube Müdürlüğü

Aysun ÜNAL BUDAK

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Doktora Öğrencisi

Uzm. Dr. Hasan BUDAK

Adli Tıp Kurumu, Edirne Adli Tıp Şube Müdürlüğü

Uzm. Dr. Hacı Seyit BÖLÜKBAŞI

Tunceli İl Sağlık Müdürlüğü, Adli Tıp Kurumu

Doç. Dr. Selçuk ÇETİN

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD.

Prof. Dr. Yeltekin DEMİREL

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Uzm. Dr. Hakan EFİL

Adli Tıp Kurumu

Prof. Dr. Özlem EREL

Anadn Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD.

Dr. Öğr. Gör. Nurgül ERGÜL

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım AD.

Uzm. Dr. Muhsin Gürkan GÜRSOY

Adli Tıp Kurumu Van Adli Tıp Grup Başkanlığı

Prof. Dr. Hakan HAKERİ

Dr. h.c. , The Law Office Istanbul

Uzm. Dr. Erdoğan KARA

Adli Tıp Kurumu

Cihat Alp KARAAHMETOĞLU

Av., Karaahmetoğlu Hukuk Bürosu

Hüseyin KARAAHMETOĞLU

Av., Karaahmetoğlu Hukuk Bürosu

Uzm.Dr. Bekir KARAMAN

Bursa Adli Tıp Grup Başkanlığı

Doç. Dr. Güven Seçkin KIRCI

Karadeniz Teknik Üniversitesi Adli Tıp AD.

Dr. Öğr. Üyesi Samet KIYAK

Balıkesir Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD.

Şenay KOCA

Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.

Prof. Dr. Selma SABANCIOĞULLARI

Cumhuriyet Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik
Bölümü

Uzm. Dr. Veysel Osman SOĞUKPINAR

Adli Tıp Kurumu Van Adli Tıp Grup
Başkanlığı

Prof. Dr. Ergün Haldun SÜMER

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp
Fakültesi Halk Sağlığı AD.

Doç. Dr. Hümevra HANÇERTOK

Hümevra Hançer Tok
Cumhuriyet Üniversitesi, Suşehri Sağlık
Yüksekokulu

Prof. Dr. Ali YILDIRIM

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp
Fakültesi Adli Tıp AD.

Prof. Dr. Rıza YILMAZ

Adli Tıp Kurumu

Elif Dilşad ÇENGEL

Adli Tıp Kurumu

Prof. Dr. Erdal ÖZER

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Adli Tıp AD.

Dr. Öğr. Üyesi Murat ŞENAVCI

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp
Fakültesi Adli Tıp AD.

BÖLÜM 1

“KADINLARIN TARİHİ” VEYA ÖZGÜN ADIYLA “A HISTORY OF WOMEN IN THE WEST” ADLI BEŞ KİTAPLIK SERİNİN, KADINA YÖNELİK ŞİDDET ÇERÇEVESİNDE ETİK İLKELER VE ADLİ TIP AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Rıza YILMAZ¹, Hasan BUDAK², Kutay BABAKUŞ³, Bekir KARAMAN⁴

| KADINLARIN TARİHİ: 5 CİTLİK KİTAP

Orijinal adı A History of Women in the West olup Alfa Yayınları tarafından Türkçeye çevrilmiş ve Melisa Matbaacılık tarafından basılmıştır. Bu 5 ciltlik kitabı çeviren Ahmet Fethi Yıldırım'dır.

5 ciltlik kitabın dizi editörleri; Georges Duby ve Michelle Perrot'tur. 1.cilt editörü Christian Saints, 2.cilt editörü Christiane Klapisch-Zuber, 3.cilt editörleri Natalie Zemon Davis ve Arlette Farge, 4.cilt editörleri Genevieve Fraisse ve Michelle Perrot, 5.cilt editörü Françoise Thebaud'dur. 5 kitabın yazarları; Aline Rousselle, Ann-Marie Sohn, Anna Higonnet, Anne-Marie Kappeli, Annelise Maugue, Arlette Farge, Carla Casagrande, Chiara Frugoni, Cecile Dauphin, Christiane Klapisch-Zuber, Claude Thomasset, Claudia Opitz, Clause Dulong, Claudine Leduc, Daniele Bussy Genevois, Daniele Regnier-Bohler, Diane Owen Hughes, Dominique Godineau, Elisabeth G. Sledziewski, Elisja Schulte Van Kessel, Eric A. Nicholson, Evelyn Berriot-Salvadore, Françoise Borin, Françoise

¹ Prof. Dr., Adli Tıp Kurumu, rizayilmaza@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-1003-375X

² Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu, Edirne Adli Tıp Şube Müdürlüğü, hbudak1234@gmail.com, ORCID iD:0000-0003-0071-2238

³ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, ktybbks@gmail.com, ORCID iD:0000-0003-0467-9404

⁴ Uzm. Dr., Bursa Adli Tıp Grup Başkanlığı, bekirkaraman55@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0002-7791-819X

5 cildi tek cümlede toplayan kapanış cümlesi;

“Antik Yunan’da Pandora’yı suçlayıp susturdular, Orta Çağ’da cadı diye yaktilar, 19. yüzyılda ‘evin meleği’ diye eve zincirlediler, 20. yüzyılda devlet ‘anavatan için doğur’ dedi, refah devleti ‘özgürsün’ dedi ama kreş vermedi, 1970’lerde kadın ‘yeter’ diye haykırdı; 2025’te hâlâ aynı kadın aynı cümleleri kuruyor, çünkü şiddet 2500 yıldır sadece ambalaj değiştirdi, hiç bitmedi.”

Antik Yunan’dan 1990’lara – 2500 yıllık kadına yönelik şiddetin devletleşme ve modernleşme tarihinin zaman çizelgesi;

KAYNAKLAR

- Alexandre, M. 1991. *Perpetua or self-knowledge*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Bard, C. 2014. *A history of feminism in France*. London, Bloomsbury.
- Barthélemy, D. 1992. *Feudal structures and women*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Bashkirtseff, M. 1994. *Journal*. Paris, Charpentier.
- Beauvoir, S. de. 2011. *The Second Sex*. New York, Vintage Books.
- Bock, G. 1995. *Racism and sexism in Nazi Germany*. London, Routledge.
- Bruit Zaidman, L. 1991. *Greek women and ritual practices*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Casagrande, C., Vecchio, S. 1992. *Women’s speech and silence*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Corbin, A. 1994. *Sexuality and social control*. A History of Women in the West, Vol. 4. Cambridge, Harvard University Press.
- Dauphin, C. 1991. *From cults to Christianity*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Dauphin, C., Régnier-Bohler, D. 1992. *Female nature in medieval thought*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Davis, N. Z. 1993. *Women on the margins*. A History of Women in the West, Vol. 3. Cambridge, Harvard University Press.
- De Grazia, V. 1992. *How Fascism Ruled Women*. Berkeley, University of California Press.
- Dronke, P. 1992. *Medieval women writers*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Duby, G. 1992. *Women’s hidden power*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Duby, G., Klapisch-Zuber, C. (Ed.). 1992. *Histoire des femmes en Occident, Tome II: Le Moyen Âge*. Paris, Plon.
- Duby, G., Perrot, M. (Ed.). 1991. *Histoire des femmes en Occident, Tome I: L’Antiquité*. Paris, Plon.
- Duby, G., Perrot, M. (Ed.). 1993. *Histoire des femmes en Occident, Tome III: La Renaissance*. Paris, Plon.
- Duby, G., Perrot, M. (Ed.). 1994. *Histoire des femmes en Occident, Tome IV: Le XIXe siècle*. Paris, Plon.
- Duby, G., Perrot, M. (Ed.). 1996. *A History of Women in the West, Vol. V: Toward a Cultural Identity in the Twentieth Century*. Cambridge, Harvard University Press.
- Dumont, M. 1992. *Women in Québec since 1940*. Toronto, University of Toronto Press.

- Fraisse, G. 1994. *Sexual difference and philosophy*. A History of Women in the West, Vol. 4. Cambridge, Harvard University Press.
- Gange, F. 1991. *Matriarchy and myth*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Georgoudi, S., Blok, J. 1991. *Women's voices in antiquity*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Goldman, W. Z. 1993. *Women, the State and Revolution*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Hughes, D. O. 1992. *Regulating women's dress*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Kaplan, N. 1979. *Les maris, vous êtes salués*. Paris, Seuil.
- Knibiehler, Y. 1994. *Medical discourse on women*. A History of Women in the West, Vol. 4. Cambridge, Harvard University Press.
- Koonz, C. 1987. *Mothers in the Fatherland*. New York, St. Martin's Press.
- Leduc, C., Schmitt-Pantel, P. 1991. *Women and ancient history today*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Le Jan, R. 1992. *Women from the fifth to the tenth century*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Lewis, J. 1992. *Women and social policies in Europe*. Cheltenham, Edward Elgar.
- Lissarrague, F. 1991. *Figures of women*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Loraux, N. 1991. *What is a goddess?* A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Löwy, I. 2018. *Imperfect pregnancies*. Baltimore, Johns Hopkins University Press.
- Montreynaud, F. 1994. *Suffragette repression*. A History of Women in the West, Vol. 4. Cambridge, Harvard University Press.
- Newman, B. 1992. *Women mystics and authority*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Offen, K. 1994. *Feminist movements*. A History of Women in the West, Vol. 4. Cambridge, Harvard University Press.
- Perrot, M. 1994. *Revolutionary women*. A History of Women in the West, Vol. 4. Cambridge, Harvard University Press.
- Picq, F. 1993. *Libération des femmes: Les années-mouvement*. Paris, Seuil.
- Piponnier, F. 1992. *Late medieval urban women*. A History of Women in the West, Vol. 2. Cambridge, Harvard University Press.
- Rousselle, A. 1991. *Body politics in ancient Rome*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Sand, G. 1994. *On women and writing*. Paris, Gallimard.
- Scheid, J. 1991. *Religious roles of Roman women*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Schmitt-Pantel, P. 1991. *Women and marriage in ancient Greece*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Scott, J. W. 1994. *Gender and citizenship*. A History of Women in the West, Vol. 4. Cambridge, Harvard University Press.
- Sissa, G. 1991. *The sexual philosophies of Plato and Aristotle*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.
- Thébaud, F. 1998. *The Great War and the triumph of sexual division*. Cambridge, Harvard University Press.
- Thomas, Y. 1991. *The division of the sexes in Roman law*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.

- United Nations. 1993. *Declaration on the Elimination of Violence against Women*. New York, United Nations.
- Walkowitz, J. 1994. *Prostitution and state violence*. A History of Women in the West, Vol. 4. Cambridge, Harvard University Press.
- Wiesner-Hanks, M. 1993. *Early modern women and discipline*. A History of Women in the West, Vol. 3. Cambridge, Harvard University Press.
- Wolf, C. 1997. *Cassandra*. New York, Farrar, Straus and Giroux.
- Zeitlin, F. 1991. *Pandora's daughters*. A History of Women in the West, Vol. 1. Cambridge, Harvard University Press.

BÖLÜM 2

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN TARİHÇESİ

Tuğba ATASEVEN¹, Selçuk ÇETİN²

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, kadın cinsiyette olmak sebebiyle maruz kalınan, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik yönden zararlar doğuran ya da bu tür zararlara yol açması olası her türlü fiil, baskı, tehdit ya da özgürlükten yoksun bırakma davranışının tamamıdır. Cinsiyet temelli bu şiddet türü, başta Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Birleşmiş Milletler (BM) olmak üzere birçok uluslararası kuruluşu göre insan hakları ihlali olarak kabul edilmektedir (Amar, Stockbridge ve Bess, 2008).

Bedenen veya ruhen oluşturulan sistematik şiddet, bireyin fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerinde kalıcı hasarlar oluşturması yanı sıra kadının toplum içinde olması gereken konumuna da ciddi ölçüde zarar vermektedir (Biroli, 2018; Eugenio, Valentina, Antonino, 2011). Özellikle adli süreçlere taşınan şiddet vakalarında meydana gelen hasar detaylı adli tıbbi inceleme ile belgelenecek ortaya konmaktadır. Bu sebeple kadına yönelik şiddet, sosyolojik ve hukuki yönleri bulunan ve multidisipliner çalışmayı gerekli kılan adli tıbbi bir inceleme alanıdır.

Neden tarihsel olarak incelenmelidir?

Kadına yönelik şiddet, yalnız başına bireysel bir hata olarak değerlendirildiğinde eylemin yapısında yer alan patoloji çoğu kez atlanabilmektedir. Çünkü bu olgu tarihsel, sosyokültürel, siyasal ve ekonomik birçok nedenin desteğiyle can bulan

¹ Uzm. Dr., Ordu İl Sağlık Müdürlüğü, Ordu Devlet Hastanesi, Adli Tıp Kurumu, dr.tugbaataseven@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-5275-5850

² Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., dr.scetin84@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3001-2745

kuk sisteminin şiddet uygulayanı suçlu olarak tanımlamayışı ile bazen de kadının ekonomik olarak erkeğe bağımlı hale getirilmesi kaynaklı oluşan mağduriyetlerle desteklenmektedir.

Kadına yönelik şiddeti en aza indirmek konusunda günümüzün en büyük gereksinimi, şiddeti suç unsuru olarak görebilmenin yanında, insan hakları ve toplum sağlığı yönüyle değerlendirebilen bütüncül bir bakış açısı ile ele alabilmektir. Bu anlamda cinsiyete yönelik biyolojik farklılıklar ile herhangi bir üstünlük elde edilemeyeceği bilincini toplumun en küçük ferdinden en büyüğüne kadar aşılacak kapsamlı bir eğitim politikası hazırlanması ve medyada yer alan şiddet dilinin dönüştürülmesi atılacak temel adımlar olmalıdır. Tüm bunların yanında mağduru koruması ve fail davranışlarının önlenmesi için adli tıp, hukuk ve psikoloji disiplinlerinin ortak çalışması bilimsel bir gereklilik haline gelmiştir.

Tarihsel öğrenme yoluyla edinilen beceri, ataerkil beklentilerin yeniden üretilme biçimlerini görünür kılmakta ve bu beklentilerin dini, politik ve hukuki gerekçelerle nasıl yeniden üretilebildiğini göstermektedir. Dolayısıyla, şiddetsiz bir toplum tahayyülü yalnızca hukuki kazanımlar ve tedbirler ile değil, tarihsel bilincin toplum hafızasına yerleştirilmesiyle mümkündür. Şiddetin tarihini bilmek, tekrarını önlemede kullanılacak en etkili ve kolay adımdır.

KAYNAKLAR

- Amar, A.F., Stockbridge, J. and Bess, R. (2008), Global voices on gender-based violence. *Journal of Forensic Nursing*, 4: 182-184. <https://doi.org/10.1111/j.1939-3938.2008.00030.x>
- Biroli F. Violence against Women and Reactions to Gender Equality in Politics. *Politics & Gender*. 2018;14(4):681-685. doi:10.1017/S1743923X18000600
- Aguglia E, Botter V, Riolo A. La violenza di genere: un problema di salute pubblica. *Riv Psichiatri* 2011;46(2):89-96. doi 10.1708/626.7310
- Şener, B., & Hamzaoglu, M. (2022). Kadına yönelik şiddet olgusunun sosyo-politik, sosyo-ekonomik ve kültürel-ideolojik kökleri üzerine bir değerlendirme: "Toplumsal cinsiyet eşitsizliği" ve "namus" olguları. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 12(24), 235-265. <https://izlik.org/JA25KG98TN>
- Webber, J. and Anderson, M.L. (2014). Violence against Women. In *The Encyclopedia of Political Thought*, M.T. Gibbons (Ed.). <https://doi.org/10.1002/9781118474396.wbept1024>
- Çoban İnce İ. Türkiyede Kadın Haklarının Hukuksal Gelişimi. *Int J Acad Value Stud Javstudies JAVS*. 2017;3(16):207-213. doi:10.23929/jav.618
- Bal, İ. B. (2016). Dünden Bugüne Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet ve Ulusal Kadın Çalışmaları: Psikolojik Araştırmalara Davet. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19(Özel Sayı), 126 - 149.
- Violence prevention. World Health Organization.violence prevention. Accessed May 16, 2025. <https://www.who.int/news-room/facts-in-pictures/detail/violence-prevention>
- Valentine JL, Downing NR. Current trends in sexual assault medical forensic exams and examiners.

- In: *Sexual Assault Kits and Reforming the Response to Rape*. 1st ed. Routledge; 2022:202-220. doi:10.4324/9781003186816-15
- Newton M. The forensic aspects of sexual violence. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol*. 2013;27(1):77-90. doi:10.1016/j.bpobgyn.2012.08.020
- Rege, S., Deosthali, P., Reddy, J.N. Medico Legal Aspects of Sexual Violence: Impact on Court Judgments. *J Forensic Res Anal*. 2018;1(1). doi:10.16966/2577-7262.103
- Pilat, A. (2022). The report of technical-scientific or medico-legal finding and its correlation with the judicial expertise report. *National Law Journal*. [https://doi.org/10.52388/1811-0770.2021.3\(245\).07](https://doi.org/10.52388/1811-0770.2021.3(245).07)
- Ludes, B., Geraut, A., Väli, M., Cusack, D., Ferrara, D., Keller, E., Mangin, P., & Vieira, D. N. (2018). Guidelines examination of victims of sexual assault harmonization of forensic and medico-legal examination of persons. *International journal of legal medicine*, 132(6), 1671–1674. <https://doi.org/10.1007/s00414-018-1791-y>
- Yudy. The Role of Forensic Institution in Handling Violence Against Women in COVID-19 Pandemic: Forensic Perspective. In: Nurtjahyo LI, Wicaksono MA, eds. *Gender-Based Violence in South-East Asia*. Springer Nature Singapore; 2022:105-121. doi:10.1007/978-981-19-2492-7_8
- Levy, D.P. (2007). Patriarchy. In *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*, G. Ritzer (Ed.). <https://doi.org/10.1002/9781405165518.wbeosp010>
- Bezner Kerr R. Gender and Agrarian Inequities. In: *Agricultural Systems*. Elsevier; 2017:333-370. doi:10.1016/B978-0-12-802070-8.00010-4
- Grigsby WJ. The Gendered Nature of Subsistence and Its Effect on Customary Land Tenure. *Soc Nat Resour*. 2004;17(3):207-222. doi:10.1080/08941920490270230
- Alhudeeb, F.A.N. Women In Mesopotamian Civilization. *Int J Educ Lang Stud*. 2021;2(04):10-21. doi:10.47832/2791-9323.4-2.2
- Asher-Greve, J.M. (1997). The Essential Body: Mesopotamian Conceptions of the Gendered Body. *Gender & History*, 9: 432-461. <https://doi.org/10.1111/1468-0424.00070>
- Saputra B, Bene O, Putra DA. Analyzing the Code of Hammurabi: Exploring Ancient Legal Principles and Their Relevance in Modern Law. *NEGREI Acad J Law Gov*. 2024;4(1):1-34. doi:10.29240/negrei.v4i1.9965
- Akın, E. (2024). The judgment of the Ordali in the first written law of Mesopotamia and its reflections on other cultures. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29(50), 125-150.
- Koç Başar, C. (2021). Antik Yunan'da cinsiyet rolleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. <https://doi.org/10.33717/deuhfd.998236>
- Yalçın, E. (2024). Antik Yunan, Aydınlanma Çağı ve Modern Dönemde Kadın Olmak. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplum Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 8(8), 57–71. <https://doi.org/10.29228/mukatcad.43>
- López Güeto, A. (2018). Los delitos de las mujeres: una aproximación al Derecho penal romano. *Ambigua: Revista de Investigaciones sobre Género y Estudios Culturales*, (5), 40-57.
- Gómez HL. Violence Against Women of the Roman Imperial Household: Examples of Gender-Based Violence? *Class World*. 2024;118(1):67-94. doi:10.1353/clw.2024.a944556
- Koç Başar, C. (2022). Orta Çağ Avrupası'nda cadı yargılamaları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24(2), 931–964. <https://doi.org/10.33717/deuhfd.1182524>
- Federici, S. (2011). *Caliban ve cadı: Kadınlar, beden ve ilksel birikim* (Çev. Ö. Karakaş). İstanbul: Otonom Yayıncılık.
- Tekin, B. (2015). Ortaçağ İspanya'sında Büyü, Büyücülük ve "La Celestina" Adlı Esere Yansıması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 55(1), 305-324.
- McNellis, L. (2008). *let Her Be Taken: Sexual Violence In Medieval England*. <https://stars.library.ucf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4631&context=etd>

- Biniaś-Szkopek M. Pulcre et leviter? O przemocy wobec żon i o próbach jej ograniczenia w kościelnych źródłach sądowych XV w. *Przełęcz Hist.* 2020;111(3):485-514. doi:10.36693/202003p.485-514
- Jennings, R. C. (1975). Women in Early 17th Century Ottoman Judicial Records. *Journal of the Economic and Social History of the Orient*, 18(1), 53–114.
- Peirce, L. P. (1993). *Morality Tales: Law and Gender in the Ottoman Court of Aintab*. University of California Press.
- Yakut, E. (2015). Klasik Dönem Osmanlı Aile Hukukunda Kadının Konumu. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-23. <https://izlik.org/JA78TW65PZ>
- Faroqhi, S. (2005). *Osmanlı kültürü ve gündelik yaşam* (Çev. E. Kılıç). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Akyılmaz, G. (2017). Osmanlı Devleti'nde Kadınların Mülkiyet Hakları ve Karşılaştıkları Hukuki Sorunlar. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (Özel Sayı), 325-364.
- Maydaer, S., & Gör, A. (t.y.). *Klâsik Dönem Osmanlı toplumunda boşanma* (Bursa Şer'iyye Sicillerine göre).
- Mir-Hosseini, Z., Vogt, K., Larsen, L., & Moe, C. (Eds.). (2013). *Gender and equality in Muslim family law: Justice and ethics in the Islamic legal tradition*. I.B. Tauris. <https://doi.org/10.5040/9780755609277>
- Karaman T. Gendering Late Ottoman Society and Reconstructing Gender in the Women's Press. *Gend Hist.* n/a(n/a). doi:10.1111/1468-0424.12843
- Yılmaz K. Erkeklerin Kadınlardan Üstün Olduğuna Kur'an Perspektifinden Bir Eleştiri: İbn Hazm Örneği. *Tefsir Araştırmaları Derg.* 2025;9(1):343-361. doi:10.31121/tader.1585030
- Okuyan, M. (2007). Kadına Yönelik Şiddete Kur'an'ın Bakışı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23(23), 93-134.
- Akgündüz, A. *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukukî Tahlilleri*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı. ISBN: 9759546507
- F. M. Göçek, "The Kin Who Count: Family and Society in Ottoman Aleppo 1770-1840," *Middle East Journal*, vol. 54, no. 4, p. 671, Oct. 2000.
- Cetin, S., & Oner, B. S. (2025). Medicolegal evaluation of violence against women in the Ottoman Empire with the light of qadi registry records between the 17 th and 20 th centuries. *Medicine Science*, 14(1).
- Selçuk, H. (2018). Kadına Uygulanan Şiddetin Osmanlı Mahkeme Tutanaklarına Yansımaları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 109-20.
- Arslan, F. (2015). 21. Yüzyılda kadın hakları. *International Journal Of Social Sciences And Education Research*, 1(3).
- Konan, B. (2011). Türk Kadınının Siyasi Hakları Kazanma Süreci. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 60(1), 157-174.
- Goldfarb, S. F. (2000). Violence against women and the persistence of privacy. *Ohio St. LJ*, 61, 1.
- Hall, R. J. (2015). Feminist strategies to end violence against women. *The Oxford handbook of transnational feminist movements*, 394-415.
- Ulutaş, A. (2023). Uluslararası Hukuk Perspektifinden Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Konusundaki Bölgesel ve Küresel Düzenlemeler ile Yeni Çareler. *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1), 179-207

BÖLÜM 3

KESİŞİMSELLİK

Hacı Seyit BÖLÜKBAŞI¹, Güven Seçkin KIRCI², Erdal ÖZER³

| KESİŞİMSELLİK KAVRAMI

Kesişimsellik (İng. *intersectionality*), bireylerin veya grupların kimlikleri ve toplumsal konumlarının birden fazla boyutunun birbiriyle nasıl kesiştiğini ve etkileştiğini inceleyen bir kavramdır. Bu kavram, ilk olarak 1989 yılında Kimberlé Crenshaw tarafından ortaya atılmıştır. Adli tıpta kesişimsellik, özellikle mağdurlar, tanıklar veya şüpheliler üzerinde yapılan değerlendirmelerde önemli hale gelir.

| ADLİ TIPTA KESİŞİMSELLİK

Adli Tıpta kesişimselliğin yerine bakacak olursak; Bir kişinin cinsiyet, ırk, sosyoekonomik durum, engellilik, göçmenlik statüsü gibi faktörlerinin, mağduriyet veya suç mağduru olma riskini nasıl artırabileceğini anlamada, Farklı sosyal kimliklerin, sağlık hizmetlerine erişimi veya adli süreçlerde nasıl muamele gördüğünü değerlendirmesinde, Bireylerin toplumsal konumlarının, suç işlemede veya suçlanmada nasıl etkili olduğunu incelemeye kullanılan önemli bir kavramdır.

¹ Uzm. Dr. ,Tunceli İl Sağlık Müdürlüğü, Adli Tıp Kurumu, hseyitbolukbasi166@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-6371-5693

² Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi Adli Tıp AD., guvenco@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0002-5673-6434

³ Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD., er4077@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-2313-0786

lar arasında, çalışmayan kadınların oranı çalışanlara kıyasla yaklaşık %3 daha fazladır. Refah düzeyinin, eğitimle benzer şekilde şiddete maruz kalma oranları üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Düşük ve orta refah düzeylerine sahip kadınlarda fiziksel ve cinsel şiddet oranları benzerlik göstermekte; her iki grupta da her on kadından yaklaşık dördü yaşamlarının bir döneminde bu şiddet türlerine maruz kaldığını belirtmektedir. Bu bulgular, toplumsal cinsiyet temelli şiddetin yalnızca bireysel değil, yapısal ve sosyoekonomik boyutları olan çok yönlü bir sorun olduğunu göstermektedir (14). Literatürdeki bu konu ile ilgili çalışmalar değerlendirildiğinde şiddete neden olan birçok etmen, şiddete magruz kalmayı arttıran birçok faktör olduğu görülmekte, mağdurlar açısından şiddeti önlemeye yönelik değerlendirmeler yapıldığında görülüyor ki bu konu sebepleri ve etkileri ayrı ayrı ele almakla hem anlaşılması hem de çözülmesi mümkün gözükmemekte, şiddete sürükleyen etmenler ve çözüm önerileri bu konuyu bir bütün olarak ele almak ve nedenler arasında keskin sınırlar olmadığını fark etmek ve konuya bu bakış açısıyla yaklaşmak olduğu anlaşılmaktadır.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. (n.d.). *Approach*. Violence Prevention Alliance. World Health Organization. Erişim: 03/03/2025, <https://www.who.int/groups/violence-prevention-alliance/approach>
2. Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
3. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. (1993). *Declaration on the elimination of violence against women*. United Nations. Erişim: 03/03/2025, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women>
4. World Health Organization. (2013). *World report on global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*.
5. Salaçin, S., Toprak Ergöner, A., & Demiroğlu Uyaniker, Z. (2011). Kadına yönelik şiddet. *Birinci Basamakta Adli Tıp*, 2nd Ed, İstanbul, 192-201.
6. Aytaç, S., Eteman, F. S., Aydın, G. Ç., Reçber, B., & Sezen, H. K. (2016). Kadına yönelik şiddetin dünü, bugünü, yarını: Kestirim tabanlı bir araştırma. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (54), 275-297.
7. Runyan, A. S. (2018). What is intersectionality and why is it important?. *Academe*, 104(6), 10-14.
8. Vikipedi, Kesişimsellik, Erişim Tarihi: 7/04/2025, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kesi%C5%9Fimsellik>
9. Crenshaw, K. (2013). Demarginalizing the intersection of race and sex: A black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory and antiracist politics. In *Feminist legal theories* (pp. 23-51). Routledge.

10. Crenshaw, K., & Thomas, S. (2004). Intersectionality: The double bind of race and gender. *Perspectives Magazine*, 2(1), 62-87.
11. Rossiter, K. (2022). Violence against Women: Intersections of Health and Justice. *Women's Health in Canada: Challenges of Intersectionality*.
12. Önal, F. G. (2023). Şiddetle Mücadelede Hekimin Rolü; Trakya Tıp Fakültesi'nden Öğrenci Görüşlerinin Kalitatif Değerlendirilmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 22(66), 15-29.
13. ARSLAN, M. M., YARIMOĞLU, B., ÇEKİN, N., & HİLAL, A. (2005). Eş şiddeti öyküsüyle adli tıp kurumu adana şube müdürlüğü'ne başvuran olguların incelenmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences*, 2(2), 39-43.
14. Şiddet, A. İ. (2015). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması.

BÖLÜM 4

KADINA YÖNELİK FİZİKSEL ŞİDDET

Ali YILDIRIM¹, Muhsin Gürkan GÜRSOY², Veysel Osman SOĞUKPINAR³

GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca bireyler, hem doğal afetler hem de insan eliyle gerçekleşen çeşitli yıkıcı olaylar nedeniyle fiziksel ve psikolojik zararlar görmüş, kimi zaman bu olaylar engellilikle sonuçlanmış ya da yaşam kayıplarına yol açmıştır. Depremler, sel felaketleri ve yangınlar gibi doğa kaynaklı tehlikelerin yanı sıra, insanın insana yönelttiği şiddet de tarihsel süreçte sürekli varlık göstermiştir. Özellikle şiddet olgusu, evrensel bir sorun olarak, tıpkı bulaşıcı bir hastalık ya da küresel bir salgın gibi farklı coğrafyalarda, kültürlerde ve toplumsal yapılar içinde süreklilik arz etmektedir (World Health Organization [WHO], 2002; Dahlberg ve Mercy, 2009; Makwana, 2019).

Şiddet, yalnızca çatışma ortamlarında ya da savaş zamanlarında değil; gündelik yaşamın her evresinde, okulda, iş yerinde, kamusal alanlarda ve en önemlisi özel yaşamın bir parçası olan aile içinde de gözlemlenmektedir. Bu bağlamda kadına yönelik fiziksel şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en görünür ve en ağır sonuçlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların beden bütünlüğüne doğrudan zarar veren, çoğu zaman sistematik biçimde uygulanan bu şiddet türü, bireysel travmaların yanı sıra toplumsal refahı da derinden etkileyen çok boyutlu bir sorun niteliğindedir (Mazza vd., 2021; Stöckl ve Sorenson, 2024).

¹ Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD., aliyildirim64@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-0401-283X

² Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu Van Adli Tıp Grup Başkanlığı, muhsingurkan@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-9755-5114

³ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu Van Adli Tıp Grup Başkanlığı, v.o.s23@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0002-9117-6487

KAYNAKLAR

- Agrawal, A., Raibagkar, S. C. ve Vora, H. J. (2008). Friction burns: Epidemiology and prevention. *Annals of Burns and Fire Disasters*, 21(1), 3-6.
- Akkuş, S. ve Yıldırım, Ş. (2018). Erkeklerin kadına yönelik fiziksel şiddet uygulamasına etki eden faktörlerin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(4), 1368-1388. <https://doi.org/10.21547/jss.408090>
- Akman C. ve Karcıoğlu Ö. (Der.). (2025). *Acil serviste travma ve ilişkili konular*. Ankara: Akademi-yen Yayınevi. <https://doi.org/10.37609/akya.3521>
- Andrews, A. B. (1994). Developing community systems for the primary prevention of family violence. *Family and Community Health*, 16(4), 1-9.
- Asensio, J. A., Chahwan, S., Hanpeter, D., Demetriades, D., Forno, W., Gambaro, E., ... Berne, T. V. (2000). Operative management and outcome of 302 abdominal vascular injuries. *American Journal of Surgery*, 180(6), 528-534. [https://doi.org/10.1016/s0002-9610\(00\)00519-5](https://doi.org/10.1016/s0002-9610(00)00519-5)
- Avcı, M., Eden, A. O. ve Gönüllü, H. (2017). Acil serviste penetran batın travmalı hastaya yaklaşım. *Türkiye Klinikleri Emergency Medicine-Special Topics*, 3(1), 61-66.
- Bège, T., Brunet, C. ve Berdah, S. V. (2016). Hollow viscus injury due to blunt trauma: A review. *Journal of Visceral Surgery*, 153(4 Suppl), 61-68. <https://doi.org/10.1016/j.jvisurg.2016.04.007>
- Boyacıoğlu, İ. (2016). Dünden bugüne Türkiye'de kadına yönelik şiddet ve ulusal kadın çalışmaları: Psikolojik araştırmalara davet. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19, 126-145.
- Brockstedt, M., Uğur Baysal, S. ve Daştan, K. (2025). The impact of domestic violence and sexual assault on family dynamics and child development: A comprehensive review. *Turkish Archives of Pediatrics*, 60(1), 5-12. <https://doi.org/10.5152/TurkArchPediatr.2025.24169>
- Burke, M. P. (2011). *Forensic pathology of fractures and mechanisms of injury: Postmortem CT scanning*. CRC Press.
- Canverenler, S., Ünüvar Göçeoğlu, Ü. ve Balcı, Y. (2022). Adli tıp polikliniğine başvuran olgularda kemik kırıklarının değerlendirilmesi: Tanımlayıcı araştırma. *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences*, 19(1), 20-29. <https://doi.org/10.5336/forensic.2021-84695>
- Cohen, H., Kugel, C., May, H., Medlej, B., Stein, D., Slon, V., ... Brosh, T. (2016). The impact velocity and bone fracture pattern: Forensic perspective. *Forensic Science International*, 266, 54-62. <https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2016.04.035>
- Coker, A. L., Davis, K. E., Arias, I., Desai, S., Sanderson, M., Brandt, H. M. ve Smith, P. H. (2021). Reprint of: Physical and mental health effects of intimate partner violence for men and women. *American Journal of Preventive Medicine*, 61(6), 777-786. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2021.10.001>
- Council of Europe-Avrupa Konseyi. (2011). *Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)*. İstanbul. 24 Eylül 2025 tarihinde <https://rm.coe.int/1680462545> adresinde erişildi.
- Dahlberg, L. L. ve Mercy, J. A. (2009). History of violence as a public health problem. *The Virtual Mentor : VM*, 11(2), 167-172. <https://doi.org/10.1001/virtualmentor.2009.11.2.mhst1-0902>
- Demirçin, S. (2016). Kadına yönelik fiziksel şiddet olgularının klinik adli tıbbi değerlendirilmesi ve yönetilmesi. *Türkiye Klinikleri Forensic Medicine-Special Topics*, 2(2), 56-61.
- Dempsey, N., Bassed, R. ve Blau, S. (2021). Analyzing the outcomes of skeletal trauma within a forensic population: Potential issues and implications in inferential modeling of blunt force trauma. *Journal of forensic sciences*, 66(5), 1627-1636. <https://doi.org/10.1111/1556-4029.14762>
- Dicola, D. ve Spaar, E. (2016). Intimate partner violence. *American Family Physician*, 94(8), 646-651.

- Dillon, G., Hussain, R., Loxton, D. ve Rahman, S. (2013). Mental and physical health and intimate partner violence against women: A review of the literature. *International Journal of Family Medicine*, 2013, 313909. <https://doi.org/10.1155/2013/313909>
- DiMaio, V. J. ve DiMaio, D. (2001). *Forensic pathology* (2nd ed.). CRC Press.
- Eryiğit İbiş, C. ve Aliustaoglu, F. S. (2024). Forensic medical evaluation of penetrating abdominal injuries. Penetran batın bölgesi yaralanmalarının adli tıp yönünden değerlendirilmesi. *Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Dergisi = Turkish Journal of Trauma and Emergency Surgery : TJ-TES*, 30(8), 537-545. <https://doi.org/10.14744/tjtes.2024.16177>
- Evers, L. H., Bhavsar, D. ve Mailänder, P. (2010). The biology of burn injury. *Experimental Dermatology*, 19(9), 777-783. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0625.2010.01105.x>
- Eze, U. O. ve Ojifinni, K. A. (2022). Trauma forensics in blunt and sharp force injuries. *Journal of the West African College of Surgeons*, 12(4), 94-101. https://doi.org/10.4103/jwas.jwas_190_22
- Fahrni, S., Delémont, O. ve Grabherr, S. (2024). Forensic exploitation of patterned injuries: Promoting structured analysis as an early assessment for comparison process. *Forensic Science International. Synergy*, 8, 100469. <https://doi.org/10.1016/j.fsisyn.2024.100469>
- Gosangi, B., Wong, A., Gujrathi, R., Park, H., Thomas, R., Lewis-O'Connor, A., ... Khurana, B. (2023). Imaging patterns of thoracic injuries in survivors of intimate partner violence (IPV). *Emergency Radiology*, 30(1), 71-84. <https://doi.org/10.1007/s10140-022-02097-3>
- Graeber, G. M. ve Nazim, M. (2007). The anatomy of the ribs and the sternum and their relationship to chest wall structure and function. *Thoracic surgery clinics*, 17(4), 473-489. <https://doi.org/10.1016/j.thorsurg.2006.12.010>
- Guvenc, G., Akyuz, A. ve Cesario, S. K. (2014). Intimate partner violence against women in Turkey: A synthesis of the literature. *Journal of Family Violence*, 29(3), 333-341. <http://dx.doi.org/10.1007/s10896-014-9579-4>
- Güler, N., Tel, H. ve Tuncay, F. Ö. (2005). Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(2), 51-56.
- Gültekin, M. ve Şahin, M. (2015). Kadına yönelik şiddet. M. Gültekin ve M. Şahin (Der.), *Türkiye'de ve dünyada kadına şiddet* içinde (ss. 71-75). İstanbul: SEKAM Yayınları.
- Gürsoy, M. Y. ve Kara, F. (2020). Prevalence of violence against older adults and associated factors in Çanakkale, Turkey: A cross-sectional study. *Geriatrics and Gerontology International*, 20(1), 66-71. <https://doi.org/10.1111/ggi.13819>
- İnce, M. A., İnce, E., Bilgin, N., Kar, H. ve Dokgöz, H. (2025). Künt kardiak travmalara medikolegal yaklaşım, 3 olgu sunumu. *Adli Tıp Dergisi*, 39(1), 116-123. <https://doi.org/10.61970/adlitip.1473927>
- Karaolanis, G., Moris, D., McCoy, C. C., Tsilimigras, D. I., Georgopoulos, S. ve Bakoyiannis, C. (2018). Contemporary strategies in the management of civilian abdominal vascular trauma. *Frontiers In Surgery*, 5, 7. <https://doi.org/10.3389/fsurg.2018.00007>
- Kılıç, M. N. (2009). *Kadına yönelik şiddet: Sosyo-psikolojik arka plan, manevi boyut, hukuki yaptırımlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kobayashi, L. M., Costantini, T. W., Hamel, M. G., Dierksheide, J. E. ve Coimbra, R. (2016). Abdominal vascular trauma. *Trauma Surgery and Acute Care Open*, 1(1), e000015. <https://doi.org/10.1136/tsaco-2016-000015>
- Kocacik, F. ve Dogan, O. (2006). Domestic violence against women in Sivas, Turkey: Survey study. *Croatian Medical Journal*, 47(5), 742-749.
- Kostadinova-Petrova, I., Mitevka, E. ve Janeska, B. (2017). Histological characteristics of bruises with different age. *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences*, 5(7), 813-817. <https://doi.org/10.3889/oamjms.2017.207>

- Kranioti, E. F. (2015). Forensic investigation of cranial injuries due to blunt force trauma: Current best practice. *Research and Reports in Forensic Medical Science*, 5, 25-37. <https://doi.org/10.2147/RRFMS.S70423>
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L. ve Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *Lancet (London, England)*, 360(9339), 1083-1088. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)11133-0)
- Kutluoğlu Karayel, A. H. (2019). *Kadına yönelik şiddet*. Araştırma 93, İNSAMER Yayınları.
- Little, D. (2011). Patterned injuries. *Pathology (The Journal of The Royal College of Pathologists of Australasia)*, 43(1), 24. [https://doi.org/10.1016/S0031-3025\(16\)33132-4](https://doi.org/10.1016/S0031-3025(16)33132-4)
- Makwana N. (2019). Disaster and its impact on mental health: A narrative review. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 8(10), 3090-3095. https://doi.org/10.4103/jfmpc.jfmpc_893_19
- Mazza, M., Marano, G., Del Castillo, A. G., Chieffo, D., Monti, L., Janiri, D., ... Sani, G. (2021). Intimate partner violence: A loop of abuse, depression and victimization. *World Journal of Psychiatry*, 11(6), 215-221. <https://doi.org/10.5498/wjp.v11.i6.215>
- Meral, R. (2007). Radyasyon yanıkları. *Türkiye Klinikleri Journal of Surgical Medical Sciences*, 3(1), 76-83.
- Michaud, Y. (1991). *Şiddet*. (C. Muhtaroglu, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine; Health and Medicine Division; Board on Population Health and Public Health Practice; Board on Health Sciences Policy; Board on Health Care Services; Committee on Sustaining Essential Health Care Services Related to Intimate Partner Violence During Public Health Emergencies, Bell, C. J. ve Curry, S. J. (Eds.). (2024). *Essential health care services addressing intimate partner violence*. Washington (DC): National Academies Press (US). <https://doi.org/10.17226/27425>
- Noorbakhsh, S. I., Bonar, E. M., Polinski, R. ve Amin, M. S. (2021). Educational case: Burn injury-pathophysiology, classification, and treatment. *Academic Pathology*, 8, 23742895211057239. <https://doi.org/10.1177/23742895211057239>
- Oğuz, C. (2024). Türkiye’de kadın cinayetlerinin medyada temsili: “Farkındalık” mı, “rol modeli” oluşturma riski mi? *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 58-85. <https://doi.org/10.53495/e-kiad.1573559>
- Onan, B., Demirhan, R., Öz, K. ve Onan, I. S. (2011). Cardiac and great vessel injuries after chest trauma: Our 10-year experience. *Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Dergisi = Turkish Journal of Trauma and Emergency Surgery : TJTES*, 17(5), 423-429. <https://dx.doi.org/10.5505/tjtes.2011.96462>
- Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD)-Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü. (2023). *Prevalence of intimate partner violence, women aged 15-49*. Paris: OECD. 23 Eylül 2025 tarihinde <https://www.oecd.org/en/about/members-partners.html> adresinden erişildi.
- Öztürk, A. B. (2014). *Erkeklik ve kadına yönelik aile içi şiddet: Eşine şiddet uygulayan erkekler*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Özvarış, Ş. B., Demiroren, M., Şener, S. ve Tumay, Ş. (2008). Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede sağlık hizmetleri. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Patterson, B. O., Holt, P. J., Cleanthis, M., Tai, N., Carrell, T., Loosemore, T. M. ve London Vascular Injuries Working Group (2012). Imaging vascular trauma. *The British Journal of Surgery*, 99(4), 494-505. <https://doi.org/10.1002/bjs.7763>
- Polat O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Polat, O. ve Yıldız, A. K. (2019). Kadına yönelik şiddet. H. Dokgöz (Der.), *Adli tıp ve adli bilimler* içinde (ss. 501-539). Ankara: Akademisyen Kitabevi.

- Porter, A., Montgomery, C. O., Montgomery, B. E., Eastin, C., Boyette, J. ve Snead, G. (2019). Intimate Partner Violence-Related Fractures in the United States: An 8 Year Review. *Journal of family violence*, 34(7), 601-609. <https://doi.org/10.1007/s10896-018-0007-z>
- Rice, P. L. ve Orgill, D. (2021). Assessment and classification of burn injury. *UpToDate*, [Internet], 8, 129-132.
- Said, A. A., Abdelaal, G. M., Omran, B. H. ve Elreffaey, S. E. (2024). Forensic perspective of injuries with particular focus on incised wounds. *Zagazig University Medical Journal*, 30(5), 1550-1555. <https://doi.org/10.21608/zumj.2024.287450.3377>
- Scafide, K. N., Ekroos, R. A., Mallinson, R. K., Alshahrani, A., Volz, J., Holbrook, D. S. ve Hayat, M. J. (2023). Improving the Forensic documentation of injuries through alternate light: A researcher-practitioner partnership. *Journal of Forensic Nursing*, 19(1), 30-40. <https://doi.org/10.1097/JFN.0000000000000389>
- Sharma, R. ve Ahuja, R. B. (2024). Burn injuries in clinical practice: Principles and management for general physicians. *Current Medicine Research and Practice*, 14(5), 222-227. http://dx.doi.org/10.4103/cmrrp.cmrrp_77_24
- Shpichka, A., Butnaru, D., Bezrukov, E. A., Sukhanov, R. B., Atala, A., Burdukovskii, V., ... ve Timashev, P. (2019). Skin tissue regeneration for burn injury. *Stem Cell Research and Therapy*, 10(1), 94. <https://doi.org/10.1186/s13287-019-1203-3>
- Shrestha, R., Krishan, K., Ishaq, H. ve Kanchan, T. (2023). Abrasion. *StatPearls* içinde. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing.
- Sibanda-Moyo, N., Khonje, E. ve Brobbey, M. K. (2017). *Violence against women in South Africa: A country in crisis*. South Africa, Cape Town: Centre for the Study of Violence and Reconciliation.
- Stöckl, H. ve Sorenson, S. B. (2024). Violence against women as a global public health issue. *Annual Review of Public Health*, 45(1), 277-294. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-060722-025138>
- Stuhlfaut, J. W., Lucey, B. C., Varghese, J. C. ve Soto, J. A. (2006). Blunt abdominal trauma: Utility of 5-minute delayed CT with a reduced radiation dose. *Radiology*, 238(2), 473-479. <https://doi.org/10.1148/radiol.2382042096>
- Talbot, B. S., Gange Jr, C. P., Chaturvedi, A., Klionsky, N., Hobbs, S. K. ve Chaturvedi, A. (2017). Traumatic rib injury: Patterns, imaging pitfalls, complications, and treatment. *Radiographics*, 37(2), 628-651. <https://doi.org/10.1148/rg.2017160100>
- Tanrıverdi, G. ve Şipkin, S. (2008). Çanakkale'de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi*, 13(3), 183-187.
- Thom D. (2017). Appraising current methods for preclinical calculation of burn size - A pre-hospital perspective. *Burns: Journal of The International Society for Burn Injuries*, 43(1), 127-136. <https://doi.org/10.1016/j.burns.2016.07.003>
- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM). (2004). *Türk Ceza Kanunu (TCK) (Kanun No. 5237)*. Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmî Gazete, Tarih: 12/10/2004, Sayı: 25611. 24 Eylül 2025 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM). (2012). *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun* (Kanun No. 6284). Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmî Gazete, Tarih: 20/03/2012, Sayı: 28239. 20 Eylül 2025 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-8.htm> adresinden erişildi.
- Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (HÜNEE). (2009). *Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması*. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.

- Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (HÜNEE). (2015). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması*. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM). (2009). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet*. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. (1998). *Hasta Hakları Yönetmeliği*. Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete, Tarih: 01/08/1998, Sayı: 23420. 30 Eylül 2025 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4847&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. *Şiddet kelimesi*. 14 Mart 2025 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
- United Nations (UN)-Birleşmiş Milletler (BM). (1979). *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)*. New York: UN. 24 Eylül 2025 tarihinde <https://www.ohchr.org/sites/default/files/cedaw.pdf> adresinden erişildi.
- United Nations (UN)-Birleşmiş Milletler (BM). (1993, Aralık 20). *Declaration on the Elimination of Violence against Women*. New York: UN. 20 Eylül 2025 tarihinde <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women> adresinden erişildi.
- United Nations Human Rights Office Of The High Commissioner-Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği. (2022). *Istanbul Protocol: Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (2022 edition)*. New York and Geneva. 24 Eylül 2025 tarihinde https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/2022-06-29/Istanbul-Protocol_Rev2_EN.pdf adresinden erişildi.
- Wessells, M. G. ve Kostelny, K. (2022). The Psychosocial impacts of intimate partner violence against women in LMIC contexts: Toward a holistic approach. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(21), 14488. <https://doi.org/10.3390/ijerph192114488>
- Wiechman, S. A. ve Patterson, D. R. (2004). ABC of burns. Psychosocial aspects of burn injuries. *BMJ (Clinical Research ed.)*, 329(7462), 391-393. <https://doi.org/10.1136/bmj.329.7462.391>
- World Health Organization (WHO)-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (1997). *Violence against women: A health priority issue*. Geneva: WHO. 20 Eylül 2025 tarihinde https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/63553/WHO_FRH_WHD_97.8.pdf adresinden erişildi.
- World Health Organization (WHO)-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2002). *World report on violence and health*. Geneva: WHO. 20 Mart 2025 tarihinde http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=0000000582 adresinden erişildi.
- World Health Organization (WHO)-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2005). *WHO multi-country study on women’s health and domestic violence against women: Summary report of initial results on prevalence, health outcomes and women’s responses*. Geneva: WHO. 23 Eylül 2025 tarihinde https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43310/9241593512_eng.pdf?sequence=1 adresinden erişildi.
- World Health Organization (WHO)-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2013). *Global and regional estimates of violence against women: Prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*. Geneva: WHO. 23 Eylül 2025 tarihinde https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/85239/9789241564625_eng.pdf?sequence=1 adresinden erişildi.
- World Health Organization (WHO)-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2013). *Responding to intimate partner violence and sexual violence against women WHO clinical and policy guidelines*. Geneva: WHO. 01 Ekim 2025 tarihinde <https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/7685869e-cd94-4a24-aaa-4245f89482b7/content> adresinden erişildi.

- World Health Organization (WHO)-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2014). *Violence against women: Intimate partner and sexual violence against women (Fact sheet)*. Geneva: WHO. 23 Eylül 2025 tarihinde https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/112325/WHO_RHR_14.11_eng.pdf adresinden erişildi.
- Wuest, J., Merritt-Gray, M., Ford-Gilboe, M., Lent, B., Varcoe, C. ve Campbell, J. C. (2008). Chronic pain in women survivors of intimate partner violence. *The Journal of Pain*, 9(11), 1049-1057. <https://doi.org/10.1016/j.jpain.2008.06.009>
- Yasak, İ. H. ve Giden, R. (2022). Künt abdominal travma sonrası solid organ hasarı gelişen çocukların incelenmesi. *Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 19(3), 600-604. <https://doi.org/10.35440/hutfd.1187501>
- Yıldırım, Ş. (2016). Toplumsal cinsiyet bağlamında kadına yönelik şiddet. H. D. Yazar (Der.), *Sosyal politikanın cinsiyet halleri içinde* (ss. 81-103). Ankara: Nika Yayınevi.
- You, Z., Jain, S., Shen, S., Mao, J. ve Martyn, J. A. J. (2025). Pathophysiology and management of burn injury-induced pain. *Burns Open: An International Open Access Journal for Burn Injuries*, 10, 100396. <https://doi.org/10.1016/j.burnso.2025.100396>
- Żwierello, W., Piorun, K., Skórka-Majewicz, M., Maruszewska, A., Antoniewski, J. ve Gutowska, I. (2023). Burns: Classification, Pathophysiology, and Treatment: A Review. *International Journal of Molecular Sciences*, 24(4), 3749. <https://doi.org/10.3390/ijms24043749>

BÖLÜM 5

KADINA YÖNELİK DUYGUSAL ŞİDDET

Hümeyra HANÇER TOK¹, Selma SABANCIOĞULLARI²

GİRİŞ

Şiddet, toplumsal bağlam ve kültürel değerler doğrultusunda şekil değiştiren, evrensel nitelikte önemli bir sorundur (Karaman & Doğan, 2023). Kavramsal olarak şiddet; zorlayıcı, katı, kaba davranışları, fiziksel zorlamayı, bireyin beden bütünlüğüne zarar verme eylemlerini ve özgürlüğünü engelleyici müdahaleleri kapsamaktadır. Ayrıca, doğal gelişim süreçlerine ve alışkanlıklara müdahale ederek bu süreçlerin sekteye uğramasına neden olan eylemler de bu kapsamda değerlendirilir (Karal & Aydemir, 2012). Dünya Sağlık Örgütü (WHO), şiddeti; gücün ya da otoritenin bilinçli olarak bir kişiye karşı kullanılması veya kullanılacağı tehdidini içermesi durumunda, bu kişide fiziksel yaralanma, ölüm, psikolojik travma veya benzeri zararlar oluşturma ya da oluşturma olasılığı taşıyan davranışlar bütünü olarak tanımlamaktadır (Çakır, 2020). Bir başka tanıma göre ise şiddet, bireyin iradesi dışında ona zarar verme amacıyla gerçekleştirilen eylemlerdir ve bu eylemler fiziksel, psikolojik/sözel, cinsel ya da ekonomik formlarda olabilir (World Health Organization [WHO], 2022). Şiddet, yalnızca kişinin fiziksel bütünlüğünü tehdit etmekle kalmayıp; psikolojik sağlığı, toplumsal bağları ve yaşam kalitesi üzerinde de derin etkiler yaratmaktadır (WHO, 2022). Kadınlar ise, şiddete maruz kalma riski açısından en kırılgan gruplardan birini oluşturarak, cinsiyetin başlıca risk faktörlerinden biri olduğunu ortaya koymaktadır (García-Moreno et al., 2013).

¹ Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Şişehri Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, hancertok@gmail.com ORCID: 0000-0003-3283-4192

² Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, selma.ssabanci@gmail.com ,ORCID: 0000-0002-7340-7448

| KAYNAKLAR

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2012). *6284 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği*.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2014). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması 2014*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü.
- Aguglia, A., Belvederi Murri, M., Conigliaro, C., Cipriani, N., Vaggi, M., Di Salvo, G., ... & Amore, M. (2020). Workplace violence and burnout among mental health workers. *Psychiatric Services, 71*(3), 284–288. <https://doi.org/10.1176/appi.ps.201900394>
- Akgün-Çıtak, E. (2017). Kadına yönelik şiddet. *Türkiye Klinikleri Journal of Psychiatric Nursing - Special Topics, 3*(2), 136–140.
- Aslan, R., & Arslantaş, H. (2024). Flört şiddetinin tanımı, türleri ve risk etmenleri: Derleme çalışması. *Aile ve Toplum Dergisi, 25*(1), 101–118.
- Bal, H. (2014). Kadına yönelik şiddetin toplumsal nedenleri. *Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 55–68.
- Baldan, F., & Akış, N. (2017). Flört şiddeti: Üniversite öğrencileriyle yapılan nitel bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 4*(1), 33–47.
- Başkale, H., & Sözer, A. (2015). Eşinden/partnerinden şiddet gören kadınların şiddet algısı ve mağduriyet nedenleri. *TAF Preventive Medicine Bulletin, 14*(6), 468–474.
- Bjornsson, A. S., Hardarson, J. P., Valdimarsdottir, A. G., Gudmundsdottir, K., Tryggvadottir, A., Thorarinsdottir, K., ... & Thorisdottir, A. S. (2020). Social trauma and its association with posttraumatic stress disorder and social anxiety disorder. *Journal of Anxiety Disorders, 72*, 102228.
- Björklund, K. (2010). *Stalking and violence victimization among Finnish university students*. Institute of Behavioural Sciences, Studies in Psychology.
- Blaauw, E., Winkel, F. W., Arensman, E., Sheridan, L., & Freeve, A. (2002). The toll of stalking: The relationship between features of stalking and psychopathology of victims. *Journal of Interpersonal Violence, 17*(1), 50–63.
- Boon, J., & Sheridan, L. (Eds.). (2002). *Stalking and psychosexual obsession: Psychological perspectives for prevention, policing and treatment*. John Wiley & Sons.
- Braiker, H. B. (2004). *Who’s pulling your strings? How to break the cycle of manipulation and regain control of your life*. McGraw-Hill.
- Buss, D. M., Gomes, M., Higgins, D. S., & Lauterbach, K. (1987). Tactics of manipulation. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*(6), 1219–1229.
- Burcu, T. Ü. R. K. (2023). Duygusal şiddet mağduriyetinin yalnızlık üzerine etkisi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 10*(96), 1292–1299.
- Çakır, H. (2020). Kadına yönelik şiddetin kavramsal incelemesi: Yozgat örneği. *İmgelem, 4*(6), 41–62.
- Çelebi, B. M., & Polat, A. (2019). Çocukluk çağı travmatik yaşantıların, yetişkin bağlanma stillerinin ve psikolojik iyi oluşun evlilik doyumu üzerindeki etkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 5*(1), 29–34.
- Çetiner, B. (2006). *Kadına yönelik psikolojik şiddet ve sonuçları*. İstanbul: Mor Çatı Yayınları.
- Corona, G., Jannini, E. A., & Maggi, M. (2023). *Emotional, physical and sexual abuse*. Springer International Publishing.
- Cukor, G. (Director). (1944). *Gaslight* [Film]. Metro-Goldwyn-Mayer.
- Darke, L., Paterson, H., & van Golde, C. (2025). Illuminating gaslighting: A comprehensive interdisciplinary review of gaslighting literature. *Journal of Family Violence, 1*–17.
- Devries, K. M., Mak, J. Y., Garcia-Moreno, C., Petzold, M., Child, J. C., Falder, G., ... & Watts, C. H. (2013). The global prevalence of intimate partner violence against women. *Science, 340*(6140), 1527–1528. <https://doi.org/10.1126/science.1240937>

- Duman, N., Öçalın, H. İ., & Uysal, R. (2023). Stalklama: Israrlı takip davranış tiyolojileri. *Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları*, 5(2), 125–141.
- Dursun, Y. (2011). Şiddetin izini sürmek: Şiddet nedir? *FLSF: Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 1–18.
- Dursun, S., & Özdemir, E. (2024). Türkiye’de iş yerinde kadına yönelik şiddetin yaygınlığı ve etkisi: Kesitsel bir anket çalışması. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 305–332.
- Dutton, D. G., & Painter, S. (1981). Traumatic bonding: The development of emotional attachments in battered women and other relationships of intermittent abuse. *Victimology*, 6(1–4), 139–155.
- Ece, S. (2022). Hırpalanmış kadın sendromu: Çalışan kadınlar açısından bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 551–563.
- Eryılmaz, S. (2020). Toplumsal cinsiyet rolü ve kadın sağlığı. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 5–13.
- Eurofound. (2017). *Sixth European Working Conditions Survey – Overview report (2017 update)*. Publications Office of the European Union. <https://www.eurofound.europa.eu/publications>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). Violence against women: an EU-wide survey – Main results. Luxembourg: Publications Office of the European Union. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf
- Follingstad, D. R. (2011). A measure of severe psychological abuse normed on a nationally representative sample of adults. *Violence and Victims*, 24(4), 445–460. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.24.4.445>
- García-Moreno, C. (2005). *World Health Organization multi-country study on women’s health and domestic violence against women: Initial results on prevalence, health outcomes and women’s responses*. World Health Organization.
- García-Moreno, C., Pallitto, C., Devries, K., Stöckl, H., Watts, C., & Abrahams, N. (2013). *Global and regional estimates of violence against women: Prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*. World Health Organization.
- Gilligan, M. J. (1992). Stalking the stalker: Developing new laws to thwart those who terrorize others. *Georgia Law Review*, 27, 285–342.
- Graham, C. (2022). *Demystifying toxic romantic relationships: Identifying behaviors and post-breakup outcomes* [Doctoral dissertation, Arizona State University]. ProQuest Dissertations & Theses.
- Graham, D. L. (1994). *Loving to survive: Sexual terror, men’s violence, and women’s lives*. New York University Press.
- Hamberger, L. K., Larsen, S. E., & Lehrner, A. (2017). Coercive control in intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior*, 37, 1–11. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.08.003>
- Hamilton, P. (1938). *Gas light* [Play]. Constable & Co.
- Herman, J. L. (2015). *Trauma and recovery: The aftermath of violence—From domestic abuse to political terror*. Hachette UK.
- John, N., Casey, S. E., Carino, G., & McGovern, T. (2020). Lessons never learned: Crisis and gender-based violence. *Developing World Bioethics*, 20(2), 65–68. <https://doi.org/10.1111/dewb.12233>.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Başbakanlık (KSGM). (2008). *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2008-AnaRapor.pdf>
- Karal, D., & Aydemir, E. (2012). *Türkiye’de kadına yönelik şiddet*. USAK Raporları No: 12-01. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu.
- Karaman, N., & Doğan, K. (2023). Şiddeti adlandırma ve anlama: Türkiye’de şiddete maruz kalan kadınların deneyimleri ve baş etme stratejileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 75, 71–86.

- Kantar-Davran, M., Elpeze-Ergeç, N., Yarpuz-Bozdoğan, N., Karacan, O., Veziroğlu-Biçer, P., & Leventeli-İkikardeş, M. (2022). Kadına yönelik şiddeti önlemede eğitimin önemi: Adana örneği. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(90), 2678–2690.
- Kocacık, F., & Çağlayandereli, M. (2009). Ailede kadına yönelik şiddet: Denizli ili örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 24–43.
- Kibunja, B. K., Musembi, H. M., Kimani, R. W., & Gatimu, S. M. (2021). Prevalence and effect of workplace violence against emergency nurses at a tertiary hospital in Kenya: A cross-sectional study. *Safety and Health at Work*, 12(2), 249–254.
- Leemis, R. W., Friar, N., Khatiwada, S., Chen, M. S., Kresnow, M., Smith, S. G., Caslin, S., & Basile, K. C. (2022). The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey: 2016/2017 Report on Intimate Partner Violence. Atlanta, GA: National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention.
- Lingg, R. A. (1993). Stopping stalkers: A critical examination of anti-stalking statutes. *St. John's Law Review*, 67, 347–378.
- Mayhew, C., & Chappell, D. (2007). Workplace violence: An overview of patterns of risk and the emotional/stress consequences on targets. *International Journal of Law and Psychiatry*, 30(4–5), 327–339.
- Meloy, J. R. (1999). Stalking: An old behavior, a new crime. *Psychiatric Clinics of North America*, 22(1), 85–99.
- Mullen, P. E., Purcell, R., & Stuart, G. W. (1999). Study of stalkers. *American Journal of Psychiatry*, 156(8), 1244–1249.
- Nagler, U. K., Reiter, K. J., Furtner, M. R., & Rauthmann, J. F. (2014). Is there a “dark intelligence”? Emotional intelligence is used by dark personalities to emotionally manipulate others. *Personality and Individual Differences*, 65, 47–52.
- Newman, C. J., De Vries, D. H., d'Arc Kanakuze, J., & Ngendahimana, G. (2011). Workplace violence and gender discrimination in Rwanda's health workforce: Increasing safety and gender equality. *Human Resources for Health*, 9(1), 1–13.
- Öztürk, H. K. (2017). Aşk öfke ikileminde ısrarlı takip: Ünlülere yönelik taciz vakaları. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 4(10), 462–470.
- Öztürk, I. H. (2021). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin benlik saygısı ve bağlanma biçimleri ile arasındaki ilişkinin incelenmesi [Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi].
- OECD. (2020). *Gender-based violence* (Indicator). OECD Gender Data Portal. <https://www.oecd.org/gender/data/>
- Pathé, M., & Mullen, P. E. (1997). The impact of stalkers on their victims. *The British Journal of Psychiatry*, 170(1), 12–17.
- Rakovec-Felser, Z. (2014). Domestic violence and abuse in intimate relationship from public health perspective. *Health Psychology Research*, 2(3), 1821.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. (2011). *6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun*. Ankara: RTÜK. <https://www.rtuk.gov.tr>
- Semahegn, A., & Mengistie, B. (2015). Domestic violence against women and associated factors in Ethiopia; Systematic review. *Reproductive Health*, 12(1), 78.
- Simon, R. W. (2020). Gender, emotions, and mental health in the United States: Patterns, explanations, and new directions. *Society and Mental Health*, 10(2), 97–111.
- Spector, P. E., Coulter, M. L., Stockwell, H. G., & Matz, M. W. (2007). Perceived violence climate: A new construct and its relationship to workplace physical violence and verbal aggression, and their potential consequences. *Work & Stress*, 21(2), 117–130.
- Stark, C. A. (2019). Gaslighting, misogyny, and psychological oppression. *The Philosophical Forum*, 50(1), 59–78.

- Stark, E. (2007). *Coercive control: How men entrap women in personal life*. Oxford University Press.
- Stern, R. (2007). *The gaslight effect: How to spot and survive the hidden manipulation others use to control your life*. Morgan Road Books.
- Sweet, P. L. (2019). The sociology of gaslighting. *American Sociological Review*, 84(5), 851–875.
- Taylor-Dunn, H., Bowen, E., & Gilchrist, E. A. (2021). Reporting harassment and stalking to the police: A qualitative study of victims' experiences. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(11–12), NP5965–NP5992.
- Tjaden, P. G., & Thoennes, N. (1998). *Stalking in America: Findings from the national violence against women survey*. US Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice.
- Tok, H. H., & Mayda, A. S. (2021). Hemşirelerin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 290–297.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2015). *Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması mikro veri seti*. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.** (2012). 6284 sayılı Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun ve uygulama yönetmeliği. Ankara: Resmî Gazete. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=17030&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>.
- T.C. Adalet Bakanlığı.** (2022). *Türk Ceza Kanunu: Madde 123/A – İsrarlı takip suçu*. Resmî Gazete.
- Uluocak, S., Gökulu, G., & Bilir, O. (2014). A strategic starting point for the elimination of violence against women: Intimate partner violence. *Journal of Human Sciences*, 11(2), 362–387.
- United Nations General Assembly. (1993). *Declaration on the elimination of violence against women* (A/RES/48/104). <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women>.
- UN Women. (2023). *Progress on the Sustainable Development Goals: The gender snapshot 2023*. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women). <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2023/09/progress-on-the-sustainable-development-goals-the-gender-snapshot-2023>
- Uyumaz, A., & Akdağ, İ. (2015). Türk özel hukukunda şiddet ve ısrarlı takip kavramı ile ısrarlı takip mağdurunun korunması. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(2), 45–94.
- Ünal, B., & Gülseren, L. (2020). COVID-19 pandemisinin görünmeyen yüzü: Aile içi kadına yönelik şiddet. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 23(1), 89–94.
- Van der Kolk, B. A. (1989). The compulsion to repeat the trauma: Re-enactment, revictimization, and masochism. *Psychiatric Clinics of North America*, 12(2), 389–411.
- Vatandaşlar, S. E., & Sümer, Z. H. (2019). Kadınlara yönelik psikolojik şiddet ölçeğinin (psychological maltreatment of women inventory) Türk kültürüne uyarlanması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 9(53), 341–371.
- Violence, W. I. G. B. (1999). Ending violence against women. *Issues in World Health*, 11, 1–44.
- Walker, L. E. (1977). *Who are the battered women?* Harper and Row.
- Walker, L. E. (1989). Psychology and violence against women. *American Psychologist*, 44(4), 695–702.
- Walker, L. E. (2009). *The battered woman syndrome* (3rd ed.). Springer Publishing Company.
- Wells, C. (1997). *Stalking: Criminal justice responses*. Oxford University Press.
- World Health Organization. (2021). *Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national prevalence for intimate partner violence against women and global and regional prevalence for non-partner sexual violence against women*. Geneva: WHO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/341338/9789240026681-eng.pdf>

- World Health Organization. (2022). *Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national estimates for intimate partner violence against women and global and regional estimates for non-partner sexual violence against women*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256>.
- World Health Organization. (2024). Violence against women. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>.
- Yaman Efe, Ş., & Ayaz, S. (2010). Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 11, 23–29.
- Yoon, Y., & Jung-Choi, K. (2022). Workplace violence in workers with multi-party employment arrangements: Results from the Korean national representative survey. *Safety and Health at Work*, 13(1), 93–98.
- Yorulmaz, E., & Boyacıoğlu, İ. (2020). Psikolojik şiddet gören kadınlarda algılanan sosyal desteğin psikolojik sağlık üzerindeki etkisi. *Nesne Dergisi*, 8(18), 441–456.
- Yun, S., & Kang, J. (2018). Influencing factors and consequences of workplace bullying among nurses: A structural equation modeling. *Asian Nursing Research*, 12(1), 26–33.
- Yüksel, O. (2015). Türkiye'nin ve dünyanın ortak sorunu: Kadına şiddet. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 64, 57–118.
- Zou, G., Shen, X., Tian, X., Liu, C., Li, G., Kong, L., & Li, P. (2016). Correlates of psychological distress, burnout, and resilience among Chinese female nurses. *Industrial Health*, 54(5), 389–395.

BÖLÜM 6

KADINA YÖNELİK EKONOMİK ŞİDDET

Veysel Osman SOĞUKPINAR,¹ Ali YILDIRIM²

1. ŞİDDET KAVRAMININ TANIMI

Şiddet kelimesi etimolojik yönden Türkçeye Arapçadan geçmiş olup, Türk Dil Kurumuna göre “kaba güç, karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet uygulama ve duygu ve davranışta aşırılık” olarak ifade edilir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2025). Dünya Sağlık Örgütü tarafından ise şiddet kavramı, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” şeklinde tanımlanmaktadır (World Health Organization [WHO], 2002).

Şiddet, tanımı bilimsel olarak kesin olmayan, kültürlerden etkilenen, toplumsal değerler ve standartlar değiştikçe sürekli olarak gözden geçirilip değiştirilen bir kavramdır. Günümüzde giderek daha kapsayıcı biçimde tanımlanmaya başlanmış ve bilinçli olarak verilen fiziksel zararın yanında, kasıtlı olup olmadığına bakılmaksızın, bir kişi, grup ya da topluluk açısından zarar veya yoksunluğa sebep olması muhtemel, fiziksel, sözlü, psikolojik ve hatta politik ve ekonomik açıdan dezavantaj yaratacak her türlü eylemin şiddet kapsamında kabul edilmesi düşüncesine doğru ilerlenmiştir. Bu bağlamda şiddet kavramı, özgürlüklerin ve hakların kısıtlanmasını da içerecek biçimde bir kişi, grup ya da topluluk üzerinde hâkimiyet kurarak o kişi, grup ya da topluluğu istismar etmek amacını taşıyan her türlü eylem ve niyeti ifade edecek düzeye gelmiştir (Organización Paname-

¹ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu, Adli Tıp Grup Başkanlığı, v.o.s23@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0002-9117-6487

² Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dâhili Tıp Bilimleri Bölümü, Adli Tıp, aliyildirim64@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-0401-283X

Türkiye Geneli	Genel Kadın Popülasyonu	%30	(Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü-Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2014)
Kırklareli	Araştırma Sırasındaki Ankete Katılan Kadınlar	%20,2	(Yanık, Hanbaba, Soygür, Ayaltı ve Doğan, 2014)
Türkiye Geneli	Kadın Dayanışma Vakfı Danışma Merkezine Başvuran Kadınlar	%42,2	(Kadın Dayanışma Vakfı, 2015)
Konya	Evli Kadınlar	%13,5	(Alan, Yılmaz, Filiz ve Arioç, 2016)
Elazığ-İstanbul	Psikiyatri Kliniğine Başvuran Evli Kadınlar	%39	(Korkmaz vd., 2016)
Manisa	Genel Kadın Popülasyonu	%11,2	(Özpinar, Horasan, Baydur ve Canbay, 2016)
Manisa	Genel Kadın Popülasyonu	%7,4	(Sen ve Bolsoy, 2017)
Manisa	Aile Sağlığı Merkezine Kayıtlı 15-64 Yaşları Arasındaki Evli ya da En Az Bir Kez Evlenen Kadınlar	%24,4	(Bilgin Şahin ve Erbay Dünder, 2017)
Türkiye’nin Güneybatısı	Tüp Bebek Merkezine Başvuran Kadınlar	%19	(Sis Çelik ve Kırca, 2018)
Çanakkale	65 Yaş ve Üzeri Bireyler	%12,2	(Gürsoy ve Kara, 2020)
Türkiye Geneli	Genel Kadın Popülasyonu	%27,2	(Alkan, Özar ve Ünver, 2021)

KAYNAKLAR

- Adaçay, R. F. ve Güney, G. (2012). Kadına yönelik ekonomik şiddet. *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, 27-28 Nisan 2012, Ankara*, 312-328.
- Adams, A. E., Beeble, M. L. ve Gregory, K. A. (2015). Evidence of the construct validity of the scale of economic abuse. *Violence and Victims, 30*(3), 363-376. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.vv-d-13-00133>
- Adams, A. E., Greeson, M. R., Littwin, A. K. ve Javorka, M. (2020). The revised scale of economic abuse (SEA2): Development and initial psychometric testing of an updated measure

- of economic abuse in intimate relationships. *Psychology of Violence*, 10(3), 268. <https://doi.org/10.1037/vio0000244>
- Adams, A. E., Sullivan, C. M., Bybee, D. ve Greeson, M. R. (2008). Development of the scale of economic abuse. *Violence Against Women*, 14(5), 563-588. <https://doi.org/10.1177/1077801208315529>
- Akar, T., Aksakal, F. N., Demirel, B., Durukan, E. ve Özkan, S. (2010). The prevalence of domestic violence against women among a group woman: Ankara, Turkey: Domestic violence against women in Ankara. *Journal of Family Violence*, 25, 449-460. <https://doi.org/10.1007/s10896-010-9306-8>
- Akın, A. ve Paksoy, N. (2007). Kadına yönelik şiddete sağlık boyutundan bakmak. *Aile İçi Şiddet, Kadın Çalışmaları Dergisi*, 2(4), 107-110.
- Akpinar-Sposito, C. (2013). The glass ceiling: Structural, cultural and organizational career barriers for French and Turkish women executives. In @ GRH.
- Alan, H., Yılmaz, S. D., Filiz, E. ve Arizot, A. (2016). Domestic violence awareness and prevention among married women in central Anatolia. *Journal of Family Violence*, 31, 711-719. <https://doi.org/10.1007/s10896-016-9828-9>
- Alkan, Ö., Özar, Ş. ve Ünver, Ş. (2021). Economic violence against women: A case in Turkey. *PloS One*, 16(3), e0248630. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0248630>
- Alkan, Ö., Yılmaz, F. ve Abar, H. (2020). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddeti etkileyen faktörlerin sıralı probit regresyon modeliyle belirlenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(5), 3338-3360. <https://doi.org/10.15869/itobiad.743667>
- Antai, D., Antai, J. ve Anthony, D. S. (2014). The relationship between socio-economic inequalities, intimate partner violence and economic abuse: A national study of women in the Philippines. *Global Public Health*, 9(7), 808-826. <https://doi.org/10.1080/17441692.2014.917195>
- Arın, M. C. (1998). *Kadına yönelik şiddet, 75 yılda kadınlar ve erkekler içinde* (ss. 201-210). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Asencios-González, Z., Vara-Horna, A., McBride, J. B., Santi-Huaranca, I., Chafloque-Céspedes, R. ve Díaz Rosillo, A. (2018). Factors associated with intimate partner economic violence against female micro-entrepreneurs in Peru. *International Journal of Emerging Markets*, 13(6), 1597-1614. <https://doi.org/10.1108/IJoEM-08-2017-0294>
- Avcı, S. (2019). *Gebelikte aile içi şiddetin kortizol hormon salınımı ve yenidoğana etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Gaziantep.
- Aydin, B., Kartal, M., Midik, O. ve Buyukakkus, A. (2009). Violence against general practitioners in Turkey. *Journal of Interpersonal Violence*, 24(12), 1980-1995. <https://doi.org/10.1177/0886260508327703>
- Ayuwat, D. ve Sananikone, S. (2018). Influential factors among male population, which associated with the economic violence against women in Laos. *Gender Issues*, 35, 330-338. <https://doi.org/10.1007/s12147-018-9213-5>
- Babcock, L., Recalde, M. P., Vesterlund, L. ve Weingart, L. (2017). Gender differences in accepting and receiving requests for tasks with low promotability. *American Economic Review*, 107(3), 714-747. <https://doi.org/10.1257/aer.20141734>
- Bettio, F. ve Ticci, E. (2017). *Violence against women and economic independence*. Luxembourg, Publication Office of the European Union.
- Bilgin Şahin, B. ve Erbay DüNDAR, P. (2017). Kadına yönelik şiddet ve yaşam kalitesi. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 203-210. <https://doi.org/10.5455/apd.246081>
- Birleşmiş Milletler-United Nations (UN) (2020, Nisan 9). Politika Özeti: COVID-19'un Kadınlar Üzerindeki Etkisi. 28 Mart 2025 tarihinde <https://turkiye.un.org/sites/default/files/2020-06/>

- policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women-tr.pdf adresinden erişildi.
- Büyükyılmaz, A. ve Demir, Ç. (2016). Determinants of domestic violence against women in Turkey: Multinomial logit model approach. *Ege Academic Review*, 16(3), 443-450. <https://doi.org/10.21121/eab.201819965>
- Carrington, K., Morley, C., Warren, S., Ryan, V., Ball, M., Clarke, J. ve Vitis, L. (2021). The impact of COVID-19 pandemic on Australian domestic and family violence services and their clients. *The Australian Journal of Social Issues*, 56(4), 539-558. <https://doi.org/10.1002/ajs4.183>
- Chen, M., Vanek, J., Lund, F., Heintz, J., Jhabvala, R. ve Bonner, C. (2005). *Women, work and poverty*. New York: Unifem.
- Ciner, Ö. (2003). *Halkla ilişkiler sektöründe cinsiyete dayalı ayrımcılık*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çalışkan, H. ve Çevik, E. İ. (2018). Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218-233.
- Demircioğlu, S. (2021). Türkiye'de Covid-19 salgısının aile içi şiddete etkisi. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 53-68.
- Demirel, M. Y. (2019). *Kadına yönelik ekonomik şiddet: İzmir ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Diñçer, G. (2010). *Kadına yönelik aile içi şiddet: Düzce örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Dişsiz, M. ve Şahin, N. H. (2008). Evrensel bir kadın sağlığı sorunu: Kadına yönelik şiddet. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1), 50-58.
- Domenech Del Rio, I. ve Sirvent Garcia Del Valle, E. (2017). The consequences of intimate partner violence on health: A further disaggregation of psychological violence-evidence from Spain. *Violence Against Women*, 23(14), 1771-1789. <https://doi.org/10.1177/1077801216671220>
- Dönmez, G., Şimşek, H. ve Günay, T. (2012). Evli erkeklerde eşlerine yönelik şiddet ve ilişkili etmenler. *Turkish Journal of Public Health*, 10(3), 151-159. <https://doi.org/10.20518/tjph.173011>
- Durmaz, Ş. (2016). İşgücü piyasasında kadınlar ve karşılaştıkları engeller. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 37-60.
- Eke, C. ve Küçükali, R. (2022). COVID-19 pandemi sürecinde kadına yönelik şiddet olgularının değerlendirilmesi: Erzurum ili Aziziye ve Aşkale ilçeleri örneği. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1(68), 36-42. <https://doi.org/10.5152/AUJLF.2022.987067>
- Erbay, H. (2019). Tarihsel süreçte dünyada ve Türk toplumunda kadın algısı ve haklarının gelişimi üzerine bir değerlendirme. *Ege Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-25.
- Eryılmaz, S. (2020). Toplumsal cinsiyet rolü ve kadın sağlığı. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 5-13.
- Evans, M. L., Lindauer, M. ve Farrell, M. E. (2020). A pandemic within a pandemic - intimate partner violence during Covid-19. *The New England Journal of Medicine*, 383(24), 2302-2304. <https://doi.org/10.1056/NEJMp2024046>
- Fawole O. I. (2008). Economic violence to women and girls: Is it receiving the necessary attention?. *Trauma, Violence and Abuse*, 9(3), 167-177. <https://doi.org/10.1177/1524838008319255>
- Foody, M., McGuire, L., Kaldas, S., ve O'Higgins Norman, J. (2019). Friendship quality and gender differences in association with cyberbullying involvement and psychological well-being. *Frontiers in Psychology*, 10, 1723. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01723>
- Genç, Y., Altıparmak, İ. B. ve Gündüz, D. U. (2019). Kadına yönelik şiddetin erkekler tarafından değerlendirilmesi: Sakarya örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 391-408. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.537650>
- Gökkaya, V. B. (2009). *Türkiye'de modernitenin ötekisi: Kadın ve kimliği*. Yayınlanmamış doktora tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı Kurumlar Sosyolojisi Bilim Dalı, Sivas.

- Gökkaya, V. B. (2011). Kadına yönelik ekonomik şiddet: Sivas ili (Cumhuriyet Üniversitesi) örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 3(3), 129-145.
- Gökkaya, V. B. (2011). Türkiye’de kadına yönelik ekonomik şiddet. *Cumhuriyet University Journal of Economics and Administrative Sciences/Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(2), 101-112.
- Gölge, Z. B., Sanal, Y., Yavuz, S. ve Arslanoglu-Cetin, E. (2016). Attitudes toward wife abuse of police officers and judiciary members in Turkey: Profession, gender, ambivalent sexism and sex roles. *Journal of Family Violence*, 31, 785-796. <https://doi.org/10.1007/s10896-016-9823-1>
- Grigaitė, U., Karalius, M. ve Jankauskaitė, M. (2019). Between experience and social ‘norms’, identification and compliance: Economic and sexual intimate partner violence against women in Lithuania. *Journal of Gender-Based Violence*, 3(3), 303-321. <https://doi.org/10.1332/239868019X15623411271876>
- Güleç Öyekçin, D., Yetim, D. ve Şahin, E. M. (2012). Psychosocial factors affecting various types of intimate partner violence against women. *Türk Psikiyatri Dergisi = Turkish Journal of Psychiatry*, 23(2), 75-81.
- Güler, E. ve Erbil, N. (2022). Kadına yönelik şiddet, cinsel şiddet ve hemşirenin sorumlulukları. *Androloji Bülteni (Andrology Bulletin)*, 24(3), 204-213. <https://doi.org/10.24898/tandro.2022.38159>
- Güler, N., Tel, H. ve Tuncay, F. Ö. (2005). Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. *CÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(2), 51-56.
- Gürkan, Ö. C. ve Coşar, F. (2009). Ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2(3), 124-129.
- Gürsoy, M. Y. ve Kara, F. (2020). Prevalence of violence against older adults and associated factors in Çanakkale, Turkey: A cross-sectional study. *Geriatrics & Gerontology International*, 20(1), 66-71. <https://doi.org/10.1111/ggi.13819>
- Hacettepe University Institute of Population studies, ICON-Institute Public Sector GmbH and BNB: Turkish Republic Prime Ministry Directorate General on the Status of Women (DGSW). (2014). *National Research on Domestic Violence against Women in Turkey*.
- Huang, C. C., Postmus, J. L., Vikse, J. H. ve Wang, L. R. (2013). Economic abuse, physical violence, and union formation. *Children and Youth Services Review*, 35(5), 780-786. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2013.01.020>
- International Council of Nurses (ICN). (2001). *Nurses, always there for you: United against violence, anti-violence tool kit*. Geneva.
- İçli, T. G. (1994). Aile içi şiddet: Ankara, İstanbul ve İzmir örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11(1-2), 7-20.
- İnci, R. (2020). Çalışan kadınlarda şiddet algısı ve bu algıda ekonomik şiddetin yeri. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1), 189-206. <https://doi.org/10.33712/mana.594761>
- Jiwatram-Negrón, T., Hunt, T., Nikitin, D., Rychkova, O., Ermolaeva, I., Sharonova, N., ... ve Gilbert, L. (2018). An exploratory study of economic abuse among substance-involved women in Kyrgyzstan, Central Asia. *Journal of Substance Use*, 23(4), 358-365.
- Kadın Dayanışma Vakfı. (2015). *2015 yılı Kadın Danışma Merkezi raporu*. Ankara.
- Kalaylıoğlu, Y., Öztürk, A.M. ve Eker, G. B. (2020). *The economic and social impact of COVID-19 on women and men: Rapid gender assessment of COVID-19 implications in Turkey: UN Women*.
- Karabıyık, İ. (2012). Türkiye’de çalışma hayatında kadın istihdamı. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32(1), 231-260.
- Khanlou, N., Vazquez, L. M., Pashang, S., Connolly, J. A., Ahmad, F. ve Ssawe, A. (2022). 2020 syndrome: Convergence of COVID-19, gender-based violence, and racism pandemics. *Journal of Racial and Ethnic Health Disparities*, 9(6), 2077-2089. <https://doi.org/10.1007/s40615-021-01146-w>

- Kılıç, G. (2019). Kadın akademisyenlerin kadına yönelik ekonomik şiddet algısı: Düzce Üniversitesi örneği. *Muhakeme Dergisi*, 2(1), 1-33. <https://doi.org/10.33817/muhakeme.518959>
- Kołodziejczak, S., Terelak, A. ve Balsa, M. (2019). Domestic violence against seniors in rural areas of West Pomerania, Poland. *Annals of Agricultural and Environmental Medicine: AAEM*, 26(1), 92-96. <https://doi.org/10.26444/aaem/92208>
- Korkmaz, S., Korucu, T., Yıldız, S., Kaya, S., Izci, F. ve Atmaca, M. (2016). Psikiyatri hastalarında aile içi şiddetin sıklığı ve ilişkili faktörler/Frequency of domestic violence in psychiatric patients and related factors. *Dusunen Adam*, 29(4), 359-366. <https://dx.doi.org/10.5350/DAJPN2016290407>
- Köprülü, M. H. ve Avcı, S. (2022). Ekonomik şiddet ve kadın yaşamı. *Göbeklitepe Sağlık Bilimleri Dergisi/Göbeklitepe Medical Science Journal*, 5(7), 56-65. <https://doi.org/10.55433/gsb.115>
- Kutin, J., Russell, R. ve Reid, M. (2017). Economic abuse between intimate partners in Australia: Prevalence, health status, disability and financial stress. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 41(3), 269-274. <https://doi.org/10.1111/1753-6405.12651>
- Lencha, B., Ameya, G., Baresa, G., Minda, Z. ve Ganfure, G. (2019). Intimate partner violence and its associated factors among pregnant women in Bale Zone, Southeast Ethiopia: A cross-sectional study. *PLoS One*, 14(5), e0214962. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0214962>
- Mammen, K. ve Paxson, C. (2000). Women's work and economic development. *Journal of Economic Perspectives*, 14(4), 141-164. <https://doi.org/10.1257/jep.14.4.141>
- Messner S. F. (1988). Research on cultural and socioeconomic factors in criminal violence. *The Psychiatric Clinics of North America*, 11(4), 511-525. [https://doi.org/10.1016/S0193-953X\(18\)30466-0](https://doi.org/10.1016/S0193-953X(18)30466-0)
- Miskulin, I., Martan, A., Molnar, K., Pavlovic, N., Vitale, K. ve Miskulin, M. (2018). Economic violence against women in Croatia. *European Journal of Public Health*, 28(suppl_4), cky214-038.
- Moshtaq, S. A. S. (2019). Afganistan'da kadına yönelik şiddet üzerine bir araştırma. *Journal of International Social Research*, 12(62), 829-838. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3101>
- Namal, Y. ve Taşkesen, Ö. (2022). COVID-19 salgınının kadın istihdamına etkileri: OECD ve TÜİK verileri üzerine analiz. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 122-141.
- Napolitano, F., Gualdieri, L., Santagati, G. ve Angelillo, I. F. (2018). Violence experience among immigrants and refugees: A cross-sectional study in Italy. *BioMed Research International*, 2018, 1-8, 7949483. <https://doi.org/10.1155/2018/7949483>
- Organización Panamericana de la Salud (OMS/OPS). (2002). *Inform the world about violence and salute*. Washington: OMS/OPS.
- Outlaw, M. (2009). No one type of intimate partner abuse: Exploring physical and non-physical abuse among intimate partners. *Journal of Family Violence*, 24, 263-272. <https://doi.org/10.1007/s10896-009-9228-5>
- Özçoban, A. D. (2018). *Kadına yönelik şiddet olaylarının önlenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Özpinar, S., Dinç Horasan, G., Baydur, H. ve Canbay, T. (2016). Factors affecting the views and experiences of women living in the city centre of Manisa, Turkey, regarding domestic violence. *Australian Journal of Primary Health*, 22(5), 466-471. <https://doi.org/10.1071/PY15032>
- Özvarış, Ş. B., Demirören, M., Şener, S. ve Tümay, Ş. (2008). *Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede sağlık hizmetleri*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Pajvančić-Cizelj, A. ve Kuzmanović, T. Đ. (2020). Economic violence against women: Testimonies from the Women's Court in Sarajevo. *European Journal of Women's Studies*, 27(1), 25-40. <https://doi.org/10.1177/1350506818802425>
- Parra-Barrera, S. M., Moyano, N., Boldova, M. Á. ve Sánchez-Fuentes, M. D. M. (2021). Protection against sexual violence in the Colombian legal framework: Obstacles and consequences

- for women victims. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(8), 4171. <https://doi.org/10.3390/ijerph18084171>
- Parsova, G. (2017). *Toplumsal cinsiyet ve ekonomik şiddet bağlamında Zonguldak ilinde kadın girişimcilerin deneyimleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Polat O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Postmus, J. L., Plummer, S. B., McMahon, S., Murshid, N. S. ve Kim, M. S. (2012). Understanding economic abuse in the lives of survivors. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(3), 411-430. <https://doi.org/10.1177/0886260511421669>
- Postmus, J. L., Plummer, S. B. ve Stylianou, A. M. (2016). Measuring economic abuse in the lives of survivors: Revising the scale of economic abuse. *Violence Against Women*, 22(6), 692-703. <https://doi.org/10.1177/1077801215610012>
- Sanders C. K. (2015). Economic abuse in the lives of women abused by an intimate partner: A qualitative study. *Violence Against Women*, 21(1), 3-29. <https://doi.org/10.1177/1077801214564167>
- Voth Schrag, R. J. ve Ravi, K. (2020). Measurement of economic abuse among women not seeking social or support services and dwelling in the community. *Violence and Victims*, 35(1), 3-19. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-18-00154>
- Voth Schrag, R. J., Robinson, S. R. ve Ravi, K. (2019). Understanding pathways within intimate partner violence: Economic abuse, economic hardship, and mental health. *Journal of Aggression, Maltreatment and Trauma*, 28(2), 222-242. <https://doi.org/10.1080/10926771.2018.1546247>
- Sedziafa, A. P., Tenkorang, E. Y., Owusu, A. Y. ve Sano, Y. (2017). Women's experiences of intimate partner economic abuse in the eastern region of Ghana. *Journal of Family Issues*, 38(18), 2620-2641. <https://doi.org/10.1177/0192513X16686137>
- Selek, S., Vural, M. ve Cakmak, I. (2012). Abused nurses take no legal steps: A domestic violence study carried out in eastern Turkey. *Psychiatria Danubina*, 24(4), 386-391.
- Sen, S. ve Bolsoy, N. (2017). Violence against women: Prevalence and risk factors in Turkish sample. *BMC Women's Health*, 17(1), 100. <https://doi.org/10.1186/s12905-017-0454-3>
- Seyrek, M. ve Gencer, C. (2022). Kadına yönelik şiddetin veri madenciliği ile analizi: Türkiye uygulaması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 15(1), 75-81. <https://doi.org/10.17671/gazibtd.734136>
- Sharp-Jeffs, N. (2016). *Money matters*. Research into the exten and nature of financial abuse within intimate relationships in the UK.
- Shea, C. A., Mahoney, M. ve Lacey, J. M. (1997). Breaking through the barriers to domestic violence intervention. *The American Journal of Nursing*, 97(6), 26-33.
- Sis Çelik, A. ve Kırcı, B. (2018). Prevalence and risk factors for domestic violence against infertile women in a Turkish setting. *European Journal of Obstetrics, Gynecology, and Reproductive Biology*, 231, 111-116. <https://doi.org/10.1016/j.ejogrb.2018.10.032>
- Stylianou, A. M. (2016). *The impact of economic abuse on depressive symptoms among survivors of intimate partner violence*. Rutgers The State University of New Jersey, School of Graduate Studies.
- Stylianou A. M. (2018). Economic abuse within intimate partner violence: A review of the literature. *Violence and Victims*, 33(1), 3-22. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-16-00112>
- Şahin, E. M., Yetim, D. ve Öyekçin, D. G. (2012). Edirne'de kadına yönelik eş şiddeti yaygınlığı ve kadınların şiddete karşı tutumları. *Cumhuriyet Medical Journal (CMJ)*, 34(1), 23-32.
- Şener, B. E. (2011). *Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemede 4320 sayılı ailenin korunmasına dair kanun ve değerlendirme*. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Şenesen, G. G. ve Pulhan, E. (2000). *Kadın istihdamı için yeni perspektifler ve kadın işgücüne muh-*

- temel talep.* Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Tatlıoğlu, K. ve Küçükköse, İ. (2015). Türkiye’de kadına yönelik şiddet: Nedenleri, koruma, önleme ve müdahale hizmetleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 194-209.
- Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2015). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması*. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- Tenkorang, E. Y. ve Owusu, A. Y. (2019). Does economic abuse affect the health outcomes of women in Ghana?. *Health Education and Behavior: The Official Publication of The Society for Public Health Education*, 46(2), 340-348. <https://doi.org/10.1177/1090198118806970>
- Tenkorang E. Y. (2018). Women’s autonomy and intimate partner violence in Ghana. *International Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 44(2), 51-61. <https://doi.org/10.1363/44e6118>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. *Şiddet kelimesi*. 14 Mart 2025 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2008). *Kadına yönelik aile içi şiddet istatistikleri*. 06 Nisan 2025 tarihinde <http://rapory.tuik.gov.tr/06-04-2025-14:05:29-20427641951732943571724920290.html> adresinden erişildi.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization-ILO), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020). *Cinsiyete dayalı ücret farkının ölçümü Türkiye uygulaması*. 17 Mart 2025 tarihinde https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_756659.pdf adresinden erişildi.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization-ILO). (2022). *Dünyada istihdam ve sosyal görünüm: Eğilimler 2022*. 26 Mart 2025 tarihinde https://www.ilo.org/ankara/publications/WCMS_834656/lang--tr/index.htm adresinden erişildi.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization-ILO). (2024). *Dünyada istihdam ve sosyal görünüm: Mayıs 2024 güncellemesi*. 26 Mart 2025 tarihinde https://www.ilo.org/sites/default/files/2024-06/WESO_May2024%20-%20TR.pdf adresinden erişildi.
- Urhan, C. ve Yücel, G. (2019). Sürdürülebilir kalkınma yolunda kadın işgücü. *TSKB Tematik Bakış*, 1-7.
- Usta, J., Makarem, N. N. ve Habib, R. R. (2013). Economic abuse in Lebanon: Experiences and perceptions. *Violence Against Women*, 19(3), 356-375. <https://doi.org/10.1177/1077801213486313>
- Uygun, Z. (2011). *Örgüt kültürünün kadın çalışanların kariyer gelişimleri üzerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, Konya.
- Watts, C. ve Zimmerman, C. (2002). Violence against women: Global scope and magnitude. *Lancet (London, England)*, 359(9313), 1232-1237. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)08221-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)08221-1)
- Werwie, T. R., Hildon, Z. J., Camara, A. D., Mbengue, O. K., Vondrasek, C., Mbaye, M., ... ve Babalola, S. (2019). Gender-based violence in Senegal: Its catalysts and connections from a community perspective. *Journal of Family Violence*, 34, 769-780. <https://doi.org/10.1007/s10896-019-00058-y>
- World Health Organization (WHO). (2002). *World report on violence and health*. Geneva: WHO. 20 Mart 2025 tarihinde http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=0000000582 adresinden erişildi.
- World Health Organization (WHO). (2015). *Definition and typology of violence*. 21 Mart 2025 tarihinde <http://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/> adresinden erişildi.
- World Health Organization (WHO). (2016). *Violence against women, intimate partner and sexual violence against women*. Switzerland: Publications of the World Health Organization.
- Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B. ve Doğan, M. (2014). Kadına yönelik şiddet davra-

- nışlarının değerlendirilmesi: Türkiye'den kanıt. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(4), 104-111. <https://doi.org/10.17339/ejovoc.49520>
- Yau, J. H., Wong, J. Y., Choi, E. P. ve Fong, D. Y. (2019). Transcultural validation of the 12-item scale of economic abuse in Chinese population. *Violence and Victims*, 34(5), 804-817. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-17-00164>
- Yılmaz, E. ve Doğan, R. A. (2021). COVID-19 pandemisi nedeniyle yaşanan toplumsal izolasyonun aile içi ve kadına yönelik şiddet üzerine etkisi. *Unika Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 39-48.
- Yılmaz, O. (2018). Female autonomy, social norms and intimate partner violence against women in Turkey. *The Journal of Development Studies*, 54(8), 1321-1337. <https://doi.org/10.1080/00220388.2017.1414185>
- Yount, K. M., Krause, K. H., ve VanderEnde, K. E. (2016). Economic coercion and partner violence against wives in Vietnam: A unified framework?. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(20), 3307-3331. <https://doi.org/10.1177/0886260515584350>
- Zarei, M., Rasolabadi, M., Gharibi, F., ve Seidi, J. (2017). The prevalence of violence against women and some related factors in Sanandaj city (Iran) in 2015. *Electronic Physician*, 9(11), 5746-5753. <https://doi.org/10.19082/5746>

BÖLÜM 7

CİNSEL ŞİDDETE MARUZ KALAN OLGULARA YAKLAŞIM

Bekir KARAMAN¹, Hasan BUDAK², Kutay BABAKUŞ³, Elif Dilşad ÇENGEL⁴, Rıza YILMAZ⁵

| GİRİŞ VE İÇERİK

Kitabın içeriği kadına yönelik şiddet başlığı altında olması nedeniyle bu bölümde çocuklara yönelik cinsel istismar içeriği ele alınmayacaktır. Ancak bazı yerlerde yine de kısaca değinilmek zorunda olduğumuz için en az bilgi sunulacaktır. Öncelikle bölümün içeriğini sunduktan sonra bölüm ele alınmıştır. Bu bölümün yazılmasında yapay zeka araçlarından da faydalanılmıştır.

1. Cinsel Şiddetin Tanımı ve çeşitleri

Cinsel şiddetin adli tıp açısından tanımı ve kapsamı.

Cinsel şiddetin çeşitleri (tecavüz, cinsel taciz, enest vb.).

Cinsel şiddetin toplumsal ve yasal boyutları.

2. Cinsel Şiddet Mağdurunun Değerlendirilmesi

Adli Muayene Öncesi Hazırlık.

Mağdurla iletişim ve güven ilişkisi kurma.

Mağdurun psikolojik durumuna duyarlı yaklaşım.

Hukuki süreç hakkında bilgilendirme.

¹ Uzm. Dr., Bursa Adli Tıp Grup Başkanlığı, bekirkaraman55@hotmail.com, ORCID iD:0000-0002-7791-819X

² Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu, Edirne Adli Tıp Şube Müdürlüğü, hbudak1234@gmail.com, ORCID iD:0000-0003-0071-2238

³ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, ktybbks@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-0467-9404

⁴ Adli Tıp Kurumu, dilsadcengel@outlook.com, ORCID iD: 0009-0009-7348-5188

⁵ Prof. Dr., Adli Tıp Kurumu, rizayilmaza@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-1003-375X

- **Teknolojik Zorunluluk:** Cinsel adli muayenelerde kolposkop ve dijital videokolposkopi gibi büyütme ve belgeleme teknolojilerinin, muayene odalarının standart ve zorunlu donanımı haline getirilmesi. Bu, özellikle minimal bulguların (mikro-travmaların) atlanmasını önler ve raporun hukuki gücünü artırır.
- **DNA Veri Tabanının Etkin Kullanımı:** Ulusal DNA veri tabanlarının kapsamının ve etkinliğinin artırılarak, çözülememiş vakaların aydınlatılması ve tekerrür eden suçluların tespiti hedeflenmelidir.
- **Travma Bilgisine Dayalı Adli Tıp:** Adli tıp uzmanlarının, Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) ve disosiasyon gibi travma reaksiyonları konusunda ileri düzeyde eğitim alması, mağdura yaklaşım kalitesini yükseltecek ve ikincil travmayı minimuma indirecektir.

3. Toplumsal Sorumluluk

Cinsel şiddet, bireyin bedensel ve ruhsal bütünlüğüne yapılan en ağır saldırılardan biridir ve sonuçları kalıcıdır. Gelecekteki hedefimiz; mağdurların sustuğu bir toplum yerine, delillerin konuştuğu ve mağdurların desteklendiği bir adalet sistemi inşa etmektir. Her birey, şüpheli durumlarda ihbar etme, mağduru yaralamama ve destek mekanizmalarına yönlendirme sorumluluğunu taşımaktadır.

Cinsel suçların önlenmesi veya azaltılabilmesi, ne sadece polisin ne de sadece adli tıp uzmanının başarabileceği bir görev değildir. Ancak uzmanlaşmış adli müdahale ve toplumsal destek birleştiğinde, cinsel suçları azaltma yolunda gerçek ilerleme kaydedilebilecektir.

KAYNAKLAR

- 6284 Sayılı Kanun. (2012). *Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf>
- Albach, F., & Everaerd, W. (1992). Posttraumatic stress symptoms in victims of childhood incest. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 57(4), 143–151.
- Atman, Ü. C. (2003). Kadına yönelik şiddet: Cinsel taciz/ırza geçme. *STED Dergisi*, 12(9), 333–335.
- Balcı, Y., Erbaş, M., Işık, Ş., & Karbeyaz, K. (2014). Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğüne başvuran cinsel saldırı olgularının değerlendirilmesi. *Adli Tıp Bülteni*, 19(2), 87–95.
- Boland, C. A., McDermott, S. D., & Ryan, J. (2007). Clothing damage analysis. *Forensic Science International*, 167(2–3), 110–115.
- Bows, H. (2018). Sexual violence against older people. *Trauma, Violence, & Abuse*, 19(5), 567–583.
- Brienen, M., & Hoegen, E. (1997). Information and victims of crime. *Tilburg Foreign Law Review*, 6, 113–135.
- Butler, J. (2009). Toplumsal cinsiyet düzenlemeleri. *Cogito*, 58, 73–91.

- Cantürk, G., & Cantürk, N. (2006). Cinsel saldırı mağdurlarının muayene prosedürü. *Türkiye Klinikleri Acil Tıp Dergisi*, 2(50), 49–55.
- Ceza Muhakemesi Kanunu. (2004). *Ceza Muhakemesi Kanunu* (Kanun No. 5271). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5271&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik. (2005). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=8202&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Crane, J. (2013). Interpretation of non-genital injuries. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 27(1), 103–111.
- Cumur, Ş., & Topçu, K. D. (2022). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: Kadın ve kentsel mekân. *Journal homepage*, 10(2).
- Çamaş, G. G., & Mese, G. (2016). Sosyal hiyerarşi: Cinsel şiddet mitlerini anlamak. *Türk Psikoloji Dergisi*, 31(78), 62–74.
- Demirci, Ş., Doğan, K. H., Deniz, İ., Doğan, N. Ü., & Günaydın, İ. G. (2008). Sağlam himen morfolojilerinin değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences*, 5(3), 93–100.
- Duman, İ. B., Gürpınar, S. S., & Yıldız, A. (2023). Evaluation of physical, genital and psychiatric examination findings in female sexual assault and sexual abuse victims. *Evaluation*, 28(1), 47–54.
- Düğmeci, F., & Gürsel, E. (2019). Kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi hususunda devletin yükümlülükleri ve sorumluluğu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(2), 843–873.
- Dwihadiah, D. L., & Stephanie, A. H. (2022). A communication strategy of support providers. *Jurnal Komunikasi Indonesia*, 11(1), 6–15.
- Dunsieth, N. W., Nelson, E. B., Brusman-Lovins, L. A., Holcomb, J. L., Beckman, D., Welge, J. A., & McElroy, S. L. (2004). Psychiatric and legal features of men convicted of sexual offenses. *Journal of Clinical Psychiatry*, 65(3), 293–300.
- Eg, M. B., Hansen, L. A., Sabroe, S., & Charles, A. V. (2015). Hymenal lesions and legal outcome. *Forensic Science International*, 252, 163–167.
- Frazier, P. A., & Haney, B. (1996). Sexual assault cases in the legal system. *Law and Human Behavior*, 20(6), 607–628.
- Garbacz-BaDer, D. (2010). Chain of custody and identification, collection, and preservation of evidence. In *Forensic Nursing* (p. 95).
- Gilmore, A. K., Leone, R. M., Hahn, C. K., Oesterle, D. W., & Davidson, T. M. (2021). Barriers to accessing mental health care. *Journal of Forensic Nursing*, 17(2), 84–92.
- Gudjonsson, G. H., & Young, S. (2007). The role of forensic clinical psychology. *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 18(4), 534–556.
- Gürsoy, E. (2022). Toplumsal kültür, normlar ve dinin kadın cinselliğine etkisi. *Türkiye Klinikleri Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics*, 8(3), 11–17.
- Hegazy, A. A., & Al-Rukban, M. O. (2012). Hymen: Facts and conceptions. *The Health*, 3(4), 109–115.
- Ingemann-Hansen, O., & Charles, A. V. (2013). Forensic medical examination of victims of sexual violence. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 27(1), 91–102.
- Ingemann-Hansen, O., Brink, O., Sabroe, S., Sørensen, V., & Charles, A. V. (2008). Legal aspects of sexual violence. *Forensic Science International*, 180(2–3), 98–104.
- Kenworthy, T., Adams, C. E., Bilby, C., Brooks-Gordon, B., Fenton, M., & Cochrane Developmental, Psychosocial and Learning Problems Group. (2008). Psychological interventions. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (3).

- Lenahan, L. C., Ernst, A., & Johnson, B. (1998). Colposcopy in evaluation of the adult sexual assault victim. *American Journal of Emergency Medicine*, 16, 183–184.
- Magalhães, T., Dinis-Oliveira, R. J., Silva, B., Corte-Real, F., & Vieira, D. N. (2015). Biological evidence management for DNA analysis. *The Scientific World Journal*, 365674.
- Mailhot Amborski, A., Bussi eres, E. L., Vaillancourt-Morel, M. P., & Joyal, C. C. (2022). Sexual violence against persons with disabilities. *Trauma, Violence, & Abuse*, 23(4), 1330–1343.
- Maras, M. H., & Miranda, M. D. (2017). Overlooking forensic evidence? *Global Security: Health, Science and Policy*, 2(1), 10–21.
- Martin, L. J. (2002). Forensic evidence collection for sexual assault. *International Journal of Gynecology & Obstetrics*, 78, S105–S110.
- McGregor, M. J., Du Mont, J., & Myhr, T. L. (2002). Sexual assault forensic medical examination. *Annals of Emergency Medicine*, 39(6), 639–647.
- McMillan, L., Corrigan, R., Mulla, S., Rees, G., & White, D. (2025). Compliance and credibility. *Gender and Justice*, 1(1), 119–139.
- Newton, M. (2013). The forensic aspects of sexual violence. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 27(1), 77–90.
- Nittis, M., & Hughes, R. (2021). Forensic photo-documentation in adult sexual assault. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, 77, 102092.
- Orellana-Campos, C. (2020). Genital injuries. *Revista Brasileira de Ginecologia e Obstetr icia*, 42(2), 106–113.
- Payne-James, J. J. (2016). Sexual offenses, adult. In *Encyclopedia of forensic and legal medicine* (pp. 280–285).
- Sarkar, N. N., & Sarkar, R. (2005). Sexual assault on women. *Sexual and Relationship Therapy*, 20(4), 407–419.
- Sawyer Sommers, M. (2007). Defining patterns of genital injury. *Trauma, Violence, & Abuse*, 8(3), 270–280.
- Sezen, L. (2005). T urkiye’de evlenme bi imleri. *Atatürk Üniversitesi T rkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11(27), 185–195.
- Sommers, M. S., Fisher, B. S., & Karjane, H. M. (2005). Using colposcopy in the rape exam. *Journal of Forensic Nursing*, 1(1), 28–35.
- Soysal, Z., & Eke, M. (1999). Cinsel saldırı. In Z. Soysal & C.  akalır (Eds.), *Adli tıp* (Cilt III, ss. 1167–1244). İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları.
- Susam, E. G. (2025). Cinsel dokunulmazlığa karşı suçların rıza kavramı ile ilişkisi. *Konya Barosu Dergisi*, (1), 55–84.
- Teixeira, W. R. (1981). Hymenal colposcopic examination in sexual offences. *American Journal of Forensic Medicine and Pathology*, 2(3), 209–215.
- Türk Ceza Kanunu. (2004). *Türk Ceza Kanunu* (Kanun No. 5237). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- World Health Organization. (2003). *Guidelines for medico-legal care of victims of sexual violence*. WHO.
- Yıldırım, A.,  zer, E., Bozkurt, H.,  zsoy, S., Enginyurt, O., Evcuman, D., & Kuyucu, Y. E. (2014). Evaluation of social and demographic characteristics of incest cases. *Medical Science Monitor*, 20, 693–698.
- Yılmaz, A. G. (2023). Kırılğan mağdurların ikincil mağduriyetlerinin  nlenmesi. *Journal of Constitutional Law*, 12(24), 399–426.
- Young, S. L., & Maguire, K. C. (2003). Talking about sexual violence. *Women and Language*, 26(2), 40–49.

BÖLÜM 8

ÇOCUK KADINLAR VE ÇOCUK ANNELER

Hasan BUDAK¹, Aysun ÜNAL BUDAK²

GİRİŞ

Çocuk kadınlar ve çocuk anneler kavramı, biyolojik anlamda erken yaşta olup toplumsal roller gereği kadın ve anne konumuna itilen bireyleri tanımlamak için kullanılmaktadır (UNICEF, 2018). Bu kavram, yalnızca erken yaşta evlilik veya gebelik meselesini değil, aynı zamanda çocuğun çocukluğunu yaşayamadan yetişkin rollerine zorla sokulmasını da içermektedir (Altınay & Arat, 2007).

Dünya genelinde her yıl 12 milyondan fazla kız çocuğu 18 yaşından önce evlendirilmektedir (UNFPA, 2020). Bu evliliklerin büyük kısmı, rıza dışı, toplumsal baskı altında gerçekleşmekte ve ciddi fiziksel, psikolojik ve sosyal sonuçlar doğurmaktadır (UNICEF, 2014).

Türkiye'de de bölgesel farklılıklar göstermekle birlikte erken yaşta evlilikler hâlâ önemli bir sorundur (UNICEF, 2019). Bu durum, adli tıp uzmanlarının erken yaşta gebelik ve doğumla karşılaştıklarında yalnızca tıbbi değil, aynı zamanda hukuksal ve etik açıdan da değerlendirme yapmalarını gerektirir.

Adli tıp uzmanları için erken yaşta evlilik olgularında yalnızca tıbbi muayene yapmak yeterli değildir. Bu tür durumlar, çoğunlukla cinsel istismar, zorla rıza, aile baskısı ve fiziksel şiddet gibi bileşenlerle birlikte değerlendirilmelidir (Garcia-Moreno et al., 2005). Bu nedenle adli belgelerde, olayın yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda psikososyal boyutları da ayrıntılı biçimde yer almalıdır.

¹ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu, Edirne Adli Tıp Şube Müdürlüğü, hbudak1234@gmail.com, ORCID iD:0000-0003-0071-2238

² Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Doktora Öğrencisi, aysunn_unal@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-9572-5490

KAYNAKLAR

- Altunay AG, Arat Y. Türkiye'de kadına yönelik şiddet. İstanbul: Punto Yayınları. (2007)
- Birleşmiş Milletler. Çocuk Hakları Sözleşmesi. (1989)
- Black MC, Basile KC, Breiding MJ, et al. The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey: 2010 Summary Report. Atlanta (GA): Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2011)
- Campbell JC, Glass N, Sharps PW, et al. Risk factors for femicide in abusive relationships: Results from a multisite case control study. *Am J Public Health*. 93(7):1089–97. (2003) doi:10.2105/AJPH.93.7.1089
- United Nations. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW). New York: UN. (1979)
- Council of Europe. Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (Lanzarote Convention). Strasbourg: Council of Europe. (2007)
- Delprato M, Akyeampong K, Sabates R, Hernandez-Fernandez J. On the impact of early marriage on schooling outcomes in Sub-Saharan Africa and South West Asia. *Int J Educ Dev*. 44:42–55. (2015) doi:10.1016/j.ijedudev.2015.06.001
- Demir NÖ. II. Meşrutiyet dönemi Osmanlı feminizmi. *Hacettepe Univ Edeb Fak Derg*. 16(2):65–76. (1999)
- Demirci S, Paşaoğlu S. Toplumsal cinsiyet bağlamında Türkülerde “Çocuk Gelin” gerçeği. *KA-DEM Kadın Araştırmaları Dergisi*. 10(1):333–62. (2024) doi:10.21798/kadem.2024.155
- Erulcar A. Early marriage, marital relations and intimate partner violence in Ethiopia. *Int Perspect Sex Reprod Health*. 39(1):6–13. (2013)
- Garcia-Moreno C, Jansen HAFM, Ellsberg M, et al. WHO Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women. Geneva: World Health Organization. (2005)
- Girls Not Brides. Child marriage and sexual and reproductive health and rights. (2020)
- İlaldı HR. Kadının menfaati bakımından rahim tahliyesi. *Maltepe Univ Hukuk Fak Derg*. 19(2):671–94. (2020)
- Khan Sh, Idris IB. The effect of early teenage pregnancy in Malaysia on depression and mental health. *J Iran Med Counc*. 6(3):566–83. (2023)
- Neal S, Matthews Z, Frost M, et al. Childbearing in adolescents aged 12–15 years in low resource countries: A neglected issue. New estimates from demographic and household surveys. *BJOG*. 119(10):1231–7. (2012) doi:10.1111/j.1471-0528.2012.03411.x
- Nour NM. Health consequences of child marriage in Africa. *Emerg Infect Dis*. 12(11):1644–9. (2006) doi:10.3201/eid1211.060510
- Özcebe H, Biçer BK. Önemli bir kız çocuk ve kadın sorunu: Çocuk evlilikler. *Türk Pediatri Ars*. 48(2):86–93. (2013) doi:10.4274/tpa.1907
- Türkiye Cumhuriyeti. Türk Ceza Kanunu. Kanun No: 5237. Kabul tarihi: 26.09.2004. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf> (Erişim tarihi: 21.08.2025)
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). Doğum istatistikleri 2019–2023. Ankara: TÜİK. (2024)
- United Nations Population Fund (UNFPA). Against my will: Defying the practices that harm women and girls and undermine equality. New York: UNFPA. (2020)
- United Nations Population Fund (UNFPA). Marrying too young: End child marriage. New York: UNFPA. (2012)
- United Nations Population Fund (UNFPA). State of World Population 2020: Against my will – defying the practices that harm women and girls and undermine equality. New York: UNFPA. (2020)
- UNICEF. The State of the World's Children 2021: On My Mind – Promoting, protecting and caring

- for children's mental health. New York: UNICEF. (2021)
- UNICEF Türkiye. Çocuk yaşta evlilik. (2019)
- UNICEF Türkiye. Erken yaşta ve zorla evlilikler raporu. Ankara: UNICEF. (2019)
- UNICEF. Child marriage: Latest trends and future prospects. New York: UNICEF. (2018)
- UNICEF. Ending child marriage: Progress and prospects. (2014)
- Vardar Hamamcıoğlu G. Yürürlükten kaldırılması gereken bir hüküm olarak olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple evlenmeye izin verilmesi (TMK m.124/II). Inonu Univ Hukuk Fak Derg. 12(1):85–99. (2021)
- Yenen Avcı Y. Türk atasözlerinde çocuğa bakış – The overview of the child in Turkish proverbs. Mehmet Akif Ersoy Univ Sos Bilim Enst Derg. 6(11):203–26. (2015)

BÖLÜM 9

DİJİTAL ÇAĞDA KADINLARIN ONLINE İSTİSMARI VE ISRARLI TAKİP

Erdoğan KARA¹, Rıza YILMAZ²

| ADLİ TIP KURUMU

Dijital çağ, insanlık tarihi boyunca görülmemiş bir bilgi ve iletişim etkileşimi yaratmıştır. Sosyal medya ağlarının, mobil cihazların ve çevrim içi platformların yaygınlaşmasıyla birlikte, bireylerin gündelik yaşam pratikleri büyük ölçüde sanal ortama taşınmıştır. GlobeScan'ın dünya genelinde yaptığı araştırmaya göre her beş kişiden dördü internet erişimini elektrik, su, kanalizasyon gibi bir “temel hak” olarak tanımlamaktadır (BBC World Service, 2010). Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2025 raporunda göre Türkiye’de internet kullanım oranı 16-74 yaş grubundaki bireylerde 2024 yılında %88,8 seviyesinde olup 2025 yılında bu oran %90,9’a çıkmıştır. Cinsiyet dağılımına bakıldığında ise 2025 yılı internet kullanım oranı erkeklerde %93,6, kadınlarda %88,2 olarak tespit edilmiştir. (TUİK, 2025)

Gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelen internet kullanımı, bir yandan ifade özgürlüğünü, toplumsal katılımı, bilgiye erişimi yaygınlaştırıp güçlendirirken; diğer yandan da çevrim içi istismar ve ısrarlı takip gibi yeni şiddet biçimlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Citron, 2014; Henry & Powell, 2018; Öksüzoğlu, 2021). Yaşamının herhangi bir döneminde kadınların %28,2’si psikolojik, %18,3’ü ekonomik, %12,8’i ise fiziksel şiddete uğramakta olup (TUİK, 2024) dijital şiddet açısından Türkiye geneline bakıldığında, çevrimiçi olan her beş bireyden birinin dijital şiddetle karşılaştığı değerlendirilmiştir. Amerika Birleşik Devletlerinde de benzer bir durum olduğu bildirilmektedir. (Vogels, E. A.,

¹ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu, erdkara@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-5695-5709

² Prof. Dr., Adli Tıp Kurumu, rizayilmaza@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-1003-375X

rin madenciliğini engelleyecek algoritmaların geliştirilerek kullanıma sunulması önem arz etmektedir. Kadınların dijital ayak izlerini yönetebilmeleri ve veri güvenliklerini sağlayabilmeleri için dijital alanda eğitimleri yaygınlaştırılmalıdır. Şiddeti önlemeye yönelik sivil toplum kuruluşlarının da mağdurlara sadece hukuki ve psikolojik değil, aynı zamanda dijital güvenlik desteği de sunacak alternatifler ile kadınların bu hususta destekleyicisi olduklarını sosyal medya ve diğer iletişim araçları ile göstermelidir. Veri güvenliği de günümüzde kadın haklarının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmeli ve dijital platformlar şeffaf birer denetim mekanizmasına dönüştürülmelidir.

Akademik kurumlar, dijital şiddet verilerini paylaşan açık kaynaklı veri tabanları oluşturmalıdır. Bu sayede, kadın hakları savunucuları, araştırmacılar ve karar vericilerin politika üretme aşamasında nitelikli bilgiye ulaşabilmeleri sağlanacaktır. Doğru verilerin analizi ile tespitlerin doğruluğu artırılarak çözümler de daha pratik ve efektif hale gelecektir.

Ülkemizde dijital şiddete dair sistematik veri toplama bulunmadığından Adalet Bakanlığı, Emniyet ve BTK (Bilgi Teknolojileri Kurumu) ortaklığında bir Siber Şiddet İzleme Platformu kurularak raporlama, veri analizi ve politika önerilerinin oluşturulması öncelikli hedefler arasına alınmalıdır.

Kadınlara yönelik siber taciz, dijitalleşen dünyada kadının varlığını tehdit eden çok boyutlu bir şiddet türüdür. Psikolojik etkileri bireysel yıkıma yol açarken, sorunun çözümü hem yasal düzenlemeleri hem de etik veri madenciliği yaklaşımlarını gerektirmektedir. Toplumsal farkındalığın artırılması ve dijital platformların sorumluluk alması, daha güvenli bir siber gelecek için temel şart olarak görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akın, M. C. (2022). Türk ceza hukukunda ısrarlı takip suçu (TCK m. 123/A). *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 45-68.
- Alsawalqa, R. O. (2021). Evaluating female experiences of electronic dating violence in Jordan: Motivations, consequences, and coping strategies. *Frontiers in Psychology*, 12, 719702. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.719702>.
- Amnesty International. (2021). *Global: Twitter continues to fall short on protecting women online - new report*. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/12/global-twitter-continues-to-fall-short-on-protecting-women-online-new-report>.
- Atatekin, B. ve İstanbullu, A. (2025). Sosyal etkinlik kulübü kapsamında verilen siber zorbalık eğitiminin öğrencilerin siber zorbalık farkındalık düzeyine etkisi. *TEBD*, 23(1), 15-37. <https://doi.org/10.37217/tebd.1526026>.
- Aydın, S. (2022). İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenin toplumsal yansımaları. *Kadın ve Hukuk*

- Dergisi*, 5(1), 33–47.
- Banet-Weiser, S. (2018). *Empowered: Popular feminism and popular misogyny*. Duke University Press.
- Barındık, G. (2021). *Dijitalleşen medya ve yarattığı yeni şiddet alanı: Dijital şiddet* [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bates, S. (2017). Revenge porn and mental health: A qualitative analysis of the mental health effects of victims of non-consensual pornography. *Feminist Criminology*, 12(1), 22-42.
- BBC World Service. (2010). *Four in five regard internet access as fundamental right: Global poll*. http://www.bbc.co.uk/pressoffice/pressreleases/stories/2010/03_march/07/poll.shtml.
- Chae, J. (2021). Influencer culture and online harassment: A feminist perspective. *New Media & Society*, 23(9), 1746–1768.
- Citron, D. K. (2014). *Hate crimes in cyberspace*. Harvard University Press.
- Crawford, K. (2021). *Atlas of AI: Power, politics, and the planetary costs of artificial intelligence*. Yale University Press.
- Çetin, F. H., Uçar, H. N., Ersoy, S. A., Kılınç, K., Güler, H. A. ve Türkoğlu, S. (2019). Kaygı bozukluğu olan ergenlerde siber zorbalık ve siber mağduriyet: Kontrollü bir çalışma. *Cukurova Medical Journal*, 44(Ek 1), 133-139.
- Dannisworo, C. A., Buchari, A. H. ve Oriza, I. I. D. (2022). Testing the investment model to predict commitment in cyber dating abuse victims. *Partner Abuse*, 13(2), 202–216. <https://doi.org/10.1891/PA-2021-0012>.
- Davidson, T., Warmesley, D., Papaioannou, M. ve Weber, I. (2017). Automated hate speech detection and the problem of offensive language. *Proceedings of the 11th International Conference on Web and Social Media (ICWSM)*, 512-515.
- Digital Services Act (DSA). (t.y.). <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act>.
- Dimond, J. P., Fiesler, C. ve Bruckman, A. S. (2011). Domestic violence and information communication technologies. *Interacting with Computers*, 23(5), 413-421.
- Dimond, R. (2014). Parent-led conferences as sites of medical work. *Health: An Interdisciplinary Journal for the Social Study of Health, Illness and Medicine*, 18(6), 631-645. <https://doi.org/10.1177/1363459314524806>.
- Directive (EU) 2024/1385 of the European Parliament and of the Council of 14 May 2024 on combating violence against women and domestic violence. (2024). <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>.
- Ehman, A. C. ve Gross, A. M. (2019). Prevalence and risk factors for nonconsensual distribution of intimate images. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(11-12), 5241-5261. <https://doi.org/10.1177/0886260518804175>.
- EIGE. (2017). *Cyber violence against women and girls*. European Institute for Gender Equality. <https://doi.org/10.2839/876816>.
- EIGE. (2022). *Gender-based cyber violence in Europe*. European Institute for Gender Equality.
- Erdoğan, M. (2023). Dijital delil yönetimi ve hukuk pratiği. *Adalet ve Teknoloji Dergisi*, 4(2), 51–68.
- European Institute for Gender Equality. (2022). *Combating cyber violence against women and girls*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2839/827864>.
- European Parliament. (2024). *Cyber violence against women in the EU: Comparison with international standards*. European Parliamentary Research Service. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/767146/EPRS_BRI\(2024\)767146_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/767146/EPRS_BRI(2024)767146_EN.pdf).
- Fox, J., Nobles, M. ve Akers, R. (2015). Is stalking a learned behavior? An examination of social learning theory and gender. *Violence and Victims*, 30(6), 1015–1031.
- Frank, M. R., Autor, D., Bessen, J. E., Brynjolfsson, E., Cebrian, M., Deming, D. J., Feldman, M., Groh, M., Lobo, J., Moro, E., Wang, D., Youn, H. ve Rahwan, I. (2019). Toward understanding

- the impact of artificial intelligence on labor. *Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS)*, 116(14), 6531-6539. <https://doi.org/10.1073/pnas.1900949116>.
- Heldt, A. (2019). Reading between the lines and the numbers: An analysis of the first NetzDG reports. *Internet Policy Review*, 8(2). <https://doi.org/10.14763/2019.2.1398>.
- Henry, N. ve Powell, A. (2016). Sexual violence in the digital age: The scope and limits of criminal law. *Social & Legal Studies*, 25(4), 397-418.
- Henry, N. ve Powell, A. (2018). Technology-facilitated sexual violence: A review of empirical antecedents. *Trauma, Violence, & Abuse*, 19(2), 195-208.
- Iqbal, I., Chinnasamy, S. ve Faizal, S. B. (2024). Guardians of truth, targets of harassment: The untold stories of workplace harassment among Pakistani female journalists. *Journal of Media and Information Warfare*, 17(1), 18-27.
- Jane, E. A. (2017). *Misogyny online: A short (and brutish) history*. SAGE Publications.
- Kabiri, S., Choi, J., Shadmanfaat, S. M. ve Lee, J. (2020). Cyberstalking victimization: An empirical assessment of RAT among female Iranian college students. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(9-10), NP8088-NP8114.
- Karacan, P. (2021). Çevrim içi taciz mağdurlarında psikolojik destek mekanizmaları. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 40(2), 118-132.
- Kaya, H. (2023). Dijital farkındalık kampanyalarının analizine yönelik bir değerlendirme. *Medya ve Toplum Dergisi*, 12(3), 85-102.
- Kurtuluş, Z. ve Güven, D. (2022). Algoritmik denetim eksikliği ve dijital nefret kültürü. *Yeni Medya Çalışmaları*, 6(3), 112-130.
- Lannazzone, S., Clough, L. ve Griffon, L. (2021). *Spaces of violence and resistance: Women's rights in the digital world*. EuroMed Rights. <https://euromedrights.org/wp-content/uploads/2021/05/Online-Gender-Violence-Report.pdf>.
- Lu, S. ve Luqiu, L. R. (2025). When will one help? Understanding audience intervention in online harassment of women journalists. *Journalism Practice*, 17(3), 523-541. <https://doi.org/10.1080/17512786.2023.2201582>.
- McGlynn, C., Rackley, E. ve Houghton, R. (2017). Beyond 'revenge porn': The continuum of image-based sexual abuse. *Feminist Legal Studies*. <https://doi.org/10.1007/s10691-017-9343-2>.
- Öksüzöğlü, T. Ö. (2021). Kadınlara yönelik siber zorbalık durumları ve önlem çalışmaları. *European Journal of Educational and Social Sciences*, 6(1), 67-75.
- Özkaya, Y. ve Erat, V. (2022). Türkiye'de dijital okuryazarlık çalışmaları: Literatüre dayalı nitel bir araştırma. *Neşşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, (Dijitalleşme Özel Sayısı), 240-256.
- Öztürk, B. ve Yıldız, G. (2021). Dijitalleşen dünyada siber şiddet ve kadın. *Toplum ve Hukuk Dergisi*, 9(2), 45-61.
- Öztürk, N. (2020). *Toplumsal cinsiyet odaklı şiddet ve dijital hukuk*. Seçkin Yayıncılık.
- Pekel Uludağlı, N. (2021). Dijitalleşen şiddet: Siber zorbalıktan siber mağduriyete toplumsal cinsiyet rolleri. *Psikoloji Çalışmaları*, 41(2), 445-468. <https://doi.org/10.26650/SP2020-0063>.
- Reyns, B. W., Henson, B., Fisher, B. S., Fox, K. A. ve Nobles, M. R. (2016). A gendered lifestyle-routine activity approach to explaining stalking victimization in Canada. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(9), 1719-1743. <https://doi.org/10.1177/0886260515569066>.
- Seçgin, L. (2023). Sanal ağların distopyası: Kadına yönelik dijital şiddet. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*, 2023(1), 203-217.
- Southworth, C., Finn, J., Dawson, S., Fraser, C. ve Tucker, S. (2007). Intimate partner violence, stalking, and technology: Victimization and surveillance. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 15(2), 19-38.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2022). *Kadına yönelik şiddetle mücadele IV. ulusal eylem planı (2021-2025)* (Dijital şiddet ve siber zorbalıkla mücadele hedefleri bölümü).

- Turan, N. ve Çelik, S. (2020). Kadına yönelik dijital şiddetin psikolojik yansımaları. TÜİK. (2024). *Türkiye kadına yönelik şiddet araştırması*. <https://veriportali.tuik.gov.tr/press/57940>.
- TÜİK. (2025). *Hanehalkı bilişim teknolojileri (BT) kullanım araştırması*. <https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/53925>.
- Türk, B. ve Şenyuva, G. (2021). Şiddet sarmalı içinden siber zorbalık: Bir gözden geçirme. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 462-479. <https://doi.org/10.21733/ibad.901032>.
- UN Women. (2021). *Measuring the shadow pandemic: Online violence against women*.
- UNESCO. (2022). *Guidelines for combating online gender-based violence*. UNESCO Press.
- Valkenburg, P. M. ve Peter, J. (2011). Online communication among adolescents: An integrated model of its content, antecedents, and consequences. *Journal of Adolescent Health*, 48(2), 121-127.
- Vandebosch, H. ve Van Cleemput, K. (2008). Defining cyberbullying: A qualitative research into the perceptions of youngsters. *Journal of Cybertherapy and Rehabilitation*, 11(4), 499-503. <https://doi.org/10.1089/cpb.2007.0042>.
- Vogels, E. A. (2021). *The state of online harassment*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/internet/2021/01/13/the-state-of-online-harassment>.
- We Are Social. (2023). *Digital 2023 Global Overview Report*. <https://wearesocial.com/wp-content/uploads/2023/03/Digital-2023-Global-Overview-Report.pdf>.
- Whitty, M. T. (2003). Pushing the wrong buttons: Men's and women's attitudes toward online and offline infidelity. *CyberPsychology & Behavior*, 6(6), 569-579.
- Woodlock, D. (2017). The abuse of technology in domestic violence and stalking. *Violence Against Women*, 23(5), 584-604. <https://doi.org/10.1177/1077801216646277>.
- Yakubi, M. (2025). Toplumsal cinsiyet odağında X platformunda öne çıkan nefret söylemi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 9(3), 436-477.
- Yıldız, A. (2020). İnternet yayınları ve özgürlük sınırları. *Anayasa ve Hukuk Çalışmaları Dergisi*, 8(2), 139-153.
- Yılmaz, E. (2022). Dijital suçların adli süreçte delillendirilmesi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 3(6), 215-233.

BÖLÜM 10

TÜRK EDEBİYATINDA KADININ YERİ VE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ROMANA YANSIYAN GÖRÜNTÜSÜ

Şenay KOCA¹

GİRİŞ

Milletlerin kültür yapan değerlerinin başında edebiyat gelir. Aynı biçimde bir edebiyat ürünü içinde olduğu toplumu yansıtır. Roman hem bir gerçekliğin hem de düş gücünün ürünüdür. Roman yaşamın yeniden üretimi ya da yaratımıdır. Romanın geçtiği sosyal çevre içerisinde dine, felsefeye, ahlaka, siyasete... yer verilir. Roman sanatı tarihsel ve toplumsal bir bütün olarak kapsayıcıdır ve yansıttığı dünyanın çok boyutlu bir kesitini sunar okura. Bu nedenle bir roman içinde yazıldığı dönemin özünü barındırır.

Toplumsal koşullar değiştiğinde roman kişileri ve onların yaşadığı çatışmalar da değişmiş olacaktır. Okunan romanların aynaladıkları çağlara dikkat edildiğinde insanlar arası ilişkiler ve değerler sisteminde nasıl değişimler olduğu görülebilir. Bu yazıda kadınların ve kadına yönelik şiddetin Tanzimat'tan beri Türk romanına nasıl yansı(tıl)dığını görmeye çalışıyoruz.

Kadının tarih boyunca değişen toplumsal durumu, uzun anlatı olan romanda yerini bulur. Kadın görünüşleri onu yaratan dinamiklerle ilgilidir. Monarşik toplumdaki günümüz modern topluma gelinceye kadar kadının toplum içindeki yeri ve değeri gelişerek değişmiştir. Toplumsal değişimler ve kadınların eğitilmesi romanlarda seçilen- duygularıyla var olan- pasif kadınların yerini seçen-aklıyla da kendini var eden -aktif kadına bırakacaktır.

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt., kocasenay74@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-1906-9322

birliktelikler yaşadığını, kadınlarla sıcak ve samimi ilişkiler kuramadığını, sorun yaşadığında karşı tarafı suçlayarak kendisini akladığını görürüz.

Teoman her durumda ayakta kalandır. Babanın öfkesi ona yansımaz. Teoman'ı bir aile babası yapar romanın sonunda. Osman ise La Fontaine'in balık beğenmeyen balıkçıl kuşu benzeri, karın tokluğuna, bir meyhanede piyano çalar ve frenleri tutmayan bir kamyonun altında yaşamı son bulur. Üç romanda koşulların insanları nasıl biçimlendirdiğini en ince ayrıntısına kadar yansıtır. Şebnem ve Osman'ın gözünden yaşamlarına baktığımızda içine tertemiz fırlatıldığımız toplumun çürük yönlerini görebiliyoruz. Toplumsal yapının kötülüğü nasıl sıradanlaştırdığını ve yaralanmış bireyler yarattığı yaşamlarla göz önüne serilir..

SONUÇ

Türk romanında İntibah'tan Yeşil Peri Gecesi'ne kadın görünüşleri değişiklik gösterse de Şebnem'e kapak kızı, orta sayfa güzeli diye bakan, ondan yararlanmak isteyen anlayış ile Mahpeyker'e hayat kadını diyen, ondan yararlanan ama yine onu aşağılayıp dışlayan toplumsal bakış neredeyse şaşılacak ölçüde benzer. Değişen ise Ayfer Tunç'un olay ve durumları nedenleriyle sonuçlarıyla sergileme yeteneğidir. Bu, romanımızda yetkinliğin de göstergesidir. Kadına nesne olarak bakma biçimi aradan geçen iki yüzyıla rağmen fazla değişmemiştir. Roman malzemesini toplumdaki alırdan ve roman toplumu etkileyerek değiştirir. Daha aydınlık yarınlar için okudukça aydınlansın yarınlar.

KAYNAKLAR

- Abasıyanık SF. (2023). Kayıp Aranıyor, İş Bankası Kültür Yayınları.
- Adak H. (2004). Otobiyografik Benliğin Çok-karakterliliği Halide Edib'in İlk Romanlarında Toplumsal Cinsiyet.
- Aktaş Ş. (1986). Refik Halit Karay, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları
- Ankay N. (2011). Tanzimat Döneminde Kötücul ve Kurban Kadın. XI. Uluslararası Dil-Yazın-Değişim Sempozyumu (Gönüllülük ve Hoşgörü), 88. ed.: İ. Özçakar, F.Şan, E.Akkan, K.Koca, Ş.Köktürk. Sakarya: Sakarya Üniversitesi
- Bakırcıoğlu MZ. (1986). Başlangıcından Günümüze Türk Romanı, İstanbul, Ötügen Neşriyat.
- Burdurlu İZ. (1971). Romanlarıyla Reşat Nuri Güntekin, İzmir Buca Eğitim Enstitüsü Yayınları
- Efendi AM. (1890). Nedamet mi? Heyhat! Şirketi Mürettibiye Matbaası
- Erdoğan T. (2004). Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Değişen Kadın Kimliği: Halide Edip Adivar 'ın Romanları, Edebiyat Sosyolojisi İncelemeleri, Ankara: Hece Yayınları.
- Ertan, U.B. (2010). Refik Halit Karay'ın Romanlarında Kadın ve Kadın Eğitimi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- Fromm, E. (1989). Sevmeye Sanatı, Çev: Işitan Gündüz, İstanbul, Say Kitap.
- Göçgün Ö. (1987). Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanları ve Romanlarında Şahıs Kadrosu. İstan-

- bul, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Gülendam R. (2006). Türk Romanında Kadın Kimliği, Konya: Salkımsöğüt Yayınları
- Güntekin RN. (1985). Yaprak Dökümü, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul
- Güntekin RN. (2018). Çalığışu, İnkılap Yayınevi
- Güntekin RN. Acımak, İnkılap Yayınevi
- Gürpınar HR. (2021). Nimetşinas, Türk Dil Kurumu
- İleri SN. (1922). Bugünün İnkılabı, Bugünün Kadını,
- İnan, A. (1975). Tarih Boyunca Türk Kadınının Hak ve Görevleri, Milli Eğitim Basımevi.
- İrzık S. Öznenin Vefatından Sonra Kadın Olarak Okumak. In: İrzık, S. Parla, J. (2004). Kadınlar Dile Düşünce: Edebiyat ve Toplumsal Cinsiyet, İstanbul. İletişim Yayınları.
- Kaplan M, Engünün İ, Kerman Z, Birinci N, Uçman A. (1981). Atatürk Devri Fikir Hayatı I, Ankara. Kültür Bakanlığı Yayınları
- Kakınç TD. (2024). Alçaktan Uçan Güvercin. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Kantarcioglu S. (2004). Türk ve Dünya Romanında Modernizm. Ankara, Akçağ Yayınları
- Kemal, N. (2024). İntibah: Ali Bey'in Sergüzeşti. Ötüken.
- Kemal O. (2015). El Kızı. İstanbul, Everest Yayınları.
- Moran B. (1987). Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış. İstanbul: İletişim Yayıncılık
- Mutluay R. (1988). 100 Soruda Tanzimat ve Servetifunun Edebiyatı: XIX. Yüzyıl Türk Edebiyatı.
- Naci F. (2007). Yüz Yılın Yüz Türk Romanı. İstanbul. Adam Yayınları
- Parla J. Tarihçem Kâbusumdur! Kadın Romancılar da Rüya, Kâbus, Oda, Yazı. In: İrzık, S. Parla, J. (2004). Kadınlar Dile Düşünce: Edebiyat ve Toplumsal Cinsiyet, İstanbul. İletişim Yayınları.
- Sami, Ş. (2004). Taaşşuk-u Talat ve Fitnat. Parlıt Yayıncılık.
- Tanilli S. (2010). Ne Olursa Olsun Savaşıyorlar, Cumhuriyet Kitap
- Sezai S. (2006). Sergüzeşt, Alkım Yayınevi, İstanbul
- Şinasi İ. (1959). Şair Evlenmesi, Hazl. Cevdet Kudret, İstanbul, Yeditepe Yayınları
- Tanpınar AH. (2002). Huzur. İstanbul, Dergâh Yayınları
- Tanpınar AH. (2000). Yaşadığım Gibi. İstanbul, Dergah Yayınları.
- Tansel FA. (2023). Mehmet Emin Yurdakul'un Bütün Şiirleri, Hazl. Abdullah Uçman, İstanbul, Ötüken Neşriyat.
- Temelkuran T. (1970). Türkiye'de Açılan İlk Kız Öğretmen Okulu, Belgelerle Türkiye Tarihi Dergisi, İstanbul.
- Tunç A. (2005). Kapak Kızı, İstanbul, Can Yayınları
- Tunç A. (2010). Yeşil Peri Gecesi, İstanbul, Can Yayınları
- Tunç A. (2020). Osman, İstanbul, Can Yayınları
- Uşaklıgil HZ. (1969). Kırk Yıl, İstanbul, İnkılap ve Aka Kitapevleri
- Uşaklıgil HZ. (1988). Mai ve Siyah, Hazl. Şemsettin Kutlu, İstanbul, İnkılap Kitabevi
- Uturgauri S. Maştakova E. Borolina İ. Sonina İ. Alkayeva L. Aizenştayn N. Gorbatkina G. Yakovleva N. Melikov T. Sverçevskaya A. (1980) Sovyet Türkologlarının Türk Edebiyatı İncelemeleri, Türkçesi: Tatyana Moran, Yurdanur Salman. İstanbul. Cem Yayınları
- Yapar-Gönenç, A. (2006). Fransâda ve Türkiye'de Kadın Hareketleri. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 27(1),84.

BÖLÜM 11

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN TANIMI, ÖNEMİ, SINIFLANDIRILMASI, GÖRÜLME SIKLIĞI, SAĞLIĞA ETKİLERİ VE SAĞLIK UYGULAMALARI

Ergün Haldun SÜMER¹

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin bir yansıması olarak kadınların fiziksel, cinsel, ekonomik veya psikolojik zarar görmesine neden olan önemli bir halk sağlığı sorunudur. Dünya genelinde milyonlarca kadın, çeşitli şiddet türlerine maruz kalmaktadır. Bu bölümde, kadına yönelik şiddetin tanımı, önemi, sınıflandırılması, görülme sıklığı, sağlığa etkileri nedenleri ve bu konudaki sağlık uygulamaları üzerinde durulacaktır.

ŞİDDETİN TANIMI

Günümüzde şiddet ile ilgili farklı tanımlamalar bulunmaktadır. Şiddetin sözlük anlamı, “sertlik ve kaba davranış, bedene zor uygulama, bedensel zedelenmeye neden olma, kişisel özgürlüğü zorlayıcı yollarla kısıtlama, haşinlik, rahatça gelişim sağlanmasını ya da tamamlanmasını engellemek üzere bazı doğal süreçlere, alışkanlıklara yersiz kısıtlamalar getirme yönündeki davranışlar” şeklindedir (Kartal ve Aydemir, 2012). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) şiddeti, “Fiziksel güç ya da kuvvetin, amaçlı bir şekilde kendine, başkasına, bir gruba ya da topluluğa karşı fiziksel zarara ya da fiziksel zararlar sonucunda ihtimalini artırmasına, psikolojik zarara, ölüme, gelişim sorunlarına ya da yoksunluğa neden olacak şekilde tehdit

¹ Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD., hsumer@cumhuriyet.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-6690-7658

3.4. Çok Disiplinli Bir Yaklaşım

Üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde, kadınların sağlık sorunlarına yönelik birden fazla profesyonel uzmanlık dalı bir araya gelir. Bu çok disiplinli yaklaşım, fiziksel, psikolojik ve sosyal sorunları bütünsel bir biçimde ele alır. Sağlık profesyonelleri, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, hukukçular ve güvenlik güçleriyle iş birliği yaparak, kadınların ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılamaya çalışır. Bu tür bir koordinasyon, kadınların şiddet sonrası iyileşme süreçlerinde kritik öneme sahiptir (T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2016).

3.5. Yasal Yardım ve Hakların Korunması

Şiddet gören kadınlara yönelik üçüncü basamak sağlık uygulamaları, sadece fiziksel ve psikolojik tedaviye odaklanmaz, aynı zamanda yasal haklarının korunması için de adımlar atılır. Kadınlara, şiddete uğradıklarında yasal haklarını öğrenmeleri için bilgi verilmesi, mahkemeye başvuru süreçlerinin desteklenmesi gerekebilir (Kırkbeşoğlu, 2023).

Sonuç olarak; üçüncü basamak sağlık uygulamaları, şiddet gören kadınların sağlık ihtiyaçlarını karşılamak için ileri düzey tıbbi müdahaleler, psikiyatrik destek, güvenlik önlemleri ve çok disiplinli bir yaklaşım gerektirir. Bu süreç, kadınların hem fiziksel hem de psikolojik iyileşme süreçlerine katkıda bulunurken, güvenliklerinin sağlanması ve yasal haklarının korunması açısından da hayati önem taşır.

KAYNAKLAR

- Akalın, A., ve Arıkan, Ç. (2017). 15-49 yaş grubu kadınlarda aile içi şiddet sıklığı ve şiddetin depresyona etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2), 1-10.
- Akyüz, A., Yavan, T., Şahiner, G., ve Kılıç, A. (2012). Domestic violence and woman's reproductive health: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 17(6), 514-518.
- Almış, B. H., Gümüştaş, F., ve Koyuncu Kütük, E. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddetin kadın ve çocukların ruh sağlığına etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(2), 232-242.
- Altınay, A. G., ve Arat, Y. (2007). *Türkiye'de kadına yönelik şiddet*. Punto Baskı Çözümleri.
- Ayrancı, Ü., Günay, Y., ve Ünlüoğlu, İ. (2002). Hamilelikte aile içi eş şiddeti. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3(2), 75-87.
- Başar, F., ve Demirci, N. (2015). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi (KASHED)*, 2(1), 41-52.
- Bilgin Şahin, B., ve Erbay Dünder, P. (2017). Kadına yönelik şiddet ve yaşam kalitesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 203-210.
- Council of Europe. (2011). *Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention)*.
- Çalışır, H., Dünder, E., Karaçam, Z., Altuntaş, F., ve Avcı, C. H. (2006). Evli kadınların aile içi şiddet görmelerini etkileyen faktörler ve kadınların şiddete ilişkin bazı özellikleri. *Ege Üniver-*

- sitesi *Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 71-88.
- Çifçi, S., ve Açık, Y. (2022). Kadına yönelik aile içi şiddet ve nedenleri. *Artuklu IJ Health Sci*, 2(2), 1-7.
- Demirel Bozkurt, Ö., ve Daşikan, Z. (2016). Gebelikte eş şiddeti: Risk faktörleri, sağlık sonuçları ve tarama araçları. *Türkiye Klinikleri Journal of Obstetrics and Women's Health Nursing - Special Topics*, 2(2), 15-22.
- Dilek Karal ve Elvan Aydemir, Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Sosyal Araştırmalar Merkezi (USAK) Yayınları, Ankara, 2012, s. 21.
- Dindaş, H., ve Ege, E. (2009). Kadına yönelik eş şiddetinin sosyoekonomik durum ve yaşam kalitesi ile ilişkisi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 11(3), 5-17.
- European Institute for Gender Equality (EIGE). (2017). *Cyber violence against women and girls*.
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). *Violence against women: An EU-wide survey. Main results report*.
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). *Gender based violence against women survey dataset*.
- Garcia-Moreno, Claudia ve Watts, Charlotte. (2011). Violence against women: an urgent public health priority. *Bulletin of the World Health Organization*, 89 (1), 2. World Health Organization.
- Gencer, M. Z., Ağırman, E., ve Arıca, S. (2019). İstanbul ilinde kadına yönelik şiddet sıklığı ve kadınların şiddet algısı. *Ahi Evran Medical Journal*, 3(1), 18-25.
- Gök Çatal, Y., Uzunyayla, Z., Ünüvar Göçeoğlu, Ü., Ersoy, B., ve Balcı, Y. (2024). Ev içinde şiddet gören kadınlarla adli tıbbi görüşme için bir model önerisi. *Adli Tıp Bülteni*, 29(2), 156-164.
- Gökkaya, V. B. (2009). Türkiye'de şiddetin kadın sağlığına etkileri. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2), 167-179.
- Güler, N., Tel, H., ve Tuncay, Ö. F. (2005). Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(2), 51-56.
- Gültekin, M., ve Şahin, M. (2016). *Türkiye'de ve dünyada kadına şiddet* (SEKAM Yayınları: 10). SEKAM Yayınları.
- Gümüş, A. B., Şıpkın, S., ve Erdem, Ö. (2020). The prevalence of intimate partner violence against women and women's methods of coping with partner violence. *Journal of Psychiatric Nursing*, 11(2), 79-87.
- Gürkan, Ö. C., ve Coşar, F. (2009). Ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2(3), 124-129.
- Heise, L., Ellsberg, M., ve Gottemoeller, M. (1999). *Ending violence against women*. Johns Hopkins University Press.
- İnci, R. (2019). Çalışan kadınlarda şiddet algısı ve bu algıda ekonomik şiddetin yeri. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(3), 189-206.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2024). *2024 Kadın Cinayetleri Raporu*.
- Kadın Dayanışma Vakfı. (2018). *Kadına yönelik şiddet nedir?* Şen Matbaa.
- Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele El Kitabı. (2008). *İç Anadolu Bölgesi'nde kadına yönelik şiddetle karşı duyarlılık geliştirilmesi ve yerel işbirlikleri kurulması projesi kapsamında hazırlanmıştır*.
- Kahraman, İ., ve Özgün, Y. (2020). *Kadın danışma merkezi işleyiş el kitabı*. Şen Matbaa.
- Kahya, Y. (2018). Intimate partner violence victimization and perpetration in a Turkish female sample: Rejection sensitivity and hostility. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(7-8), 4389-4412.
- Kapan, M., ve Yanıkerem, E. (2016). Kırsal ve kentsel alanda yaşayan gebelerin depresyon, yalnızlık ve şiddete maruz kalma durumları. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(5), 431-439
- Kishor, S., ve Johnson, K. (2004). Profiling violence: A multi-country study. *Measures DHS*, 53-63. ORC Macro.

- Kırkbeşoğlu, N. (2023). Kadına yönelik şiddette yasal gelişmeler. *LEGES Hukuk Dergisi*, Temmuz-Ağustos-Eylül, 86-127.
- Najafova, L. (2020). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili araştırmaların sistematik derlemesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2024). *Violence against women*. OECD.
- Özcan, H., ve Uzun, S. (2023). Aile içi şiddetin kadın sağlığı üzerindeki etkileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 7(1), 25-37.
- Öztürk, Ö., Öztürk, Ö., ve Tapan, B. (2016). Kadına yönelik şiddetin kadın ve toplum sağlığı üzerine etkileri. *Health Care Academy Journal*, 3(4), 139-144
- Pala, K. (2016). Halk sağlığı bakış açısıyla şiddet. *Türkiye Klinikleri Journal of Public Health-Special Topics*, 2(1), 23-29.
- Pew Research Center. (2017). *Online harassment 2017*. Pew Research Center.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Sağkal, T., Kalkım, A., Uğurlu, E. S., ve Kırmızılar, N. E. (2014). Gebelerin eşi tarafından şiddete maruz kalma durumları ve şiddetle ilişkili faktörlerin incelenmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 13(5), 381-390.
- Seçgin, L. (2023). Sanal Ağların Distopyası: Kadına Yönelik Dijital Şiddet. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*. 2023 (1), 203-217
- Seher, G., Dinçel, H., ve Cingöz, Y. (2023). Şiddetin kadın sağlığına etkileri etkinlik raporu. *Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hakları (CİSÜ) Platformu*.
- Sert, G. (2023). Birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde kadına yönelik şiddet vakalarında sağlık çalışanlarını kapsayan mevzuat ve uygulama. *Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik sağlık hizmet mekanizmalarının güçlendirilmesi projesi: Kadına yönelik şiddet alanında servis sağlayıcılarla çalıştay* (s. 13-14). İstanbul.
- Tatlıhoğlu, K. (2016). Türkiye’de kadına yönelik şiddet: Nedenleri, koruma, önleme ve müdahale hizmetleri. *DÜSBED*, 6(12), 209-231.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2015). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması*. Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2021). *Kadına yönelik şiddetle mücadele IV. Ulusal Eylem Planı (2021-2025)*. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2009). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet*. Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016). *Kadına yönelik şiddetle mücadele ulusal eylem planı (2016-2020)*. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları.
- T.C. Resmî Gazete. (2012). 6284 sayılı *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*, m. 2/d. Resmî Gazete, 28239.
- Tırtıl, L. (2023). Kadına yönelik şiddetin bütüncül sağlık sonuçları. *Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Yönelik Sağlık Hizmet Mekanizmalarının Güçlendirilmesi Projesi: Kadına Yönelik Şiddet Alanında Servis Sağlayıcılarla Çalıştay*, 4-12. İstanbul.
- Turhan, E., Güraksın, A., ve İnandı, T. (2006). Erzurum’da kadına yönelik aile içi şiddet. *Sağlık ve Toplum*, 16(3), 24-30.
- Tütüncü, E. (2020). Ekonomik şiddet ve kadının ekonomik şiddete karşı korunması. *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 3287-3313.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2015). *Kadına yönelik şiddetle mücadele politikasının uygulanmasında karşılaşılan sorunların analizi: Kadına yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırma Komisyonu raporu* (C. 2, s. 717).

- Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (TKDF). (2023). *Kadın cinayetleri raporu*.
- Uçar, A. (2016). İstatistikî verilerle ulusal basında kadına karşı şiddet. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 315-364.
- UN Women. (2014). *Facts and figures: Ending violence against women*. UN Women.
- UN Women ve International Telecommunication Union. (2020). *The gender gap in internet access and digital skills*. UN Women.
- UN Women. (2021). *Declaration on the elimination of violence against women*. UN Women.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division [UN DESA, Statistics Division]. (2020). *World's women 2020: Trends and statistics*.
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2019). *Global study on homicide 2019*.
- Uyar, M., Yıldırım Öztürk, E. N., ve Şahin, T. K. (2018). Kadına yönelik şiddete genel bir bakış. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), 154-162.
- World Health Organization. (1993). *Violence against women*. Geneva: World Health Organization.
- World Health Organization (2002). *Dünya Şiddet ve Sağlık Raporu: Özet*, Geneva.
- World Health Organization. (2010). *Preventing intimate partner and sexual violence against women: Taking action and generating evidence* (p. 94). World Health Organization ve London School of Hygiene and Tropical Medicine.
- World Health Organization. (2012). *Understanding and addressing violence against women* (WHO/RHR/12.38). World Health Organization.
- World Health Organization. (2013). *Global and regional estimates of violence against women: Prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*.
- World Health Organization. (2014a). *Violence against women: Intimate partner and sexual violence against women intimate partner and sexual violence have serious short- and long-term physical, mental and sexual and reproductive health problems for survivors: Fact sheet*.
- World Health Organization. (2014b). *Global status report on violence prevention 2014*.
- World Health Organization. (2021). *Violence against women prevalence estimates-2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women*.
- World Health Organization. (2021). *Where do we stand on women's health in 2020*.
- Yüksel-Kaptanoğlu, İ., ve Çavlin, A. (2015). Kadına yönelik şiddet yaygınlığı. In *Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması* (pp. 81-122). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Elma Teknik Basım Yayınları.

BÖLÜM 12

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN NEDENLERİ, ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE KORUNMADA HALK SAĞLIĞI YAKLAŞIMI

Ergün Haldun SÜMER¹

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden beslenen, fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet türlerini içeren, küresel ölçekte yaygın bir sorundur. Bu şiddet, sadece kadının bedensel ve ruhsal sağlığını değil, aynı zamanda toplumsal yapıyı da derinden etkileyen bir olgudur. Kadına yönelik şiddetin nedenleri, kültürel, ekonomik, toplumsal ve psikolojik faktörlerin birleşiminden kaynaklanırken, bu sorunun çözülmesi için devlet, toplum ve birey düzeyinde kapsamlı bir yaklaşım gerekmektedir.

1. KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1.1. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir yansımasıdır ve bu durum, toplumsal, kültürel, ekonomik ve psikolojik boyutlarda derin etkiler yaratır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliğini meşrulaştıran, kadınların toplumsal alandaki rollerini sınırlayan yapısal sorunları ifade eder. Bu tür eşitsizlik, kadına yönelik şiddeti hem tetikler hem de şiddet davranışlarının sürmesine yol açar. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadınları daha savunmasız hale getirir. Şiddet gören kadınlar, bu durumdan kurtulmak

¹ Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.,
hsumer@cumhuriyet.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-6690-7658

lamına gelir. Şiddet mağdurlarına uzun süreli psikolojik destek, terapiler ve rehabilitasyon hizmetleri sağlanır. Bu süreç, mağdurların travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), depresyon ve anksiyete gibi ruhsal sorunlarla başa çıkma- larına yardımcı olabilir. Sosyal entegrasyon programları, mağdurların iş gücü piyasasına dahil olmalarını, eğitim alarak ekonomik bağımsızlıklarını kazanma- larını sağlar. Bu tür hizmetler, şiddet mağdurlarının yeniden toplumsal hayata katılımlarını kolaylaştırır (Pala, 2016).

Şiddet, sadece mağdurlar üzerinde değil, toplumun tüm bireyleri üzerinde önemli sağlık etkileri yaratır. Şiddet, yaygın psikolojik bozukluklar, fiziksel yara- lanmalar ve düşük yaşam kalitesi gibi sonuçlara yol açar. Ayrıca, şiddet mağ- durlarının tedavi süreci, sağlık sistemine ek yük getirebilir. Bu nedenle şiddetin toplum sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için sistematik çözümler geliştirilmesi önemlidir (Kahraman ve Özgün, 2020).

Toplumda şiddetle mücadele, yalnızca sağlık sektörü ve sivil toplum kuru- luşlarıyla sınırlı kalmamalıdır. Kamu politikaları, şiddet mağdurlarına yönelik koruyucu önlemleri içermelidir. Bu tür politikalar, şiddetle mücadeledeki siste- matik yaklaşımı güçlendirir ve toplumsal değişimi teşvik eder. Yasal düzenleme- ler, şiddet uygulayan kişilere yönelik cezai yaptırımlar ile mağdurları korumayı amaçlar. Aynı zamanda, şiddet mağdurlarının hukuki destek alabilmesi için kolay erişilebilir yasal danışmanlık hizmetleri sağlanmalıdır (Karahan vd., 2022).

Sonuç olarak, halk sağlığı bakış açısıyla şiddetten korunma, şiddeti toplumsal bir sağlık sorunu olarak ele alarak, her düzeyde müdahale gerektiren çok boyutlu bir yaklaşım sunar. Bu yaklaşımda, toplumun tüm kesimlerinin katılımı ve kamu sağlık politikalarının rolü büyük önem taşır.

KAYNAKLAR

- Adaçay, F. R., & Güney, G. (2012). Kadına yönelik ekonomik şiddet. In *Uluslararası Katılımlı Ka- dına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu* (pp. 321-326). Ankara.
- Almış, B. H., Gümüştas, F., & Koyuncu Kütük, E. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddetin kadın ve çocukların ruh sağlığına etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 12(2), 232-242.
- Avrupa Konseyi. (2018). *Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)'nin hükümlerinin hayata geçirilmesini sağlayan yasal ve diğer tedbirlere ilişkin GREVIO (ilk) değerlendirme raporu Türkiye*. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Aykurt, A. Y. (2020). 21. yüzyıl'da sosyal sorunlar ve dezavantajlı gruplar. *Journal of Awareness (JoA)*, 5(3), 427-448.
- Aysan, M. F., Acartürk, Z. C., Yanık, M., & Kerimoğlu, A. (2015). *Kadınlar için kadınlar: Kadına karşı şiddet araştırması ve proje raporu*. Hazar Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği.

- Baştarcan, Ç., & Oskay, Ü. (2022). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkisi: Sistematik inceleme. *Sağlık ve Toplum*, 32(3), 48-57.
- Bhasin, K. (2014). Toplumsal cinsiyet: "Bize yüklenen roller". Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yayınları. (Çeviren: Ay, K. & Sarıhacıoğlu, Z.)
- Bilge, A. (2016). Toplumsal roller ve şiddet. *Türkiye Klinikleri J Obstet Womens Health Dis Nurs-Special Topics*, 2(2), 1-8.
- Boyacıoğlu, İ. (2016). Düünden bugüne Türkiye'de kadına yönelik şiddet ve ulusal kadın çalışmaları: Psikolojik araştırmalara davet. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19(Special Issue), 126-145.
- Bükekci, E., & Özkan, B. (2018). Kadına yönelik şiddet: Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkisi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-37.
- Can Gürkan, Ö., & Coşar, F. (2009). Ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2(3), 124-129.
- Council of Europe. (2011). *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention)*. <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention>.
- Çalışkan, H., & Çevik, E. İ. (2018). Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218-233.
- Dağcı, S., & Ören, B. (2019). Cinsiyet eşitsizliği, kadına yönelik şiddet ve sağlık çalışanlarının yaklaşımı. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 50(4), 236-240.
- Diñer, Y., ve Erciyas, Ş. K. (2022). Savaş ve Kadın Sağlığı. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi - Özel Konular* 8(2):15-20.
- Dines, G., & Humez, J. M. (2014). *Gender, race, and class in media: A critical reader* (3rd ed.). Sage Publications.
- Doğrucan, A., & Yıldırım, Z. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddet üzerine bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 122-138.
- Eryılmaz, S. (2020). Toplumsal cinsiyet rolü ve kadın sağlığı. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 5-13.
- García-Moreno, C., & Pallitto, C. (2016). Economic factors and intimate partner violence: A global overview. *The Lancet*, 387(10015), 277-284.
- Gökkaya, V. B. (2009). Türkiye'de şiddetin kadın sağlığına etkileri. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2), 167-179.
- Görgün-Baran, A., Sarıtaş, C. T., & Şahin-Kütük, B. (2017). Medyada kadına yönelik şiddet haberlerinin içerik ve sunum açısından analizi: Beyazgazete.com örneği. *Sosyoloji Konferansları*, No:55, 107-132.
- Güler, E., & Erbil, N. (2022). Kadına yönelik şiddet, cinsel şiddet ve hemşirenin sorumlulukları. *Andrologia Bulletin*, 24, 204-213.
- Gültekin, M., & Şahin, M. (2016). *Türkiye'de ve dünyada kadına şiddet* (SEKAM Yayınları: 10). SEKAM Yayınları.
- Günel, Z. (2015). *Kadın 20 raporu*. Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM).
- Kadın Dayanışma Vakfı. (2018). *Kadına yönelik şiddet nedir?* Şen Matbaa.
- Karagün, E. (2024). Toplumsal şiddet, aile ve kadın. *Şura Akademi Dergisi*, 7, 23-38.
- Karahan, M. S., Arpacı, F., & Esen, İ. (2022). Türkiye'de kadınlara yönelik şiddetin uygulanan sosyal politikalar bağlamında bireysel ve toplumsal boyutlarda etkileri. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, Özel Sayı, 36-41.
- Karataş, Z., & Kılıçarslan, F. (2013). Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde aile terapisinin rolü (*Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 109-128.
- Kahraman, İ., & Özgün, Y. (2020). *Kadın danışma merkezi işleyişi el kitabı*. Şen Matbaa.
- Kılıç, G. (2019). Kadın akademisyenlerin kadına yönelik ekonomik şiddet algısı: Düzce Üniversitesi örneği. *Muhakeme Dergisi/Journal*, 2(1), 1-33.
- Kırkbeşoğlu, N. (2023). Kadına yönelik şiddette yasal gelişmeler. *LEGES Hukuk Dergisi*, Temmuz-Ağustos-Eylül, 2023.

- Kuyucu, N., & Damarlı, N. (2020). *Kadına yönelik şiddetle mücadele*. Kadın Dayanışma Vakfı, Ezgi Ofset Matbaacılık.
- Lundgren, E. (2022). *Şiddetin normalleştirilme süreci* (B. Ekal, Çev.). Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı.
- Mohammadi Ghanbarlou, R. (2020). Kadına yönelik şiddeti etkileyen toplumsal faktörler üzerine sosyolojik bir inceleme. *Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 58-68.
- Özaydınlık, K. (2014). Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye’de kadın ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(33), 93-112.
- Pala, K. (2016). Halk sağlığı bakışıyla şiddet. *Türkiye Klinikleri J Public Health-Special Topics*, 2(1), 23-29.
- Sarıboğa, Y. (2024). Kadına yönelik şiddette yaşanan toplumsal sorunlar, mücadele stratejileri ve hemşirenin rolü. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi (KASHED)*, 10(3), 242-249.
- Sarıtaş, S. (2023). Aile içi kadına yönelik şiddetin sosyal ve kültürel dinamikleri. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 16(44), 1688-1700.
- Somunoğlu İkinci, S. (2014). Toplumun kanayan yarısı: Kadına yönelik aile içi şiddet kavramı ve yansımaları. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 13(2), 21-28.
- Uluocak, Ş., Gökulu, G., Bilir, O., Etizer Karacık, N., & Özbay, D. (2014). *Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddet*. Paradigma Akademi.
- United Nations Population Fund (UNFPA). (2020). *Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında toplumsal normları değiştirmenin önemi: Özet rapor*. UNFPA.
- United Nations. (1993). *Declaration on the elimination of violence against women*. United Nations.
- United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women). (2015). *The role of education in preventing violence against women and girls*. Birleşmiş Milletler Kadın Birimi.
- Uluocak, Ş., Gökulu, G., Bilir, O., Etizer Karacık, N., & Özbay, D. (2014). *Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddet*. Paradigma Akademi.
- Uyar, M., Yıldırım Öztürk, E. N., & Şahin, T. K. (2018). Kadına yönelik şiddete genel bir bakış. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), 154-162.
- Üstünel, A. Ö., Sakallı, A. E., Büyükgöze, S., Canbolat, T., & Güreli, Z. (2017). *Kadına yönelik şiddetle mücadelede “iyi” uygulamalar*. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı - Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016). *Sağlık çalışanları kılavuzu: Aile içi şiddetle mücadele projesi*. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2019). *Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadele*. T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2022). *Kadına yönelik şiddetle mücadele 2022 yılı faaliyet planı*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- T.C. Resmî Gazete. (2012). 6284 sayılı *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*, m. 2/d. Resmî Gazete, 28239.
- T.C. Resmî Gazete. (2015). 5393 sayılı *Belediyeler Kanunu*. Resmî Gazete, 25874.
- Tathlıoğlu, K., & Küçükköse, İ. (2015). Türkiye’de kadına yönelik şiddet: Nedenleri, koruma, önleme ve müdahale hizmetleri. *DÜSBED*, 7(13), 194-208.
- Tırtıl, L. (2023). Kadına yönelik şiddetin bütüncül sağlık sonuçları. *Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Yönelik Sağlık Hizmet Mekanizmalarının Güçlendirilmesi Projesi: Kadına Yönelik Şiddet Alanında Servis Sağlayıcılarla Çalıştay*. Çalıştay Raporu, 4-12. İstanbul.
- Tulumtaş, Ö. S., & Şimşek, E. (2024). Göç ve savaş bağlamında kadın sağlığı. *Afet ve Risk Dergisi*, 7(2), 341-353.
- Yetişer, B. (2021). Türkiye’de kadına yönelik şiddet konusunu içeren medya yayınlarının içerik analizi ile incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(39), 60-97.
- Yüksel-Kaptanoğlu, İ. (2020). *Kadınlara yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği haritalama ve izleme çalışması 2017-2020 güncellemesi*. Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) Yayınları.

BÖLÜM 13

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN BİRİNCİ BASAMAKTA YÖNETİMİ

Elif ALICI BIYIK¹, Yeltekin DEMİREL², Ersin BIYIK³

GİRİŞ VE KAPSAM

Kadına yönelik şiddet (KYŞ), kadınların yaşam döngüsünün her evresini etkileyen ve sağlık sistemlerinin bütüncül yanıtını gerektiren çok boyutlu bir halk sağlığı sorunudur. Küresel izlem raporları gerek prevalansın yüksekliği gerekse sağlık ve sosyoekonomik sonuçların kalıcılığı nedeniyle KYŞ'nin birincil korunma, ikincil erken tanılama ve üçüncül bakım boyutlarında eşzamanlı müdahaleler gerektirdiğini göstermektedir (WHO, 2014; WHO, 2021; Sardinha et al., 2022). Birinci basamak sağlık hizmetleri (BBSH), KYŞ olgularında hem ilk temas noktası olması hem de başvuruların devamlılığı ile takiplerin sağlanması açısından çok önemli bir konumdadır. (Hayran,2018)

Birinci basamağı diğer sağlık hizmetlerinden ayıran özgün güç, yalnızca kolay ulaşılabilir olmasından değil; aynı zamanda süreklilik sağlayan yapısı, hastayı bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmesi ve bireyin ailevi, toplumsal ve sosyoekonomik bağlamını tanıyarak hizmet sunabilmesinden doğar (Starfield, 1998; WHO, 2008). BBSH sunulurken düzenli izlem ve güven ilişkisi kurulabildiğinde; açıklanamayan yaralanmalar, tekrarlayan başvurular, ruhsal belirtiler ve gebelik izlemlerinde saptanan riskler gibi uyarı işaretlerinin daha erken görünür kılınabildiği ortaya konmuştur. Ancak zaman kısıtı, mahrem alan eksikliği ve adli süreç belirsizliği gibi sistemsel engellerin yanıtı zayıflatıldığını göstermektedir (Taş-

¹ Uzm. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD., drelif.alici@gmail.com, ORCID:0009-0003-8629-6251

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD., ydemirel@cumhuriyet.edu.tr, ORCID:0000-0002-6105-0293

³ Adli Tıp Kurumu, Sivas Adli Tıp Şube Müdürlüğü, ersinbiyik@gmail.com, ORCID:0000-0002-2214-7228

çalışanlarının eğitim ve destek ihtiyaçlarının devam ettiğini göstermektedir. Bu nedenle düzenli eğitim programları, güçlendirilmiş protokoller ve multidisipliner iş birliği modelleri birinci basamakta etkinliğin artırılması için gereklidir.

Sonuç olarak, KYŞ'nin birinci basamakta yönetimi, yalnızca klinik bir görev değil; aynı zamanda etik, hukuki ve toplumsal bir sorumluluktur. Etkin yönetim; şiddetin erken tanınmasını, kadınların güvenliğinin sağlanmasını, delillerin bilimsel standartlarda belgelenmesini ve kadınların güçlendirilmesini içerir. Bu bütüncül yaklaşım hem bireysel hem toplumsal düzeyde KYŞ ile mücadelede sağlık sisteminin rolünü güçlendirecek ve kadınların yaşam kalitesini artıracaktır.

KAYNAKLAR

- Ay, R., & Kılınçel, Ş. (2020). Hekimlerin kadına yönelik şiddet ile ilgili bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Journal of Contemporary Medicine*, 10(4), 600–608. <https://doi.org/10.16899/jcm.723415>
- Campbell, J. C. (2003). Prediction of homicide of and by battered women. *NIJ Journal*, 250, 14–19.
- García-Moreno, C., Pallitto, C., Devries, K., Stöckl, H., Watts, C., & Abrahams, N. (2013). *Global and regional estimates of violence against women: Prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*. World Health Organization.
- García-Moreno, C., Hegarty, K., d'Oliveira, A. F. L., Koziol-McLain, J., Colombini, M., & Feder, G. (2015). The health-systems response to violence against women. *The Lancet*, 385(9977), 1567–1579. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)61837-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)61837-7)
- Gündüz, N. (2019). The relationship of intimate partner violence with mood and anxiety disorders in fibromyalgia syndrome patients. *Archives of Rheumatology*, 34(4), 472–479.
- Hacettepe University Institute of Population Studies. (2015). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.
- Hayran, O. (2018). Bütünleşik sağlık hizmeti ve birinci basamak. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 22(3), 133–137.
- Howard, L. M., Trevillion, K., & Agnew-Davies, R. (2013). Domestic violence and mental health. *International Review of Psychiatry*, 25(5), 613–619. <https://doi.org/10.3109/09540261.2013.873985>
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The Lancet*, 360(9339), 1083–1088. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)11133-0)
- Miller, E., McCaw, B., Humphreys, B. L., & Mitchell, C. (2015). Integrating intimate partner violence assessment and intervention into health care in the United States: A systems approach. *Journal of Women's Health*, 24(1), 92–99.
- National Institute for Health and Care Excellence. (2024). *Domestic violence and abuse: Multi-agency working (PH50)*. NICE.
- National Institute for Health and Care Excellence. (2024). *Domestic violence and abuse: Multi-agency working. NICE Guideline [NG225]*. <https://www.nice.org.uk/guidance/ng225>
- O'Doherty, L. J., Taft, A., Hegarty, K., Ramsay, J., Davidson, L. L., & Feder, G. (2015). Screening women for intimate partner violence in healthcare settings. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2015(7), CD011790. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD011790.pub2>
- Özcan, A., & İnan Ceviz, A. (2022). Birinci basamak sağlık çalışanlarının kadına yönelik şiddete ilişkin bilgi ve tutumları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi (STED)*, 31(4), 281–288. <https://doi.org/10.1501/STED31042022001000000000000000000000>

- org/10.17942/std.1094161
- Royal Australian College of General Practitioners. (2022). *Intimate partner violence: Identification and response in general practice*. RACGP.
- Saletti-Cuesta, L., Aizenberg, L., & Ricci-Cabello, I. (2018). Women's perceptions of intimate partner violence in primary care: A meta-synthesis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(12), 1–15. <https://doi.org/10.3390/ijerph15122705>
- Sardinha, L., Maheu-Giroux, M., Stöckl, H., Meyer, S. R., & García-Moreno, C. (2022). Global prevalence estimates of intimate partner violence against women, 1990–2018. *The Lancet*, 399(10327), 803–813. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)02719-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)02719-3)
- Starfield, B. (1998). *Primary care: Balancing health needs, services, and technology* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Taşkıran, A. Ç., Özşahin, A., & Edirne, T. (2019). Intimate partner violence management and referral practices of primary care workers in Turkey. *Primary Health Care Research & Development*, 20, e96. <https://doi.org/10.1017/S1463423619000288>
- Türk Ceza Kanunu. (2004). *Kanun No. 5237, Madde 280*. Resmi Gazete, 12.10.2004, Sayı: 25611.
- Türkiye Cumhuriyeti. (2011). *Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)*. Resmi Gazete, 8 Mart 2012.
- United Nations. (1979). *Convention on the elimination of all forms of discrimination against women (CEDAW)*. United Nations.
- United Nations. (1993). *Declaration on the elimination of violence against women*. United Nations.
- U.S. Preventive Services Task Force. (2025). Intimate partner violence, elder abuse, and abuse of vulnerable adults: Screening. *JAMA*, 333(4), 345–353. <https://doi.org/10.1001/jama.2024.29308>
- U.S. Preventive Services Task Force. (2025). Screening for intimate partner violence, elder abuse, and abuse of vulnerable adults: Recommendation statement. *JAMA*, 333(4), 371–380. <https://doi.org/10.1001/jama.2024.28412>
- World Health Organization. (2008). *Primary health care: Now more than ever. World health report 2008*. WHO Press.
- World Health Organization. (2014). *Health care for women subjected to intimate partner violence or sexual violence: A clinical handbook*. WHO.
- World Health Organization. (2019). *RESPECT women: Preventing violence against women*. WHO.
- World Health Organization. (2021). *Violence against women prevalence estimates, 2018*. WHO.
- Yastıbaş-Kaçar, C. (2024). Mental health outcomes of physical, sexual, and psychological intimate partner violence clusters in Turkish women. *Aggressive Behavior*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1002/ab.22114>

BÖLÜM 14

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE HUKUKSAL BOYUTU

Hakan HAKERİ¹

Bu kısa çalışmada öncelikle kadına yönelik şiddetin medeni hukuk bakımından sonuçlarına değinip, esas itibarıyla ceza hukukunda nasıl yaptırıma tabi tutulduğunu ele alıp, arkasından Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında idari tedbirlere değineceğim.

BOŞANMA SEBEBİ OLARAK KADINA YÖNELİK ŞİDDET	2
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN TÜRK CEZA KANUNU'NA GÖRE CEZALANDIRILMASI	2
Kasten Öldürme Suçu	2
Kasten İhmali Davranışla Öldürme Suçu	3
İntihara Yönlendirme Suçu	3
Kasten Yaralama Suçu	3
Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu	4
Kasten Yaralamanın İhmali Davranışla İşlenmesi	5
Eziyet Suçu	5
Terk Suçu	5
Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu	5
Eşe Karşı Cinsel Saldırı Suçu	6
Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma Suçu	6
Kötü Muamele Suçu	6
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali Suçu	6

¹ Prof. Dr. Dr. h.c. , The Law Office Istanbul, hhakeri@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0001-6699-1642

KAYNAKLAR

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

BÖLÜM 15

TARİHSEL SÜREÇTE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİNE MARUZ KALAN KADIN: 6284 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hüseyin KARAAHMETOĞLU¹, Cihat Alp KARAAHMETOĞLU²

GİRİŞ

TDK'ya (Türk Dil Kurumu) göre şiddet kelimesinin anlamı; “Hem fiziksel güç kullanımı hem de duygusal ya da davranışsal yoğunluk anlamını taşıyan geniş bir kavramdır. Şiddet, genel olarak bir kişi veya grubun, başka bir kişi veya gruba karşı fiziksel, psikolojik, sözlü veya toplumsal olarak zarar verme, kontrol sağlama ya da korkutma amacıyla uyguladığı güç veya davranış olarak tanımlanır.” (TDK, 2026) şeklindedir.

Şiddet; “Fiziksel şiddet, Psikolojik şiddet, Sözlü şiddet, Cinsel şiddet, Ekonomik şiddet” şeklinde değişik eylemlerle kendisini göstermektedir.

Günümüzde ise kadına şiddet ciddi boyutlara ulaşması nedeni ile kadına şiddeti tarihsel, hukuksal ve sosyolojik açıdan ele alalım.

Kadına Yönelik Şiddetin Tarihsel Gelişimi

Kadına şiddetin nedenlerini sıralarsak birçok eşitsizlik karşımıza çıkmaktadır. Bu eşitsizliğin başında kadın ile erkek arasındaki cinsiyet eşitsizliği gelmektedir. Toplumumuzda kadın erkek arasında hiyerarşi kuran bir yapı olduğu, bu yapının erkeği daha çok “otoriter”, kadını ise “itaat etmesi” gereken birey olarak

¹ Av., Karaahmetoğlu Hukuk Bürosu, karaahmetogluhukuk@hotmail.com, ORCID iD: 0009-0002-4154-6205

² Av., Karaahmetoğlu Hukuk Bürosu, karaahmetogluhukuk@hotmail.com, ORCID iD: 0009-0002-4154-6205

dın cinayeti, 248 şüpheli ölüm, 2024 yılında 394 kadın cinayeti, 258 şüpheli ölüm gerçekleşmiştir (Cinayeti, 2026).

Kadınlarımızı kimler öldürdü? Evli olduğu erkek tarafınca öldürülenlerin oranı %35, Eskiden evli olduğu erkek tarafınca öldürülenlerin sayısı %11, Ak-raba tarafınca öldürülenlerin sayısı %11, Birlikte olduğu erkek tarafınca öldürülenlerin sayısı %10, Tanıdık tarafınca %8, Oğlu tarafınca %7, Eskiden birlikte olduğu erkek tarafından %7, Baba tarafınca %4, Faili Meçhul % 4, Kardeş tarafınca %2, Tanınmayan %1 ve Diğer %1 şeklinde bir oran mevcuttur.

Peki kadınlarımız nerede öldürüldüler? Bu oranın ilk başında ev gelmekte ve bu oran %65'dir. Sonrasında %15 ile sokak, tespit edilemeyen oran %7, Kamusal alanda öldürülenlerin sayısı %4, İşyerinde %4, Issız yerde %3, Su ve kenarında %1 ve Arabada ise %1 oranında bir istatistik mevcuttur (Raporu, 2025).

Ülkemizde "Aile Yılı" olarak ilan edilen 2025 yılının 9 aylık verilerine göre 290 kadın cinayete kurban gitmiştir.

Almanya'da 2024 verilerine göre 308 kadın ve kız çocuğu cinayete kurban gitmiştir.

B.M verilerine göre; Dünyada ise her on dakikada bir kadınlar cinayete kurban gitmektedir.

Kadını eve kapatarak koruyamazsınız. Tedbirler ve cezaların caydırıcılığı yetersiz olması nedeni ile kadını evde bile koruyamamaktayız.

KAYNAKLAR

- Arat, Y. (1988). Türkiye'de Modernleşme Projesi ve Kadın. İletişim Yayınları.
- Birliği, TB. (2014). Türkiye Barolar Birliği, 6284 Sayılı Kanunun Uygulama İlkeleri.
- Cinayeti, 2026. Türkiye'de kadın cinayeti. 25.02.2026. https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27de_kad%C4%B1n_cinayeti
- Federici, S. (2004). Caliban and the Witch. Autonomedia.
- Gardner, J. F. (2008). Women in Roman law and society. Routledge.
- Kandiyoti, D. (1988). Bargaining with patriarchy. Gender & society, 2(3), 274-290.
- Kanun (6284). 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf>
- Lerner, G. (1986). The creation of patriarchy (Vol. 1). Oxford University Press.
- Mannspenger, D. (2020). Aristoteles: Politika. In Kindlers Literatur Lexikon (KLL) (pp. 1-3). Stuttgart: JB Metzler.
- Millet, K. (1970). Sexual politics Doubleday. New York.
- Murray, M. (1990). Theorizing Patriarchy.
- Planı, UE (2025). Kadına yönelik Şiddetle Mücadele V.Ulusal Eylem Planı, 2025. <https://www.aile.tr/media/264914/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-v-uep-kitapcik.pdf>

- Raporu, 2021. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2021 Yıllık Veri Raporu. <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/3003/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platfor-mu-2021-yillik-veri-raporu>
- Raporu, 2025. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Temmuz 2025 Raporu. 25.02.2026 <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/3147/kadin-cinayetlerini-durduraca-giz-platfor-mu-temmuz-2025-raporu>
- Raporu, SKUİ (6284). 6284 Sayılı Kanun Uygulamaları İzleme Raporu. <https://morcati.org.tr/izle-me-raporlari/255-6284-sayili-kanun-uygulamalari-izleme-raporu/>
- Roth, M. T. (1997). Law collections from Mesopotamia and Asia minor. SBL Press.
- Sözleşmesi, İ. (2011). Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi. Avrupa Konseyi Sözleşmeler Dizisi, 210(11).
- TDK, 2026 <https://tdk.gov.tr/?s=%C5%9Fiddet+nedir>
- Walby, S. (1990). Theorizing Patriarchy. Birleşik Krallık: Basil Blackwell.
- Zarinebaf-Shahr, F. (1996). Women, law, and imperial justice in Ottoman Istanbul in the late se-venteenth century. Women, the Family and Divorce Laws in Islamic History, ed. Amira El Azhary Sonbol (np: Syracuse University Press, 1996).

BÖLÜM 16

AİLE İÇİ DEĞİL, TOPLUMSAL: KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN MEDYA VE SOSYAL KURAMLAR EKSENİNDE ÇÖZÜMLEMESİ

Nurgül ERGÜL¹

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, yalnızca bireysel bir sorun değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinden kaynaklanan yapısal bir sorundur. Birleşmiş Milletler'in 1993 tarihli Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi'ne göre, kadına yönelik şiddet; "kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar ve ıstırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayalı bir eylem, uygulama ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma" olarak tanımlanmıştır (United Nations, 1993). Kadına yönelik şiddetin temelinde, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve patriyarkal yapılar yer almaktadır. Toplumda kadınlara atfedilen ikincil roller ve erkek egemenliği, şiddetin meşrulaştırılmasına zemin hazırlamaktadır (Connell, 1987). Bu durum, kadınların maruz kaldığı şiddetin sadece bireysel değil, aynı zamanda toplumsal bir mesele olduğunu göstermektedir. Kadına yönelik şiddet, çeşitli biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Fiziksel şiddet; tokat atmak, itmek, tekmelemek gibi eylemleri içerirken, cinsel şiddet; tecavüz, cinsel taciz ve zorla evlendirme gibi davranışları kapsamaktadır. Psikolojik şiddet; hakaret, tehdit, aşağılama gibi davranışları içerirken, ekonomik şiddet; kadının maddi kaynaklarını kontrol etme, çalışmasına engel olma gibi eylemleri kapsamaktadır (World Health Organization, 2013). Medyada kadına yönelik şiddetin temsili, şiddetin algılanışını ve toplumdaki yerini etkilemektedir. Şiddet olaylarının "aile içi mesele" olarak sunulması, şidde-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım AD., nurgulergul@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-9473-1474.

lamda medya, pasif bir aktarıcı değil, aktif bir fail olarak analiz edilmeli. Kadının “namus”, “aile onuru”, “fedakârlık” gibi kavramlarla çerçevesi; failin ise “kıskançlık krizi”, “tutku cinayeti” gibi gerekçelerle romantize edilmesi, şiddetin toplumsal bellekteki yerini sağlamlaştırıyor. Bu çalışmanın en önemli katkısı, kadına yönelik şiddeti disiplinlerarası bir yaklaşımla ve kuramsal bütünlükle ele almasıdır. Literatürde sıklıkla birbirinden bağımsız değerlendirilen medya, toplumsal cinsiyet ve şiddet olguları; burada iç içe geçmiş biçimde analiz edilmiştir. Bu yönüyle çalışma hem akademik hem de toplumsal bir farkındalık oluşturmaya hedeflemektedir.

Ancak bu farkındalık, yalnızca bilgiyle değil, empatiyle de beslenmelidir. Şiddetin istatistiklerle değil, hayatlarla ölçüldüğü bir dünyada, her kuramsal açıklama; bir kadının sessiz çığlığını, bir çocuğun gözündeki korkuyu ve bir toplumun görmezden geldiği gerçeği taşımalıdır. Bu yüzden bu çalışma bir son değil, bir çağrıdır. Toplumsal yapıyı yeniden düşünmeye, dile yerleşmiş cümleleri yeniden kurmaya ve medya başta olmak üzere tüm kurumsal alanlarda sorumluluk almaya çağrıdır. Çünkü kadına yönelik şiddet, yalnızca kadınların değil, bir bütün olarak insanlığın sınavıdır.

KAYNAKLAR

- Altınay, A. G., & Arat, Y. (2007). *Türkiye’de kadına yönelik şiddet*. İstanbul: Punto.
- Avcı, F., & Güdekli, İ. A. (2018). Toplumsal cinsiyet ve medya ilişkisi: Yazılı basında kadına şiddet ve kadın cinayetleri haberleri üzerine bir analiz. *International Journal of Contemporary Social Sciences*, 4(2), 475-506.
- Bourdieu, P. (2001). *Masculine domination*. Stanford University Press.
- Cıngı, Y., & Cıngı, M. (2022). Medyada yer alan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayeti haberlerine toplumun tepkisi üzerine nitel bir araştırma. *Erciyes Akademi*, 36(4), 1813-1840.
- Connell, R. W. (1987). *Gender and power: Society, the person and sexual politics*. Stanford University Press.
- Dursun, Ç. (2010). Kadınlara yönelik şiddet karşısında haber etiği. *Fe Dergisi*, 2(1), 19-32.
- Gill, R. (2007). *Gender and the media*. Polity Press.
- Glick, P., & Fiske, S. T. (1996). The ambivalent sexism inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 491-512.
- Gökulu, K., & Hosta, N. (2013). Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri. *International Journal of Social Science*, 6(2), 1829-1850.
- Görgün-Baran, A., Sarıtaş, C. T., & Şahin-Kütük, B. (2017). Medyada kadına yönelik şiddet haberlerinin içerik ve sunum açısından analizi: Beyazgazete.com örneği. *Sosyoloji Konferansları*, 55, 107-132.
- İnam, Ö., & Şahin, N. H. (2020). Kadına Yönelik Şiddetin Türk Medyasındaki Temsil Şekli: Sistemik Derleme Araştırması. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-15.

- KADEM. (2024). *Medyada Kadına Yönelik Şiddet ve İzleyici Farkındalığı: Yerli Diziler Üzerine İnceleme*. Kadın ve Demokrasi Derneği.
- Kilbourne, J. (1999). *Can't buy my love: How advertising changes the way we think and feel*. Simon and Schuster.
- Pantaleo, K. (2010). Gendered violence: An analysis of the Maquiladora murders. *International Criminal Justice Review*, 20(4), 349–365.
- United Nations. (1993). *Declaration on the Elimination of Violence against Women*.
- Van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A multidisciplinary approach*. Sage Publications.
- World Health Organization. (2013). *Global and regional estimates of violence against women: Prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*.
- World Health Organization. (2014). *Global status report on violence prevention 2014*. Geneva: WHO Press.

BÖLÜM 17

ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE, CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN DESTEKLENMESİNDE VE TOPLUMSAL TUTUMLARIN DEĞİŞTİRİLMESİNDE EĞİTİMİN ROLÜ

Hümeyra HANÇER Tok¹, Selma SABANCIOĞULLARI²

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (TCDS) ve cinsiyet eşitsizliği, bireylerin temel insan haklarını tehdit eden hem bireysel hem de toplumsal düzeyde ciddi sonuçlar doğuran küresel sorunlar arasında yer almaktadır (World Health Organization [WHO], 2021). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği; bireylerin biyolojik cinsiyetlerinden bağımsız olarak kadın ve erkek rollerine ilişkin beklentilerden doğan sistematik farklılıkları ifade eder (United Nations Development Programme [UNDP], 2023). Bu eşitsizlik, sağlık, eğitim, istihdam ve siyaset gibi pek çok alanda kadınların dezavantajlı konumda kalmasına neden olmakta; aynı zamanda şiddetin hem nedeni hem de sonucu olarak kendini göstermektedir (UN Women, 2022). Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, bireyin cinsiyetine, cinsiyet kimliğine ya da toplumsal cinsiyet rollerine dayalı olarak gerçekleştirilen fiziksel, psikolojik, cinsel veya ekonomik zarar verici eylemleri kapsamaktadır (European Institute for Gender Equality [EIGE], 2021). Kadınlara yönelik şiddet bu başlık altında en yaygın biçim olarak öne çıkmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, dünya genelinde her üç kadından biri yaşamı boyunca en az bir kez fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır (WHO, 2021). Türkiye özelinde yapılan çalışmalarda ise, kadınların yaklaşık %40'ı yaşamlarının bir döneminde

¹ Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Şişehri Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, hancertok@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3283-4192

² Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, selma.ssabanci@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7340-7448

- Öğrencilerin şiddet karşıtı tutum geliştirmesi için **yaratıcı drama, akran eğitimi, simülasyon** gibi katılımcı yöntemlere daha fazla yer verilmelidir.
- **Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Öneriler:**
  - STK'lar, yerel ihtiyaçlara dayalı toplumsal cinsiyet eğitimleri geliştirerek hem bireyleri hem de kurumları kapsayan çok düzeyli programlar yürütmelidir.
  - Belediyeler, üniversiteler ve sağlık kurumlarıyla iş birliği içinde **yerel farkındalık projeleri** geliştirilmelidir.
  - Erkeklerin sürece aktif katılımını teşvik eden eğitim modelleri (örneğin, “erkeklik atölyeleri”) yaygınlaştırılmalıdır.

Bu aktörler arasında kurulacak **çok paydaşlı iş birlikleri**, cinsiyet eşitliğini yalnızca bir söylem değil, toplumsal pratik haline getirecek mekanizmaların temelini oluşturacaktır.

KAYNAKLAR

- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023). Acil durumlarda kadına yönelik şiddet eğitimi başladı. <https://www.aile.gov.tr/eydb/haberler/acil-durumlarda-kadina-yonelik-siddet-egitimi-basladi>
- Arizona State University. (2025). Gender-based violence certificate program. Arizona State University School of Social Work. <https://socialwork.asu.edu/gender-violence/education/courses>
- Bem, S. L. (1995). Gender schema theory and its implications for child development: Raising gender-aschematic children in a gender-schematic society. *Signs*, 20(4), 783–803.
- Boal, A. (2000). *Theatre of the oppressed* (C. A. McBride, Trans.). Pluto Press.
- Butler, J. (2004). *Undoing gender*. Routledge.
- Campbell, J. C. (2002). Health consequences of intimate partner violence. *The Lancet*, 359(9314), 1331–1336. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)08336-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)08336-8)
- Canikoğlu, S. K. (2015). Kadınlara yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesine dair ulusal ve uluslararası mevzuat (İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Kanun). *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 355–378.
- Council of Europe. (2016). *Guaranteeing Equal Access of Women to Justice*. Strasbourg: Council of Europe. <https://www.coe.int/en/web/genderequality/equal-access-of-women-to-justice>
- Connell, R. (2020). *Gender: In world perspective*. John Wiley & Sons.
- Connell, R. W., & Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic masculinity: Rethinking the concept. *Gender & Society*, 19(6), 829–859.
- Crooks, C. V., Scott, K., Ellis, W., & Wolfe, D. A. (2011). Impact of a universal school-based violence prevention program on violent delinquency: Distinctive benefits for youth with maltreatment histories. *Child Abuse & Neglect*, 35(6), 393–400.
- Devries, K. M., Mak, J. Y. T., García-Moreno, C., et al. (2013). The global prevalence of intimate partner violence against women. *Science*, 340(6140), 1527–1528.
- EIGE. (2021). Gender-based violence. <https://eige.europa.eu>
- Equality Now. (2022). Legal aid and international law: Why it matters for survivors of sexual violence. https://equalitynow.org/news_and_insights/legal-aid-and-international-law-why-it-matters-for-survivors-of-sexual-violence

- Etherington, N. A., & Baker, L. L. (2016). *Gender-based violence training programs: Online, face-to-face and blended formats*. Centre for Research & Education on Violence Against Women & Children. https://www.gbvlearningnetwork.ca/our-work/reports/report_2016_2.html
- Feder, G., Hutson, M., Ramsay, J., & Taket, A. R. (2006). Women exposed to intimate partner violence: Expectations and experiences when they encounter health care professionals: A meta-analysis of qualitative studies. *Archives of Internal Medicine*, 166(1), 22–37.
- Feder, G., Ramsay, J., Dunne, D., Rose, M., Arsene, C., Norman, R., ... & Taket, A. (2009). How far does screening women for domestic (partner) violence in different health-care settings meet criteria for a screening programme? Systematic reviews of nine UK National Screening Committee criteria. *Health Technology Assessment*, 13(16), 1–349.
- Flood, M. (2011). Involving men in efforts to end violence against women. *Men and Masculinities*, 14(3), 358–377.
- Flood, M. (2020). Engaging men and boys in violence prevention. In *Men, masculinities and intimate partner violence* (pp. 155–169). Routledge.
- Flood, M., & Pease, B. (2006). The factors influencing community attitudes in relation to violence against women: A critical review of the literature. Victorian Health Promotion Foundation.
- Flood, M., Fergus, L., & Heenan, M. (2009). Respectful relationships education: Violence prevention and respectful relationships education in Victorian secondary schools. Department of Education and Early Childhood Development.
- Flood, M. (2011). Involving men in efforts to end violence against women. *Men and Masculinities*, 14(3), 358–377.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. Herder and Herder.
- freire, P. (2021). *Education for critical consciousness*. Continuum.
- García-Moreno, C., Hegarty, K., d'Oliveira, A. F. L., Koziol-McLain, J., Colombini, M., & Feder, G. (2015). The health-systems response to violence against women. *The Lancet*, 385(9977), 1567–1579.
- Guedes, A., Bott, S., Garcia-Moreno, C., & Colombini, M. (2016). Bridging the gaps: A global review of intersections of violence against women and violence against children. *Global Health Action*, 9(1), 31516.
- Hamberg, K. (2008). Gender bias in medicine. *Women's Health*, 4(3), 237–243.
- Hague, G., Thiara, R., & Mullender, A. (2011). *Disabled women and domestic violence: Making the connections*. Jessica Kingsley Publishers.
- İstanbul Sözleşmesi. (2011). *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention)*. <https://istanbulsozlesmesi.org/sozlesmenin-tam-metni/>
- International Labour Organization (ILO). (2022). The gender gap in leadership. <https://www.ilo.org>
- Kandiyoti, D. (1988). Bargaining with patriarchy. *Gender & Society*, 2(3), 274–290.
- Kesgin, M. T., & Tok, H. H. (2023). The impact of drama education and in-class education on nursing students' attitudes toward violence against women: A randomized controlled study. *Nurse Education Today*, 125, 105779.
- Keleşoğlu, S., & Esen, Y. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kadına yönelik şiddet tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 273–298.
- King, T. L., Kavanagh, A., Scovelle, A. J., & Milner, A. (2020). Associations between gender equality and health: A systematic review. *Health Promotion International*, 35(1), 27–41.
- Kim, C. R., & Free, C. (2008). Recent evaluations of the peer-led approach in adolescent sexual health education: A systematic review. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 40(3), 144–151.
- Kimmel, M. (2008). *Guyland: The perilous world where boys become men*. Harper.

- Lauzen, M. M. (2018). Boxed in 2017–18: Women on screen and behind the scenes in television. Center for the Study of Women in Television and Film.
- Lombardo, E., & Meier, P. (2006). Gender mainstreaming in the EU: Incorporating a feminist reading? *European Journal of Women's Studies*, 13(2), 151–166.
- Magwegwe, E. (2024). Breaking the silence: Participatory forum theatre and gender-based violence prevention in mining communities. A case study of Makusha, Midlands Province, Zimbabwe. *Society*, 1–10.
- Metin, S., Yükselbaba, Ü., Kayak, S., & Akün, V. N. (2022). Toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı bir hukuk eğitimi modeli geliştirilmesi çerçevesinde İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısı analizi. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 80(4), 1413–1470.
- Moroğlu, N. (2012). Kadına yönelik şiddet ve uluslararası sözleşmeler. *İstanbul Barosu Dergisi*, 86(5), 88–102.
- Mor çatı vakfı (2025). Kadına Yönelik Şiddet Nedir? <https://morcati.org.tr/>
- Narvaez, D. (2006). Integrative ethical education. In M. Killen & J. Smetana (Eds.), *Handbook of moral development* (pp. 703–733). Psychology Press.
- Nussbaum, M. (2010). *Not for profit: Why democracy needs the humanities*. Princeton University Press.
- O'Doherty, L., Hegarty, K., Ramsay, J., Davidson, L. L., Feder, G., & Taft, A. (2015). Screening women for intimate partner violence in healthcare settings. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (7).
- Özkan, A. (2017). Kadına yönelik şiddetle mücadelede kolluk kuvvetlerinin eğitimi ve rolü. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 9(2), 215–232.
- Plichta, S. B., & Falik, M. (2001). Prevalence of violence and its implications for women's health. *Women's Health Issues*, 11(3), 244–258.
- Ridgeway, C. L., & Correll, S. J. (2004). Unpacking the gender system: A theoretical perspective on gender beliefs and social relations. *Gender & Society*, 18(4), 510–531.
- Sadker, D., & Zittleman, K. R. (2009). Still failing at fairness: How gender bias cheats girls and boys in school and what we can do about it. Scribner.
- Samulowitz, A., Gremyr, I., Eriksson, E., & Hensing, G. (2018). “Brave men” and “emotional women”: A theory-guided literature review on gender bias in health care and how to avoid it. *Patient Education and Counseling*, 101(3), 430–436.
- Sockett, H. (1993). *The moral base for teacher professionalism*. Teachers College Press.
- Stromquist, N. P. (2007). The gender socialization process in schools: A cross-national comparison. Education for All Global Monitoring Report 2008 Background Paper.
- SAMHSA (Substance Abuse and Mental Health Services Administration). (2014). SAMHSA's concept of trauma and guidance for a trauma-informed approach. https://www.samhsa.gov/sites/default/files/programs_campaigns/trauma-informed-care/SAMHSA_Trauma.pdf
- Subrahmanian, R. (2005). Gender equality in education: Definitions and measurements. *International Journal of Educational Development*, 25(4), 395–407.
- Tok, H. H., & Kesgin, M. T. (2025). Effect of drama-education for alcohol/substance user on attitudes toward violence against women: randomized controlled design. *BMC public health*, 25(1), 1781.
- Şen, N. (2018). Kolluk kuvvetlerinin aile içi şiddetle mücadeledeki rolü. *Adli Bilimler Dergisi*, 13(1), 95–108.
- TÜİK. (2022). Toplumsal cinsiyet istatistikleri. https://www.tuik.gov.tr/media/announcements/toplumsal_cinsiyet_istatistikleri_2021.pdf
- UN Women. (2021). The role of higher education in promoting gender equality. <https://www.unwomen.org>
- UN Women. (2022). Gender equality: Facts and figures. <https://www.unwomen.org/en/articles/facts-and-figures>

- UN Women. (2024). HeForShe campaign overview. <https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2024/09/heforshe-marks-ten-years-with-a-movement-of-2-million-gender-equality-activists-welcomes-new-champions>
- UN Women. (2022). Strategic plan 2022–2025. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/09/un-women-strategic-plan-2022-2025>
- UNDP. (2023). Human development report 2023–2024. <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24>.
- UNDP. (2023). *Advancing justice: Introducing gender-sensitive legal aid services for all*. <https://www.undp.org/uzbekistan/press-releases/advancing-justice-introducing-gender-sensitive-legal-aid-services-all>
- UNESCO. (2015). Global monitoring report: Education for all 2000–2015. <https://www.unesco.org/gem-report/en/efa-achievements-challenges>.
- UNESCO. (2019). Gender equality in education strategy 2019–2025. <https://unesdoc.unesco.org>
- UNICEF. (2020). Tackling gender inequality from the early years. <https://www.unicef.org/reports/tackling-gender-inequality-early-years>
- UNFPA Türkiye. (2025). Kolluk kuvvetleri, kadına yönelik şiddetle mücadele eğitimleri. <https://turkiye.unfpa.org/tr/kolluk-kuvvetleri-egitimleri>
- UNODC. (2023). *Advancing GBV-responsive delivery of justice for the survivors of gender-based violence*. <https://www.unodc.org/copak/en/Stories/SP2/advancing-gbv-responsive-delivery-of-justice-for-the-survivors-of-gender-based-violence.html>
- UN Women. (2021). *Training package for prosecutors responding to violence against women*. <https://asiapacific.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/10/training-package-for-prosecutors-responding-to-violence-against-women>
- UN Women. (2022). Gender equality: Facts and figures. <https://www.unwomen.org/en/articles/facts-and-figures>
- UN Women. (2022). Gender-based violence. <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women>
- World Health Organization. (2013). Health education: Theoretical concepts, effective strategies and core competencies. <https://iris.who.int/handle/10665/119953>
- World Health Organization. (2013). Responding to intimate partner violence and sexual violence against women – Summary. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-RHR-13.10>
- Yılmaz, S. N. (2024). *Suç olgusu bağlamında kadına yönelik fiziksel şiddet: Kolluk kuvvetleri ve hukukçular* (Doctoral dissertation).

BÖLÜM 18

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE KÜRESEL GİRİŞİMLER, POLİTİKALAR VE KURULUŞLAR

Murat ŞENAVCI¹, Özlem EREL²

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet (KYŞ), yalnızca kadın olmaktan kaynaklanan ve kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veya ıstırap veren ya da verme ihtimali bulunan eylemlerin tümünü kapsayan ayrımcılık biçimidir. Bu olgu günümüzde dünyanın her yerinde görülen en yaygın insan hakları ihlallerinden biridir ve ülkelerin öncelikli çözmesi gereken toplumsal sorunlar arasında yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Birleşmiş Milletler'in (BM) verilerine göre küresel ölçekte her üç kadından biri yaşamı boyunca fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır (World Health Organization [WHO], 2021). Bu oran, yaklaşık 736 milyon kadının yaşamının bir döneminde eşinden veya bir başkasından şiddet gördüğü anlamına gelmektedir. Son on yılda kayda değer bir değişim göstermemiştir ve genç yaşlarda başlamaktadır: 15-24 yaş arası genç kadınların dörtte biri, daha 20'li yaşların ortasına gelmeden partner şiddeti deneyimlemektedir. COVID-19 pandemisiyle birlikte KYS vakalarının arttığı, "gölge pandemi" olarak adlandırılan olgunun ortaya çıktığı rapor edilmiştir. Toplumsal cinsiyete dayalı bu şiddet biçimi; kadınların yaşam hakkını, sağlık ve esenliklerini tehdit ettiği gibi ekonomik ve sosyal hayata tam katılımlarını da engellemekte, toplumsal gelişmeyi yavaşlatmaktadır (World Health Organization [WHO], 2021). Türkiye'deki durum da endişe vericidir: Yapılan ulusal araştır-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., muratsenavciakademik@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-5867-1470

² Prof. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., overel@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0001-8920-1105

araştırmalar için fon ve işbirliği imkanlarıyla desteklenmelidir (Özkara & Can, 2015; Salaçin et al., 2009; Hyman et al., 1995).

Sonuç olarak, kadına yönelik şiddetle mücadele uzun erimli ve kesintisiz bir çaba gerektirir. Uluslararası toplumun ortaya koyduğu standartlar, ülkeler için birer pusuladır ancak nihai başarı, bu standartların sahici biçimde hayata geçirilmesine bağlıdır. Türkiye, yasal altyapısını büyük ölçüde modernleştirmiş olmakla birlikte, uygulamada ve toplumsal dönüşümde katedecek yolunun olduğunu çeşitli verilerle ortaya koymaktadır. Adli tıp ve sağlık sistemi aktörlerinden kolluğa, yargıdan sivil topluma kadar tüm paydaşların eşgüdüm içinde çalışması; kadınları güçlendiren, failleri etkin biçimde sorumlu tutan bir sistemin inşası hedeflenmelidir. “Şiddetsiz bir dünya” ideali belki uzak görünebilir, ancak atılan her bilinçli adım bu ideale yaklaşmamızı sağlamaktadır. Bu doğrultuda, eğitilmiş bir toplum, hesap verebilir kurumlar ve güçlü bir hukuk devleti temel dayanak noktalarımızdır. Uzun vadede en etkili çözümün eğitim ve kültürel dönüşüm olduğu akılda tutularak, bugünden yapılan yatırımların meyveleri gelecekte alınacaktır. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi, yalnızca kadınların değil, tüm toplumun daha adil, huzurlu ve sağlıklı bir geleceğe kavuşması demektir. Bu hedefe ulaşmak ise uluslararası dayanışma ve ulusal kararlılıkla mümkündür.

KAYNAKLAR

- Amnesty International. (2004). *It's in our hands: Stop violence against women*. <https://www.amnesty.org/en/documents/act77/003/2004/en/>
- Barrow, A. (2010). UN Security Council Resolutions 1325 and 1820: Constructing gender in armed conflict and international humanitarian law. *International Review of the Red Cross*, 92(877).
- Beşpınar, F. U., & Beşpınar, Z. (2024). Kadına yönelik ekonomik şiddet: Kavramlar, mevcut durum ve öneriler. *Toplum ve Hekim*, 39(6), 403–413.
- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP). (2023). *Kadına yönelik şiddetle mücadele rehber seti*. <https://www.undp.org/tr/turkiye/publications/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-rehber-seti>
- Blanchfield, L., Margesson, R., & Salaam-Blyther, T. (2024, July 15). *Global women's issues: Background and selected U.S. efforts*. Congressional Research Service. <https://www.congress.gov/crs-product/IF11804>
- Callutku Law. (n.d.). *VAWA statüsü hakkında bilgi*. <https://callutku.com/gocmenlik-hukuku/vawa-status/>
- Chinkin, C. (1995). Violence against women: The international legal response. *Gender & Development*, 3(2), 23–28. <https://doi.org/10.1080/741921810>
- Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği (CŞMD). (n.d.). *Cinsel şiddet kavram tartışmaları 4: Tecavüz kriz merkezi / cinsel şiddet kriz merkezi*. <https://cinselsiddetlemucadele.org>
- Committee on the Elimination of Discrimination against Women (CEDAW). (2017). *General recommendation No. 35 on gender-based violence against women, updating general recommendation No. 19*.

- Council of Europe. (1950). *European Convention on Human Rights*. https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf
- Council of Europe. (2017). *The Istanbul Convention and the CEDAW framework: A comparison of measures to prevent and combat violence against women*.
- Council of Europe. (n.d.). *Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence (GREVIO)*. <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio>
- Eren, Ş. G., & Tarıkçı, S. (2022). Kadın sığınmaevleri ve konukevleri mevzuatının kentsel planlama bağlamında değerlendirmesi. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi*, 7(3), 807–830. <https://doi.org/10.26835/my.1083365>
- European Correspondent. (2023, June 8). *Lithuania's reluctance to ratify the Istanbul Convention*. <https://www.europeancorrespondent.com/istanbul-convention-lithuania>
- Evrensel.net. (2019, November 16). Devletin kadın cinayeti rakamları ile kadın örgütlerinin verileri arasında uçurum var. <https://www.evrensel.net/haber/391033/devletin-kadin-cinayeti-rakamlari-ile-kadin-orgutlerinin-verileri-arasinda-ucurum-var>
- García-Moreno, C., Hegarty, K., d'Oliveira, A. F., Koziol-McLain, J., Colombini, M., & Feder, G. (2015). The health-systems response to violence against women. *The Lancet*, 385(9977), 1567–1579. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)61837-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)61837-7)
- Harcar, T., Çakır, Ö., Sürgevil, O., & Budak, G. (2008). Kadına yönelik şiddet ve Türkiye'de kadına yönelik şiddetin durumu. *Toplum ve Demokrasi*, 2(4), 51–70.
- Hyman, A., Schillinger, D., & Lo, B. (1995). Laws and mandating reporting of domestic violence. *JAMA*, 273(22), 1781–1787.
- International Labour Organization (ILO). (2019). *C190 - Violence and Harassment Convention, 2019 (No. 190)*. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C190
- Kadın Dayanışma Vakfı. (n.d.). *Vakfımız hakkında*. <https://kadindayanismavakfi.org.tr/>
- Karaman, H. (2020). Adli psikotraumatojoloji. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 103–113.
- Martins, S. (2020, October 22). Justice, domestic violence and human rights: Critical analysis of *Opuz v Turkey* [2009]. *Verdict*. <https://www.theverdictonline.org/post/justice-domestic-violence-and-human-rights-critical-analysis-of-opuz-v-turkey-2009>
- Me Too Movement. (n.d.). *About the movement*. <https://metoomvmt.org/about/>
- Mercan, S., & Türkmen, Z. (Eds.). (2023). *Adli toksikoloji: Temel kavramlar ve prensipler*. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Yayınevi.
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. (2021). *Ek 1: Kadın örgütlerinden kadına yönelik şiddeti önlemek için 50 acil önlem*. <https://morcati.org.tr/attachments/article/448/golge-rapor-50-acil-onlem.pdf>
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. (n.d.). *Hakkımızda*. <https://www.morcati.org.tr>
- Nicastro, A. (2021). The passivity of Italy in counteracting domestic violence: The *Talpis v. Italy* case. *Amsterdam Law Forum*, 13(3). <https://amsterdamlawforum.org/articles/10.37974/ALF.436>
- Özdemir, M. (2024). Yeni kurulan bir adli tıp polikliniğine başvuran şiddet mağduru olguların değerlendirilmesi. *Adli Tıp Bülteni*, 29(2), 181–187. <https://doi.org/10.17986/blm.1685>
- Özkara, E., & Can, İ. Ö. (2015). Kadına yönelik şiddetle ilgili güncel yasal değişiklikler ve adli tıp. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 119, 253–270.
- Runyan, A. S., & Sanders, R. (2021). Prospects for realizing international women's rights law through local governance: The case of Cities for CEDAW. *Human Rights Review*, 22(3), 303–325. <https://doi.org/10.1007/s12142-021-00635-z>
- Salaçin, S., Toprak Ergönen, A., & Uyanıker Demiroğlu, Z. (2009). Kadına yönelik şiddet. *Klinik Gelişim Dergisi*, 3, 95–100.

- Seçkin, L., Arslan, T., & Selçuk Tarı, K. (2022). Türkiye’de son beş yılda kadına yönelik şiddet: COVID-19 pandemisinin etkisi. *Humanistic Perspective*, 4(1), 28–43.
- Spotlight Initiative. (2022). *Impact report 2021–2022: Driving change for a better tomorrow*. United Nations & European Union. <https://www.spotlightinitiative.org/publications/spotlight-initiative-impact-report-2021-2022-driving-change-better-tomorrow>
- Şener, M. T., & Kök, A. N. (2011). Adli tıp pratiğinde konsültasyon. *Adli Tıp Bülteni*, 16(3), 123–128.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2021). *Kadına yönelik şiddetle mücadele IV. Ulusal Eylem Planı 2021–2025*. <https://www.aile.gov.tr/media/82082/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-iv-ulusal-eylem-planı-2021-2025.pdf>
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (n.d.). Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM). <https://www.aile.gov.tr/ksgm/sayfalar/siddet-onleme-ve-izleme-merkezleri-sonim/>
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, & Avrupa Birliği Başkanlığı. (2022). *Kadına yönelik şiddetle mücadelede yerel ve ulusal STK’ların kapasitesinin güçlendirilmesi hibe programı*. <https://www.ab.gov.tr/47839.html>
- T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü. (n.d.). *Kadın Destek Uygulaması (KADES)*. <https://www.egm.gov.tr/>
- The Advocates for Human Rights. (2022). *Turkey’s compliance with the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: Alternative report related to domestic violence and femicide*.
- The White House. (2022, March 16). *Fact sheet: The Violence Against Women Act*. <https://www.whitehouse.gov/fact-sheet/the-violence-against-women-act/>
- Together for Girls. (n.d.). *Together for Girls*. <https://www.togetherforgirls.org/>
- Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, & Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu. (2023). *Ev içi şiddet acil yardım hattı 2007-2021 yılları arası verilerinin istatistiksel analizi*.
- UN Women. (n.d.-a). *Ending violence against women and girls: Programming essentials*. <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women>
- UN Women. (n.d.-b). *HeForShe: Join the solidarity movement for gender equality*. <https://www.heforshe.org/en>
- United Nations. (1995). *Beijing Declaration and Platform for Action: Adopted at the Fourth World Conference on Women, Beijing, 4–15 September 1995*. <https://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/>
- United Nations. (2008). *UNiTE to end violence against women campaign*. UN Women. <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/take-action/unite>
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- United Nations. (n.d.). *Orange Day: Say no – UNiTE to end violence against women*. UN Women. <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/take-action/orange-day>
- United Nations & European Union. (2017). *Spotlight Initiative to eliminate violence against women and girls*. <https://spotlightinitiative.org>
- United Nations Development Programme (UNDP). (2020). *Human Development Report 2020*. <https://www.undp.org/tr/turkiye/publications/2020-insani-gelisme-raporu>
- United Nations General Assembly. (1993, December 20). *Declaration on the Elimination of Violence against Women (A/RES/48/104)*. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women>
- United Nations General Assembly. (2017). *Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017: Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development (A/RES/71/313)*. <https://undocs.org/en/A/RES/71/313>
- United Nations Human Rights Council. (n.d.). *Special Rapporteur on violence against women and*

- girls, its causes and consequences. <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-violence-against-women-and-girls>
- United Nations Office on Drugs and Crime, & World Health Organization. (2015). *Strengthening the medico-legal response to sexual violence*. https://www.unodc.org/documents/publications/WHO_RHR_15.24_eng.pdf
- United Nations Security Council. (2000, October 31). *Resolution 1325 on Women, Peace and Security (S/RES/1325)*. [https://undocs.org/S/RES/1325\(2000\)](https://undocs.org/S/RES/1325(2000))
- United States Agency for International Development (USAID). (2024, November 25). *USAID reaffirms commitment to the global fight against gender-based violence in 16 Days of Activism*. <https://reliefweb.int/report/world/usaaid-reaffirms-commitment-global-fight-against-gender-based-violence-16-days-activism>
- United States Congress. (1994). *Violence Against Women Act of 1994, H.R. 3355, Title IV*. Government Publishing Office. <https://www.congress.gov/bill/103rd-congress/house-bill/3355>
- United States Department of State. (n.d.). *Office of Global Women's Issues*. <https://2021-2025.state.gov/bureaus-offices/secretary-of-state/office-of-global-womens-issues/>
- United States Department of State. (2024, March 20). *2023 Country Reports on Human Rights Practices*. <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/>
- United States Government. (2022). *United States strategy to prevent and respond to gender-based violence globally: Update 2022*. <https://2021-2025.state.gov/reports/united-states-strategy-to-prevent-and-respond-to-gender-based-violence-globally-2022/>
- World Health Organization. (2021, March 9). *Devastatingly pervasive: 1 in 3 women globally experience violence*. <https://www.who.int/news/item/09-03-2021-devastatingly-pervasive-1-in-3-women-globally-experience-violence>
- Yalçın, M. (2021). Kadın sığınma evi hizmetlerinin değerlendirilmesi: Ankara örneği. *ADAM Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 255–282. <https://doi.org/10.31679/adamakademi.800454>
- Yalçınkaya, E., Karakaş, H., Şahin, A., & Şahin, A. (2020). Patlama sonrası TSSB gelişen üç olgu ve adli psikiyatrik değerlendirme. *Adli Tıp Bülteni*, 25(3), 211–216.
- Yılmaz, T., & Karakuş, C. (2019). Klinik psikoloji bağlamında kadına yönelik aile içi şiddetin değerlendirilmesi: Kadın, çocuk ve meslek elemanlarının psikolojisi üzerine bir gözden geçirme çalışması. *Mediterranean Journal of Humanities*, 9(2), 573–587. <https://doi.org/10.13114/MJH.2019.511>
- Yılmaz-Karaman, İ. G., Oktar, S., Köse, C., Çanakçı, M. E., & Taşkın, O. E. (2024). Psikiyatristlerin ve acil tıp hekimlerinin kadına yönelik şiddet ile ilgili olarak sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi suçu hakkındaki görüşleri: Durum tespiti ve değerlendirmeler. *Adli Tıp Bülteni*, 29(3), 236–244. <https://doi.org/10.17986/blm.1703>

BÖLÜM 19

KADINA YÖNELİK ŞİDDETTE DESTEK SİSTEMLERİ

Samet KIYAK¹

|GİRİŞ

Destek Sistemlerinin Kadın İçin Yaşamsal Önemi

Kadına yönelik şiddet, bireysel bir travma olmanın ötesinde toplumsal, hukuki, psikiyatrik ve adli tıbbi boyutları bulunan çok yönlü bir insan hakları sorunudur. Uluslararası veriler, kadınların yaklaşık üçte birinin yaşamlarının bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığını, kadın cinayetlerinin ise önemli bir kısmının mağdurun birlikte olduğu erkek tarafından işlendiğini göstermektedir (World Health Organization, 2021). Bu durum, şiddetin rastlantısal değil, çoğu zaman ilişkisel ve süreklilik taşıyan bir dinamik içinde geliştiğini işaret eder.

Şiddetin kadın üzerindeki etkileri disiplinler arası bir çerçevede değerlendirilmelidir. Adli tıp uygulamalarında sık karşılaşılan fiziksel travmalar, tekrarlayan yaralanmalar ve cinsel saldırı bulguları; psikiyatride travma sonrası stres bozukluğu, depresyon ve disosiyatif belirtiler; sosyal hizmet perspektifinde ise sosyal izolasyon ve barınma sorunları öne çıkar. Bu nedenle destek sistemleri yalnızca adli sürecin yürütülmesi için değil, kadınların fiziksel ve ruhsal iyilik hâlinin korunması için yaşamsal önemdedir (World Health Organization, 2013).

Buna karşın birçok kadın, maruz kaldığı şiddete rağmen yardım talep etmemekte veya geç başvurmaktadır. Erken dönemde profesyonel mekanizmalara erişilememesi delil kaybına, yeniden şiddete maruz kalma riskinin artmasına ve ölümcül sonuçlara yol açabilmektedir. Destek sistemleri bu nedenle bir sosyal hizmet unsurundan çok daha fazlası olup, acil müdahale gerektiren bir yaşam

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., sametkiyak77@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-3691-6355

| KAYNAKLAR

- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2021). *Kadına yönelik şiddetle mücadele IV. ulusal eylem planı (2021–2025)*. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- American Psychological Association. (2025). *APA clinical practice guideline for the treatment of posttraumatic stress disorder (PTSD) in adults*. American Psychological Association. <https://www.apa.org/about/policy/guideline-ptsd-in-adults.pdf>
- Campbell, J. C., Webster, D., Koziol-McLain, J., Block, C., Campbell, D., Curry, M. A., Gary, F., Glass, N., McFarlane, J., Sachs, C., Sharps, P., Ulrich, Y., Wilt, S. A., Manganello, J., Xu, X., Schollenberger, J., Frye, V., & Laughon, K. (2003). Risk factors for femicide in abusive relationships: Results from a multisite case control study. *American Journal of Public Health, 93*(7), 1089–1097. <https://doi.org/10.2105/AJPH.93.7.1089>
- Committee on the Elimination of Discrimination against Women. (2017). *General recommendation No. 35 on gender-based violence against women, updating general recommendation No. 19 (CEDAW/C/GC/35)*. United Nations. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW/C/GC/35&Lang=en
- Council of Europe. (2011). *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention) (CETS No. 210)*. Council of Europe. <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/the-convention-in-brief>
- Emniyet Genel Müdürlüğü. (2020). *Kadın Destek Uygulaması (KADES)*. <https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades> Retrieved December 10, 2025.
- European Institute for Gender Equality. (2017). *Cyber violence against women and girls*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2839/876816>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). *Violence against women: An EU-wide survey. Main results*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2811/62230>
- Jandarma Genel Komutanlığı. (2024). *2024 yılı faaliyet raporu*. İçişleri Bakanlığı.
- Kadın Dayanışma Vakfı. (2023). *Kadın Danışma Merkezi faaliyet raporu 2023*. Kadın Dayanışma Vakfı.
- Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM). (2025). *Faaliyet raporu 2022–2025*. KADEM Yayınları.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016). *Kadına yönelik şiddetle mücadele ulusal eylem planı (2016–2020)*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.
- KAMER Vakfı. (2022). *2022 yılı faaliyet raporu*. KAMER Vakfı Yayın Kurulu.
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. (2023). *2023 yılı faaliyet raporu*. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı.
- T.C. Resmî Gazete. (2012a). *6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*. T.C. Resmî Gazete.
- T.C. Resmî Gazete. (2012b). *Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik (Sayı: 28227)*. T.C. Resmî Gazete.
- UN Women. (2020). *Online and ICT-facilitated violence against women and girls during COVID-19*. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women.
- United Nations General Assembly. (1993). *Declaration on the elimination of violence against women (A/RES/48/104)*. United Nations. https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.21_declaration%20elimination%20vaw.pdf
- United Nations Population Fund. (2015). *Women and girls safe spaces: A guidance note based on lessons learned from the Syrian crisis*. UNFPA. <https://www.unfpa.org/resources/women-and-girls-safe-spaces-guidance-note>
- World Health Organization. (2013). *Responding to intimate partner violence and sexual violence against women: WHO clinical and policy guidelines*. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/85240>
- World Health Organization. (2014). *Health care for women subjected to intimate partner vio-*

- lence or sexual violence: A clinical handbook*. WHO Press. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/136101>
- World Health Organization. (2016). *INSPIRE: Seven strategies for ending violence against children*. WHO Press. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-FWC-15.07>
- World Health Organization. (2021). *Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women (Executive summary)*. World Health Organization. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240026681>

BÖLÜM 20

ŞİDDETE UĞRAMIŞ KADINLARIN İZLEYEBİLECEĞİ YÖNTEMLER VE ADIMLAR

Rıza YILMAZ¹, Erdoğan KARA², Hakan EFİL³

GİRİŞ

Bu bölüm, kitabın pratik anlamda en önemli bölümünü oluşturduğu kanaatindeyiz. Bu kapsamda şiddete maruz kalan kadınların izleyebileceği yolları açıklamaya çalıştık. İlk olarak güvenliğin sağlanması gelmektedir. Ardından olay sonrası kadınların neler yapması gerektiği açıklanmıştır. 3. Aşamada hukuki ve yasal süreçler bu bölümde özetlenmiştir. Ancak hukuki ve yasal süreçler ile ilgili ayrı bölümler de mevcuttur. Bu nedenle daha ayrıntılı bilgi için o bölümleri de okunmanızı tavsiye ederiz. Dördüncü bölüm ise sosyal ve psikolojik destek sistemleri anlatılmıştır. Bu kitapta ayrı bir bölüm olarak işlendiği için burada kısaca değinilecektir. Beşinci bölüm ekonomik güçlenme ve bağımsızlık olup son aşama sonuç ve genel önerileri içermektedir. Bu kapsamda bu bölümün içeriği aşağıdadır.

I. Giriş: Güvenliğe İlk Adım

- A. Bölümün Amacı ve Önemi:
- B. Şiddetin Tanımı ve Türleri:
- C. Acil Durumlarda Yapılması Gerekenler:

II. Aşama: Olay Anı ve Hemen Sonrası Yönetimi

Bu bölüm, akut durum sonrasında atılması gereken en kritik adımları içerir.

- A. Kanıt Toplama ve Belgeleme:
  - Tıbbi Raporlama:

¹ Prof. Dr., Adli Tıp Kurumu, rizayilmaza@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-1003-375X

² Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu, erdkara@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-5695-5709

³ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu, drhefil83@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-6539-7219

KAYNAKLAR

- Abrahams, H. (2007). *Supporting women after domestic violence: Loss, trauma and recovery*. Jessica Kingsley Publishers.
- Acar, T. (t.y.). *Dijital delillerin hukuki geçerliliği*. <https://tutkuacar.com/haber-1099-dijital-delillerin-hukuki-gecerliliği-ekr/> (Erişim tarihi: 13.01.2026)
- Alkan, Ö., Serçemeli, C., & Özmen, K. (2022). Verbal and psychological violence against women in Turkey and its determinants. *PLoS ONE*, 17(10), e0275950. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0275950>
- Antalya Haber. (t.y.). *Kadınlara yönelik ailede bütçe yönetimi eğitimi*. <https://www.antalyahaberal.com/kadinlara-yonelik-ailede-butce-yonetimi-egitimi-40084h.htm>
- Balci, Y. G., & Ayranci, U. (2005). Physical violence against women: Evaluation of women assaulted by spouses. *Journal of Clinical Forensic Medicine*, 12(5), 258–263.
- Baran Doğan. (t.y.). *Ekran görüntüsünün delil değeri*. <https://barandogan.av.tr/blog/mevzuat/ekran-goruntusu-delil-olur-mu-sucu-ispatlanmi>
- Baysal, Ö. (t.y.). *Boşanma ve aile içi şiddet*. <https://ozlembaysal.av.tr/bosanma-ve-aile-ici-siddet/BHA>.
- BHA. (t.y.). *Şiddet mağduru kadınlara esnek ve uzaktan çalışma desteği*. <https://bha.net.tr/siddet-magduru-kadinlara-esnek-ve-uzaktan-calisma-destegi>
- Bianet. (t.y.). *Yaralarla barışmak: Kadınlar için şiddet sonrası iyileşme teknikleri*. <https://bianet.org/haber/yaralarla-barismak-kadinlar-icin-siddet-sonrasi-iyilesme-teknikleri-302020>
- Bıçak Hukuk. (t.y.). *Sosyal medyada hakaret, şantaj ve ifşa: Dijital şiddetin yasal çerçevesi ve mağdurların hakları*. <https://www.bicakhukuk.com/dijital-siddet-ve-yasal-koruma-mekanizmalari/>
- Bilim ve Aydınlanma Akademisi. (t.y.). *Türkiye’de kadın cinayetlerinin nedenleri ve öneriler*. <https://bilimveyaydinlanma.org/turkiyede-kadin-cinayetlerinin-nedenleri-ve-oneriler/>
- Dartnall, E., & Jewkes, R. (2013). Sexual violence against women: The scope of the problem. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 27(1), 3–13.
- Delil Avukatlık-1. (t.y.). *Darp raporu nedir? Nasıl, neden ve nereden alınır?* <https://www.delilavukatlik.com/post/darp-raporu-nedir-nasil-alinir>
- Delil Avukatlık-2. (t.y.). *Boşanmada fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddetin rolü*. <https://www.delilavukatlik.com/post/bosanmada-fiziksel-psikolojik-ekonomik-siddet>
- Fawole, O. I. (2008). Economic violence to women and girls: Is it receiving the necessary attention? *Trauma, Violence, & Abuse*, 9(3), 167–177.
- Garcia-Moreno, C., & Watts, C. (2011). Violence against women: An urgent public health priority. *Bulletin of the World Health Organization*, 89, 2–2.
- T.C. İçişleri Bakanlığı-2. (t.y.). *Şiddet mağduru kadınların sosyo-ekonomik destek sistemleri*. <https://mistik.ikg.gov.tr/miswebsite/default.aspx?projeID=1893523>
- İncekaş Hukuk. (t.y.). *Boşanma davasında günlük, hatıra ve not defteri delil sayılır mı?* <https://av-saimincekas.com/aile/bosanmaa/bosanma-davasinda-gunlukhatira-ve-not-defteri-delil-sayilir-mi/>
- İstanbul Avukatım. (t.y.). *Boşanma davasında darp raporu ne işe yarar?* <https://www.istanbulavukatim.com/bosanma-davasinda-darp-raporu-ne-ise-yarar/>
- İstanbul Barosu. (t.y.). *Kadına yönelik şiddetin önlenmesi için kadının adalete erişimi sağlanmalıdır*. <https://www.istanbulbarosu.org.tr/HaberDetay.aspx?ID=18450>
- Kadın Dayanışma Vakfı. (t.y.). *Şiddete maruz kaldığımızda ne yapmalıyız?* <https://www.kadindayanismavakfi.org.tr/siddete-maruz-kaldigimizda-ne-yapmalıyiz/>
- Kilpatrick, D. G. (2004). What is violence against women: Defining and measuring the problem. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(11), 1209–1234.
- Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği. (t.y.). *Şiddet sonrası travma etkileri ve*

- psikososyal destek*. <https://kirmizisemsiye.org/blog/siddet-sonrasi-travma-etkileri-ve-travma-sonrasi-psiko-sosyal-destek-86>
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı-1. (t.y.). *Şiddete uğradığınızda neler yapabilirsiniz?* <https://morcati.org.tr/siddete-ugradiginizda-neler-yapabilirsiniz/>
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı-2. (t.y.). *Kadına yönelik şiddetle mücadelede sığınaklar*. <https://morcati.org.tr/yayinlarimiz/brosurler/kadina-yoneli-siddetle-mucadelede-siginaklar/>
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı-3. (t.y.). *Velayet davalarında kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet*. <https://morcati.org.tr/izleme-raporlari/velayet-davalarinda-kadnlara-ve-cocuklara-yonelik-siddet-hakkinda/>
- National Research Council. (1996). *Understanding violence against women*. National Academies Press.
- Sarıhan, B. B. (2015). Violence against women in the code numbered 6284. *The Macrotheme Review*, 4(8).
- Selçuk Ener Hukuk. (t.y.). *Boşanma davalarında kadına yönelik şiddet ve hukuki koruma yolları*. <https://www.selcukener.av.tr/blog/bosanma-davalarinda-kadina-yonelik-siddet-ve-hukuki-koruma-yollari>
- Sümer, C. (t.y.). *Çocuğa şiddet uygulayan eşe velayet verilir mi?* <https://www.cerensumer.av.tr/cocuga-siddet-uygulayan-ese-velayet-verilir-mi/>
- T.C. Adalet Bakanlığı-1. (t.y.). *Adalet erişimde bilgi ilk adımdır: Şiddete uğradığınızda yalnız değilsiniz*. https://evicisiddet.adalet.gov.tr/Ne_Yapabilirim.html
- T.C. Adalet Bakanlığı-2. (t.y.). *Aile içi şiddet*. <https://magdurbilgi.adalet.gov.tr/304/Aile-ici-siddet>
- T.C. Adalet Bakanlığı-3. (t.y.). *Adli yardım*. <https://magdurbilgi.adalet.gov.tr/282/Adli-Yardim>
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-1. (t.y.). *ALO 183 Sosyal Destek Hattı*. <https://alo183.aile.gov.tr/>
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-2. (t.y.). *Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)*. <https://www.aile.gov.tr/iletisim/bakanlik-iletisim-bilgileri/sonim/>
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-3. (t.y.). *Kadın konukevi'ne yerleştirme işlemi*. <https://www.aile.gov.tr/samsun/sorularla-hizmetlerimiz/kadin-konukevine-yerlestirme-islemi-nasil-yapilir/>
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-4. (t.y.). *Şiddete maruz kaldığınızda*. <https://www.aile.gov.tr/ksgm/siddete-maruz-kalindiginda/>
- T.C. İçişleri Bakanlığı-1. (t.y.). *Kadın Destek Uygulaması (KADES)*. <https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades>
- T.C. Jandarma Genel Komutanlığı. (t.y.). *Jandarmanın kadına yönelik şiddetle mücadele faaliyetleri*. https://vatandas.jandarma.gov.tr/KYSOP/uzaktan_egitim/JandarmaninFaaliyetleri.aspx
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (t.y.). *112 Acil Sağlık Hizmetleri*. <https://www.112.gov.tr/>
- Tahancı Hukuk Bürosu. (t.y.). *Darp raporu nedir, nasıl alınır? Nereden alınır?* <https://www.tahanci.av.tr/darp-raporu/>
- Weaver, T. L., Resnick, H. S., Kokoska, M. S., & Etzel, J. C. (2007). Appearance-related residual injury, posttraumatic stress, and body image. *Journal of Traumatic Stress*, 20(6), 999–1008.